

- / Contactless temperature measurement with visual and/or sound notification.
- / Fast measurement that allows the smooth and constant passing of people (60 people/minute).
- / High measurement accuracy +/- 0,2° C.
- / Immediate receiving and reading of measurements without the need of any initial settings.
- / Easy installation and transportation.
- / Low cost and low electricity consumption (<5 Watt).
- / No radiation emittance.
- / High endurance.

Find out more on: www.alumil.com/greece/en/smartgate

VISIT US!

SHOWROOM THESSALONIKI

Gougousi 8, Efkarpia, Thessaloniki - GR 56429 **T:** +30 2313 011000, **F:** +30 2310 692473

SHOWROOM ATHENS

Tatoiou Avenue 67, Acharnes, Athens - GR 136 77 T: +30 210 6298100, F: +30 210 8003801

www.alumil.com info@alumil.com

ARTHOME & DESIGN

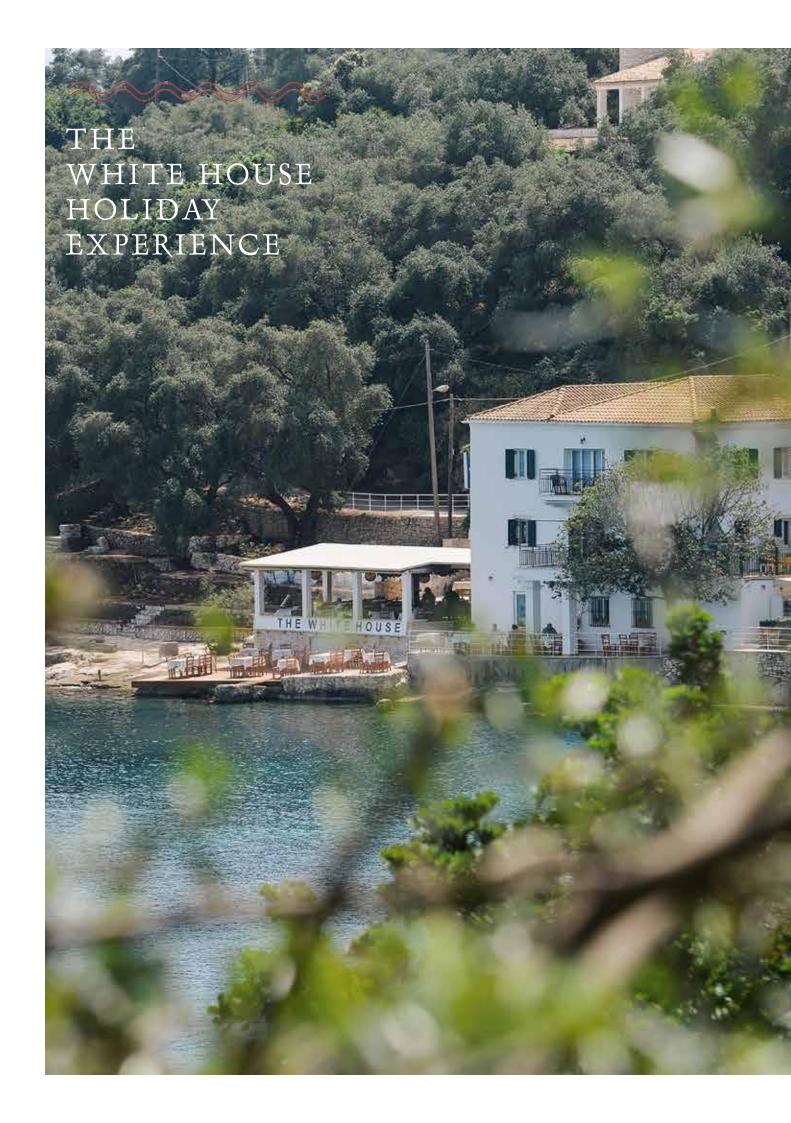
LOY OF AL

Kelly Vorman

AGIOS TAXIARCHIS: Main Road to Ano Mera - Tel.: +30 22890 71107 MYKONOS TOWN: 43 str., Florou Zouganeli - Tel.: +30 22890 79363 www.mykonos-chora.com • email: info@mykonos-chora.com Mob.: +30 6973 492324

OF P

HISTORY * HOSPITALITY * GREEK CUISINE

Kalami, Corfu 491 00. For Reservations: (+30) 26630 91040. (+30) 697 988 1131. E-mail : info@thewhitehouse.gr

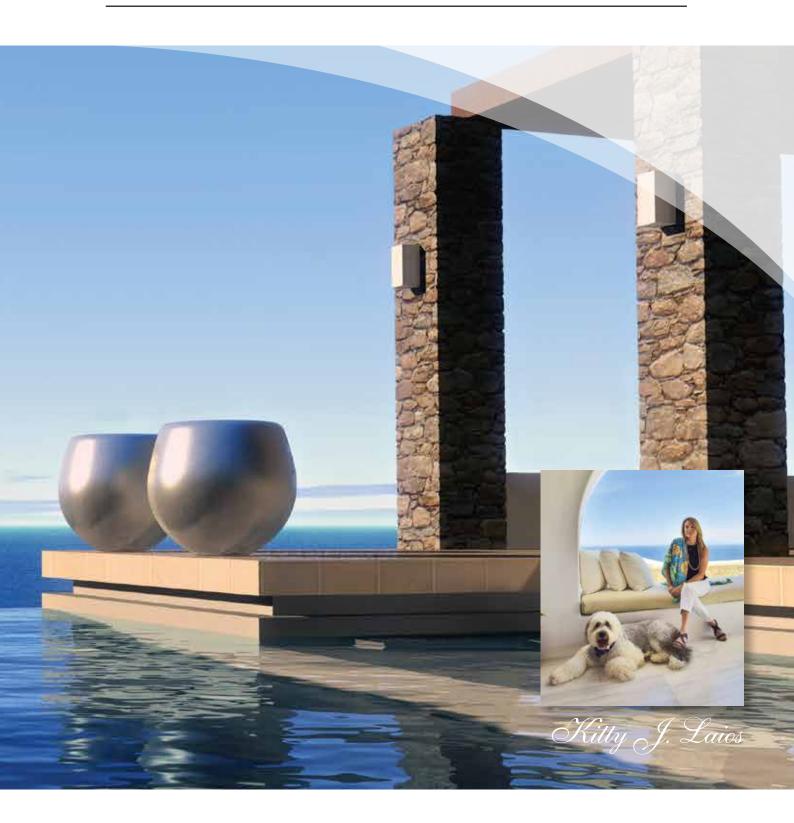

KITTY J. LAIOS REAL ESTATE

ATHENS - MYKONOS

LUXURY VILLAS SALES & CONSTRUCTION

HQ ORNOS MYKONOS TEL (+30 6932421866), Branch London (+44 7889833000),
Branch Riyadh Saudi Arabia (+966 542860504)
e-mail: laiosestate@gmail.com | www.nanimadesign.com, www.mykonosluxurycollection.com,
www.laios-yachts.com, www.laiosestate.com

SRILIA SEA SIDE

RESTAURANT & COCTAIL BAR MYKONOS ISLAND

Spilia Sea Side Restaurant

Agia Anna Beach, Kalafatis, Ano Mera, Mykonos Island, Tel. (+30) 6949-449729,

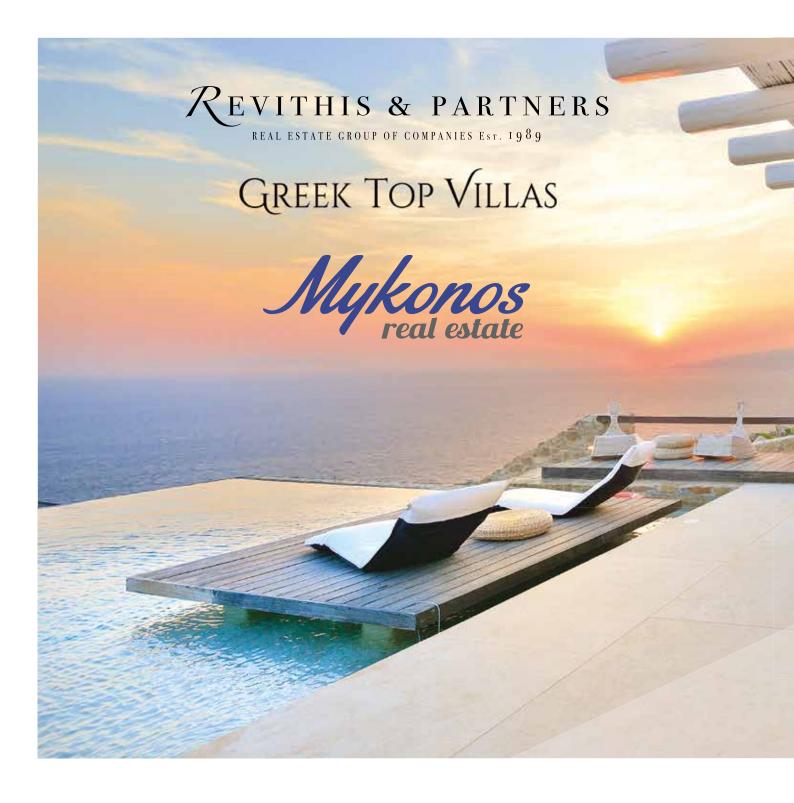
E-mail: spilia.seaside@gmail.com

Architectural design & construction by Nikos Chaniotis.

www.spiliarestaurant.gr

Agia Anna Restaurant Agia Anna Beach, Kalafatis, Ano Mera, Mykonos Island, Tel. (+30) 6934-499888, E-mail: Kyriakos.chaniotis@gmail.com www.saintannarestaurant.gr

ATHENS
MYKONOS
SANTORINI &
GREEK ISLANDS

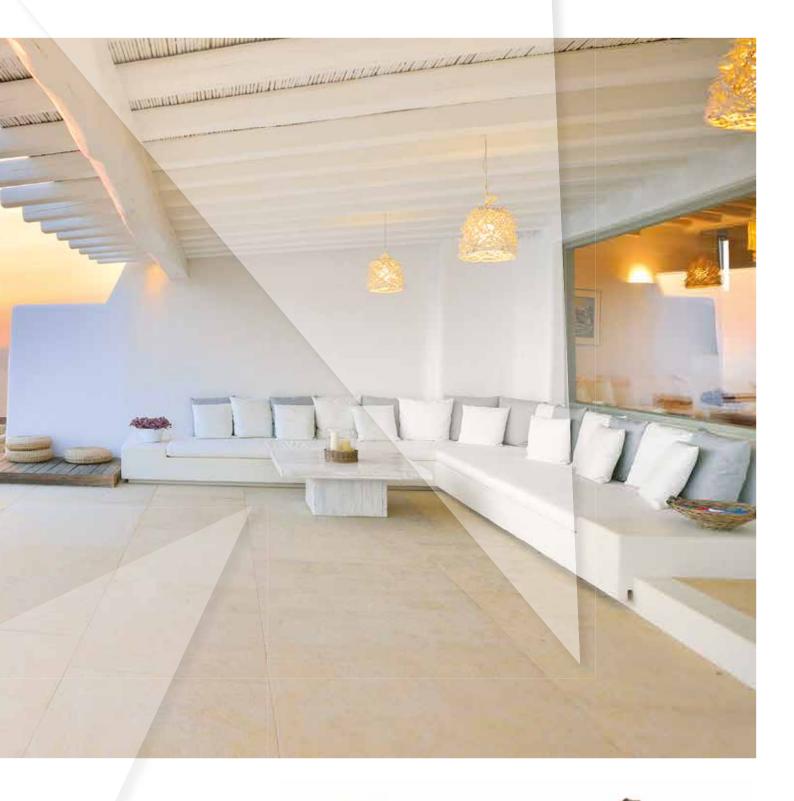
PROPERTY SALES, RENTALS & VALUATIONS

+30 22890 26 066 www.mykonos-realestate.com +30 210 8135181 www.greektopvillas.com

info@revithis.com

Attica Group

"A new decade: The Challenges ahead"

Μια νέα δεκαετία: Οι προκλήσεις

λύτερη εταιρεία της Ανατολικής Μεσογείου» και στην «όγδοη μεγαλύτερη της Ευρώπης». Δεν θα μιλήσω ούτε για το στόλο των 32 πλοίων και το μεγαλύτερο εργοδότη Ελλήνων ναυτικών. Ούτε επίσης θα θυμηθώ τα δύσκολα χρόνια της οικονομικής κρίσης κατά τη διάρκεια των οποίων η Attica Group κολύμπησε, όπως όλοι, σε δύσκολα τρικυμιώδη νερά, αλλά κατάφερε να αναδυθεί μεγαλύτερη και ισχυρότερη. Θα μιλήσω όμως για το πώς ετοιμαζόμαστε για την ανατολή της

Δεν θα αναφερθώ στη «μεγα-

Θα μιλήσω όμως για το πώς ετοιμαζόμαστε για την ανατολή της επόμενης ημέρας. Για τις δομικές αλλαγές που είναι αναγκαίες να επισυμβούν σε συστημικές εταιρείες όπως εμείς, ώστε να γίνει δυνατό να συνεχίσουμε απρόσκοπτα την εξυπηρέτηση της τουριστικής μας βιομηχανίας, αλλά και τη μεταφορά φορτίων για τη στήριξη της νησιωτικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας, καθώς και των εισαγωγών και των εξαγωγών της Χώρας.

Η επόμενη ημέρα είναι συνυφασμένη με την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης, ώστε να διασφαλισθεί για τα επόμενα χρόνια η εδαφική συνέχεια, η βιωσιμότητα και η κοινωνική συνοχή, με σύνδεση ακόμα και του πιο απομακρυσμένου νησιού με την Ηπειρωτική χώρα. Αυτό απαιτεί επενδύσεις σε μοντέρνα, κατάλληλα για κάθε προορισμό, φιλικά προς το περιβάλλον πλοία, τα οποία θα αποτελούν βασικό κομμάτι της υποδομής και πραγματική «Εθνική Οδό» για τις μεταφορές, αποτελώντας μοχλό ανάπτυξης για χιλιάδες νησιωτικές, και όχι μόνον, επιχειρήσεις. Η επόμενη ημέρα της ακτοπλοΐας απαιτεί τεράστια κεφάλαια, μακροχρόνιο σχεδιασμό, αποφασιστικότητα και ξεκάθαρες δεσμεύσεις

όλων των εμπλεκομένων μερών,

συμπεριλαμβανομένης της Πολιτείας.

Η επόμενη ημέρα για την Attica Group είναι συνυφασμένη με το κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες σταθερό μας όραμα, την αποστολή και τις αξίες μας. Η Attica Group είναι ένας Ελληνικός Ναυτιλιακός Όμιλος που προσφέρει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες θαλάσσιας μεταφοράς με καινοτόμα πλοία υψηλής αισθητικής. Με αξίες την ποιότητα, την καινοτομία, την αξιοπιστία, τη διαφάνεια, την ακεραιότητα και την υπευθυνότητα επενδύσαμε από την αρχή της λειτουργίας μας σε ολοκαίνουργια πλοία συνολικής αξίας πάνω από € 1,8 δις. Πάνω από 25 καινούργια πλοία παραγγέλθηκαν, παρελήφθησαν και δρομολογήθηκαν στις Ελληνικές θάλασσες πάντα με την Ελληνική σημαία υψωμένη στον ιστό τουs.

Εξυπηρετούμε 60 μοναδικούς προορισμούς, προσεγγίζοντας 71 λιμάνια, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό (στις γραμμές Ελλάδαs – Ιταλίας και μεταξύ Μαρόκου – Ισπανίας). Οι θυγατρικές μας εταιρίες Superfast Ferries, Blue Star Ferries, Africa Morocco Link (AML) και η νεοαποκτηθείσα Hellenic Seaways, έχουν καθιερωθεί στον κλάδο των θαλάσσιων μεταφορών στην Ευρώπη και είναι συνυφασμένες με το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης.

Οι νέες προκλήσεις της τρέχουσας δεκαετίας απαιτούν εστίαση στους εξής τουείς:

- Στην οργανική ανάπτυξη μέσω εισόδου σε νέες αγορές ή/και κλάδους συναφείς με τις υφιστάμενες υπηρεσίες μας, όπως για παράδειγμα η διαχείριση λιμένων ή τερματικών σταθμών σε λιμάνια.
- Στην αναβάθμιση του προσφερόμενου προϊόντος μας μέσω επενδύσεων σε νέα πλοία ή/ και αναβάθμιση των υφιστάμενων, με σκοπό την πλήρη προσαρμογή του Ομίλου μας στις νέες ανάγκες των πελατών μας, καθώς και στις περιβαλλοντικές προκλήσεις μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.
- Στη βελτίωση και προσωποποίηση της εμπειρίας των πελατών μας μέσω της ψηφιακής αναβάθμισης των υπηρεσιών ταξιδιού που προσφέρουμε.
- Στην περαιτέρω ψηφιοποίηση των εσωτερικών μας συστημάτων και διαδικασιών ώστε να περάσουμε πλήρως στη νέα εποχή λήψης αποφάσεων βασισμένων σε ανάλυση big data με σκοπό τη βελτιστοποίηση της λειτουργικής απόδοσης.

Η τρέχουσα κρίση που προέκυψε λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού Covid-19, σίγουρα δυσκολεύει ιδιαίτερα όλες τις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους των μεταφορών και του τουρισμού. Όμως εμείς στην Attica Group, με όπλο μας tis ισχυρέs βάσειs και το μέγεθόs μας, συνεχίζουμε να δουλεύουμε με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη που θα μας δίνει πάντα τη δυνατότητα να προσφέρουμε περισσότερα από αυτά που υποσχόμαστε και να συνεισφέρουμε στην ανάπτυξη της Ελλάδας της επόμενης ημέρας.

Σας ευχόμαστε καλό ταξίδι!

Σπύρος Πασχάλης Διευθύνων Σύμβουλος Attica Group

Spiros Paschalis Chief Executive Officer Attica Group

I will not refer to facts such as that Attica Group is the biggest ferry operator in the Eastern Mediterranean Sea, that is the 8th largest ferry company in Europe, that we operate a fleet of 32 vessels and that we are the largest employer of Greek seafarers. Nor will I recall the hard times of Greece's last economic recession during which Attica Group coped with difficult conditions but managed to arise bigger and stronger.

stronger. I will certainly though speak about how we are preparing for the Day After. Preparing for the changes that we find essential to occur to systemic companies like Attica Group, so that we can continue providing high quality and reliable transportation services for passengers and cargo, supporting the local island communities' economies and therefore, supporting Greece's most "heart beating" sector of the economy, the tourism industry. The Day After is strongly associated with the need for further growth, in order to ensure territorial continuity, sustainability and social cohesion, assuring that even the most remote island is connected with the mainland for the years to come. In order to achieve all above goals, investments in modern, environmen-

tally friendly, tailor-made for

each specific route vessels are required, which will become the key transportation means to support Greece's infrastructure and mark a growth lever for thousands of island based, and not only, businesses. The Day After of the maritime industry requires strong financing initiatives, long-term planning, determination and solid commitments from all parties involved, including the State. The Day After for Attica Group is associated with three decades of consistent and stable vision, our mission and corporate values. Attica Group is a Greek Shipping Group providing high quality transportation services for passengers, trucks and private vehicles with modern and technologically advanced vessels. Guided by the values of quality, innovation, reliability, transparency, integrity and responsibility, we have invested from the beginning of

our operations over €1.8 billion in newbuilding vessels. More than 25 newbuilding vessels were ordered, delivered and operated in the Greek seas, sailing always under the Greek flag. We provide a travel network to 60 unique destinations, connecting 71 ports, both in the Greek domestic market and on the international waters (Greece - Italy and Morocco - Spain). Attica Groups' brands, Superfast Ferries, Blue Star Ferries, Africa Morocco Link (AML) and the newly acquired Hellenic Seaways have become synonyms to highend quality ferry services for the European maritime transport industry.

The challenges of the current decade require our full focus in order to:

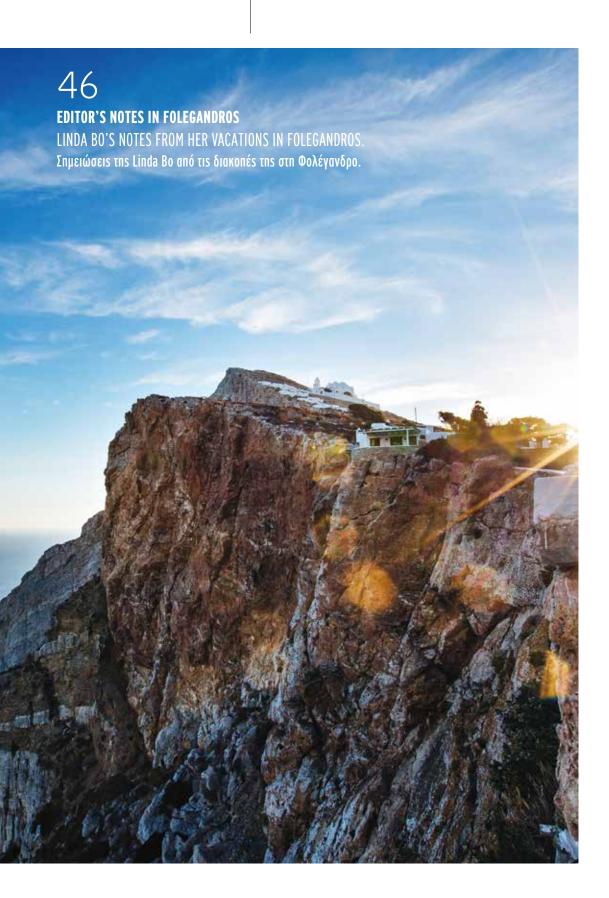
- Achieve Organic Growth through expansion to new Markets and/or Sectors related to our existing services, such as the operation of Port Terminal facilities.
- Improve our Product through Investments in Newbuildings, Innovation & Environmental enhancements, in order to fully comply with

the updated customer needs, as well as to the need of reducing greenhouse gas emissions, ensuring long-term viability.

- Enhance and Personalize our Customer Experience offering through the digital upgrade of the travel services we offer.
- Further Digitalize at all levels and Adopt Data driven decisions so that we can fully move to the new era of decision making based on big data analysis in order to optimize the operational performance. The current Covid-19 pandemic crisis is definitely particularly hard for all companies operating in the transport and tourism industry. But in Attica Group, stirred by our strong experience and size, we keep targeting to Group's sustainable development that will steadily enable us to offer more than what we promise, contributing to Greece's future development.

Enjoy your trip!

Contents

COVER CREDIT: Scorpios, Mykonos

25

TOP 10 AEGEAN FOOD

Tasos Mitselis writes about the best restaurants in the Aegean. Ο Τάσος Μιτσελής γράφει για τα καλύτερα εστιατόρια του Αιγαίου.

40

MADE OF GODS

Prime quality products that encapsulate the flavours of each location.

Τα πιο εκλεκτά προϊόντα που χαρακτηρίζουν τις γεύσεις κάθε τόπου

60

SANTORINI OF AGES

Santorini according to James Theodore Bent. H Σαντορίνη του James Theodore Bent.

80

LIGHTHOUSES: A SIGN OF LIGHT IN THE DARK

A tribute, celebrating the International Lighthouse Day. Αφιέρωμα για την Παγκόσμια Ημέρα Φάρων.

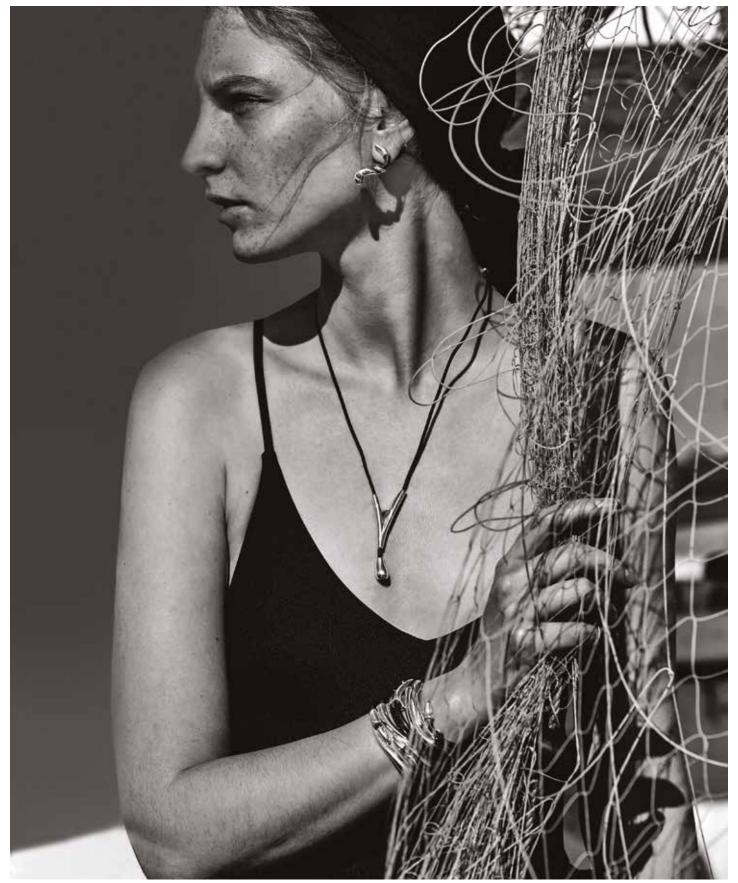

PHOTO: C. COUTAYA

Contents

Island Hopper

22

WHAT'S ON

A selection of important dates around the Aegean. Η κύρια ατζέντα των events στο Αιγαίο.

30

THE WORLD CAPITAL OF ANCIENT SHIPWRECKS

Featuring Fournoi as the "world capital of ancient shipwrecks".

Αναδεικνύοντας τους Φούρνους ως «παγκόσμια πρωτεύουσα αρχαίων ναυαγίων».

52

AEGEAN ISLAND SHOPPING

The Aegean in a mall of high end fashion, design, but also flavours.
Το Αιγαίο σε μια εκθαμβωτική βιτρίνα μόδαs, design, αλλά και γεύσεων.

72

THE UNKNOWN AEGINA

The unknown but authentic side of Aegina through its houses and its people.
Η άγνωστη αλλά αυθεντική πλευρά της Αίγινας μέσα από τα σπίτια και τους

94

ανθρώπους της.

THE MERMAID MADONNA

A journey in Lesvos via the known novel by Stratis Myrivilis. Ταξίδι στη Λέσβο μέσα το γνωστό μυθιστόρημα του Στράτη Μυριβήλη.

102

40

TEOS ROMVOS & THE SYROS GEOPARK

The story of Teos Romvos and his vision of the Syros & Cyclades Geopark. Η ιστορία και το όραμα του Τέο Ρόμβου για το Γεωπάρκο Σύρου & Κυκλάδων.

134

POSTCARDS FROM SIFNOS

The reasons to visit the authentic island of the Aegean.
Οι λόγοι για να επισκεφτείς το αυθεντικό νησί του Αιγαίου.

HELLENIC SEAWAYS Brief

144

A COMPREHENSIVE GUIDE OF THE HELLENIC SEAWAYS

The Highspeeds, Flying Cats, Flying Dolphins and Ferries of HSW, member of Attica Group. To Highspeeds, Flying Cats, Flying Dolphins και Ferries της HSW, μέλος της Attica Group.

147

GREEK ROUTES MAP

In a glance, all the Attica Group scheduled routes for summer 2020 throughout the Aegean. Όλα τα δρομολόγια στο χάρτη του Αιγαίου.

Contributors

Vassilis Vassilikos

Novelis

Since 1953 he has published more than 120 independent volumes of books, and he is one of the most translated Greek authors. In 2016 he was awarded with the Great Award of Letters for the body of his work. Since 1962 he is writing in Greek and foreign Press. In 1969 his book "Z" became a film by Costa-Gavras.

Από το 1953 μέχρι σήμερα έχει εκδώσει περισσότερους από 120 αυτοτελείς τόμους βιβλίων, και είναι ένας από τους πιο πολυμεταφρασμένους Έλληνες συγγραφείς. Έχει βραβευθεί με το Μεγάλο Βραβείο των Γραμμάτων, για το σύνολο του έργου του, το 2016. Από το 1962 αρθρογραφεί στον ελληνικό και ξένο Τύπο. Το 1969 το βιβλίο του "Ζ" έγινε κινηματογραφική ταινία από τον Κώστα Γαβρά.

Christos Drazos Photographer

He is the photographer whose name is associated more than others with the Aegean and Santorini. He believes in the sea and the light, but they also believe in the lens and the shutter of his camera. And that's how we find the definition of art.

Είναι ο φωτογράφος που έχει συνδέσει περισσότερο από κάθε άλλον το όνομά του με το Αιγαίο και τη Σαντορίνη. Πιστεύει στη θάλασσα και το φως, αλλά κι αυτά πιστεύουν στο φακό και το κλείστρο της φωτογραφικής μηχανής του. Και κάπως έτσι βρίσκουμε τον ορισμό της τέχνης. drazos com

John Dimotsis Photographer

In the mid-1980s, after founding Phos Studio in New York, he won Andy Warhol himself at a contest, taking over the launch of Hublot Watches in the U.S. And yet in the coming decades, we had the honour of having Dimotsis in our country where he worked with the leading architects, publishers and advertisers. Wherever there was a need for top photos.

Στα μέσα της δεκαετίας του '80, έχοντας ιδρύσει στη Νέα Υόρκη το Phos Studio, κερδίζει σε διαγωνισμό τον ίδιο τον Άντι Γουόρχολ και αναλαμβάνει το λανσάρισμα των Hublot Watches στις ΗΠΑ. Κι όμως, τις επόμενες δεκαετίες είχαμε την τιμή να έχουμε τον Δημότση στη χώρα μας, όπου συνεργάστηκε με τους κορυφαίους αρχιτέκτονες, εκδότες και διαφημιστές. Όπου δηλαδή υπήρχε ανάγκη για κορυφαίες φωτογραφίσεις.

Linda Bo Travel Writer

Worn-Out Passport (wornoutpassport.com) is a Travel & Lifestyle Website created by Linda Bo, showcasing beautiful destinations and experiences around the world while fulfilling your sense of wanderlust. It was created to meet peoples' thirst of searching a complete itinerary for trips around the world.

Το Worn-Out Passport (wornoutpassport.com) είναι ένας δικτυακός τόπος του Travel & Lifestyle που δημιουργήθηκε από τη Linda Βο, παρουσιάζοντας όμορφους προορισμούς και εμπειρίες σε όλο τον κόσμο, ικανοποιώντας ταυτόχρονα την αίσθηση του wanderlust. Δημιουργήθηκε για να ικανοποιήσει τη δίψα των ανθρώπων να αναζητήσουν μια ολοκληρωμένη διαδρομή για ταξίδια σε όλο τον κόσμο.

Tasos Mitselis

Taste Journalist

Tasos Mitselis is a taste journalist, restaurant critic at FNL (fnl-guide.com) and a member of the FNL Best Restaurant Awards committee. He was born in Amfilochia in 1984 and since 2002 he lives and works in Athens. He adores winter and London.

Ο Τάσος Μπτσελής είναι δημοσιογράφος γεύσπς, κριτικός εστιατορίων στο FNL (fnl-guide.com) και μέλος της επιτροπής των γαστρονομικών βραβείων FNL Best Restaurant Awards, Γεννήθηκε στην Αμφιλοχία το 1984 και από το 2002 ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Αγαπάει πολύ το χειμώνα και το Λονδίνο.

OWNED BY

HELLENIC SEAWAYS A.N.E.

isw.gr

PUBLISHER EDITOR IN CHIEF

Petros Bourovilis

CREATIVE ART DIRECTOR

Effie Koutroumani, Pavlos Zervos

FDITOR

Crystalia Patouli thalasseagr@gmail.com

CONTRIBUTING EDITORS

Katia Miliaraki, Ira Sinigalia, Elena Mathiopoulou, Angeliki Gourni, Vassia Antonopoulou, Dimitris Golegos, Tasos Mitselis, Vivi Vourtsa

TRANSLATIONS

Vassia Antonopoulou, Effie Tzouramani, Katerina Pagoulatou

PROOF READING

Vassia Antonopoulou, Kostas Avramis

CONTRIBUTING PHOTOGRAPHERS

Christos Drazos, John Dimotsis, Efi Patouli, Dimitris Talianis, Stratis Vogiatzis, Stavros Kastrinakis

PHOTO SERVICES

Visual Hellas, Shutterstock, Alamy

COMMERCIAL DIRECTOR

Zoe Perisanidou

ADVERTISING DIRECTOR

Giorgos Andritsopoulos

SALES MANAGER

Rena Papadaki, Nontas Dabanis, Florita Fiila

SALES SUPPORT

Anthi Mirmigianni +30 210 6106187-8 (ext: 116) mirmigianni@identitymedia.gr

ADMINISTRATION FINANCIAL MANAGER

Maria Gatsi

CHIEF ACCOUNTANT

Katerina Georgali, +30 210 6106187-8 (ext: 109)

TAX & ACCOUNTING SERVICES

Your Confidence S.A.

LEGAL ADVISOR

Loukas Oikonomou, +30 210 4123061

PHOTOSHOP

Irene Alexi

PRODUCED BY

BRAINBUZZ MEDIA IKE

HELLENIC SEAWAYS MAGAZINE:

SEMIANNUAL PUBLICATION
(SUMMER - AUTUMN)
Hellenic Seaways Magazine
International does not necessarily
share the opinions expressed in
Hellenic Seaways. No part of this
publication may be reproduced
without the prior permission from
the publisher. This magazine is
distributed free of charge. Responsible
against the law: Petros Bourovilis

Resort Hotel & Villas

www.stnicolasbay.gr

st. nicolas bay Resort Hotel & Villas Aghios Nikolaos • Crete • Greece Tel. (+30) 28410 90200 • Fax 28410 24556

23-27/9

13TH ANIMASYROS ERMOUPOLIS, SYROS

One of the 20 most important animation festivals in the world, hosting hundreds of animation characters and numerous friends of animation. Ένα από τα 20 σπμαντικότερα φεστιβάλ κινούμενων σχεδίων στον κόσμο.

animasyros.gr

Until 1/11

199

DESTE FOUNDATION, SLAUGHTERHOUSE, HYDRA

For the 200 years anniversary of the Greece's War of Independence, presenting works of the Greek artist Kostis Velonis. Για την επέτειο των 200 χρόνων του Αγώνα της Ανεξαρτησίας, με έργα του Έλληνα καλλιτέχνη Κωστή Βελώνη.

deste.gr

Feasts and cultural extravaganzas you don't want to miss.

Γιορτές και κάθε είδους πολιτιστικά γεγονότα που δεν πρέπει να χάσεις.

August 2020

JASON REVOK

DIO HORIA GALLERY, MYKONOS

Solo exhibition by artist Jason Revok.

Ατομική έκθεση του καλλιτέχνη Jason Revok. diohoria.com 3/8-2/10

THE FIRST UNDERWATER MUSEUM IN GREECE, ALONISSOS

The first underwater museum in Greece at the famous shipwreck of the 5th c BC filled with amphorae on the seabed of the islet Peristera. Το πρώτο υποβρύχιο μουσείο της Ελλάδας, στο διάσημο ναυάγιο αμφορέων του 5ου αι. π.Χ.

ates subject to change

30/7 - 9/8 6th andros international Festival, andros

Due to the emergency conditions, this year's events will be only five (theater, concerts), but with favorite artists.

Οι φετινές εκδηλώσεις θα είναι μόνο πέντε (θέατρο, συναυλίες), αλλά με αγαπημένους καλλιτέχνες. festivalandros.gr

21-26/9 GASTRONOMY WEEK OF AMORGOS AND SMALL CYCLADES

With the Authentic Big Blue international diving competition, also a "gastronomical diving" will take place into the sea tastes. Με τους διεθνείς αγώνες κατάδυσης του Authentic Big Blue θα επιχειρηθεί και «γαστρονομική κατάδυση» στις θαλασσινές γεύσεις.

authenticbigblue.com

4/7-23/9

NAXOS FESTIVAL AGIASSOS ROAD, 12™ KM - NAXOS

In the imposing Bazeos Tower, artists from Greece and abroad express themselves and create, celebrating the 20 years of Naxos Festival. Στον επιβλητικό Πύργο Μπαζαίου, καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό εκφράζονται και δημιουργούν για τα 20 χρόνια του Φεστιβάλ της Νάξου.

bazeostower.gr, naxosfestival.gr

1-30/8

13™ FILM FESTIVAL AEGINA COLLATOU ESTATE, AEGINA

This year's festival is dedicated to the 100 years from the birth of Melina Merkouri. The screenings start at 22:00 with free entrance. Το φεστιβάλ είναι αφιερωμένο στη Μελίνα Μερκούρη για τα 100 χρόνια από τη γέννησή της. Οι προβολές ξεκινούν στις 22:00, με ελεύθερη είσοδο.

7/8 - 20/9

SLEEPING WITH A TIGER K-GOLD TEMPORARY GALLERY, LESVOS

The main theme is the relationship between the societies created by humans and by animals. Με θέμα τη σχέση μεταξύ των κοινωνιών που δημιουργούν άνθρωποι και ζώα.

kgold temporary gallery. tumblr. com

17-18/8

6™ MOLYVOS INTERNATIONAL MUSIC FESTIVAL SYNCHRONICITY MOLYVOS, LESVOS

Greeks and foreigners will synchronize themselves from Molyvos, Stuttgart and Berlin. Έλληνες και ξένοι θα συγχρονιστούν από τον Μόλυβο, τη Στουτγάρδη και το Βερολίνο.

molyvosfestival.com

NEW
Pool Suites & Maisonettes

Leap into Indury

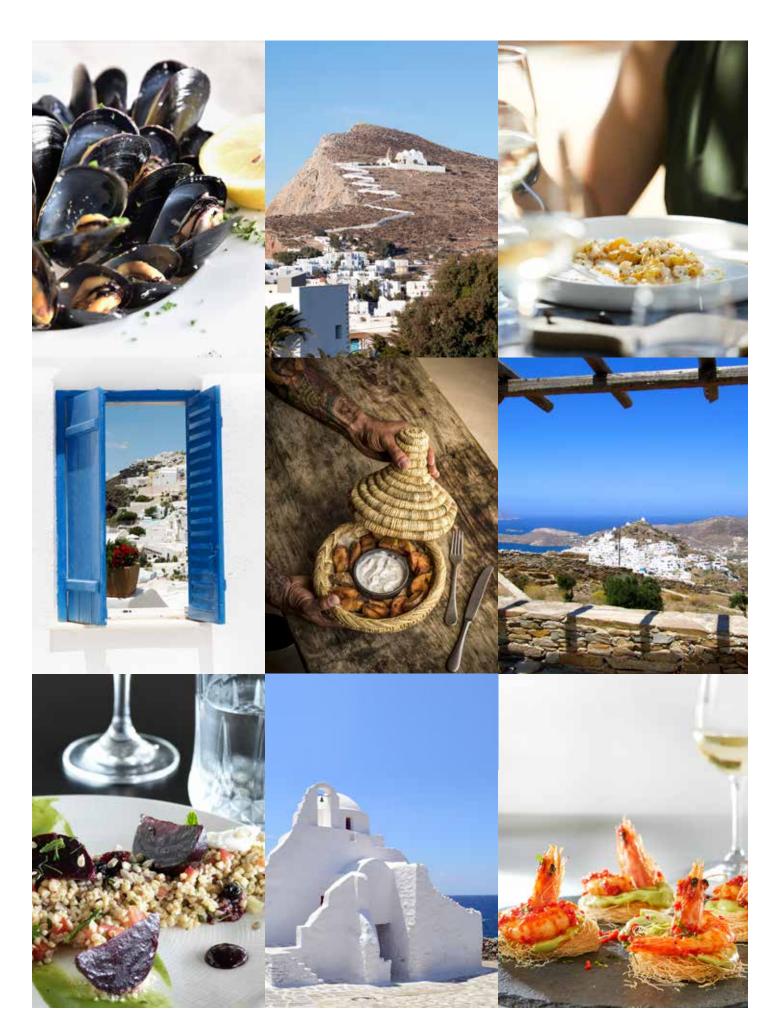
T: +30 2289440100 | info@mykonosriviera.gr | mykonosriviera.gr

Μπουκιά μπουκιά, ο Τάσος Μιτσελής παρουσιάζει την αντίστροφη μέτρηση για την καλύτερη γεύση στο Αιγαίο για το 2020.

Top 10 Aegean Food

Due to the COVID-19 pandemic, you are advised to call in order to confirm the restaurants' operation hours. Λόγω τηs πανδημίαs του κορωνοΐού καλέστε στο τηλέφωνο για να επιβεβαιώσετε τιs ώρεs λειτουργίαs των εστατορίων.

FROM THE CHARMING VERANDA OF THE AXIOTISSA, WITH ENDLESS VIEW OF THE SEA, YOU WILL ENJOY TRADITIONAL SPECIALTIES OF THE ISLAND, A GREAT RANGE OF LOCAL CHEESE AND HANDMADE DESSERTS

No.10

ΑΧΙΟΤΙSSA / ΑΞΙΩΤΙΣΣΑ

A remarkable tavern that emphasizes on the excellent local raw materials and pays attention to the detail. From the charming veranda of the Axiotissa, with endless view of the sea, you will enjoy traditional specialties of the island, a great range of local cheese and handmade desserts to round out your meal. Πολύ αξιόλογη περίπτωση ταβέρνας που δίνει έμφαση στις άριστες τοπικές πρώτες ύλες και μεγάλη σημασία στη λεπτομέρεια. Από τη γοητευτική βεράντα της Αξιώτισσας που βλέπει θάλασσα έως εκεί που φτάνει το βλέμμα, θα απολαύσετε πατροπαράδοτες σπεσιαλιτέ του νησιού, μια μεγάλη γκάμα από ντόπια τυριά καθώς και χειροποίητα γλυκάκια για το φινάλε.

Kastraki, Naxos, +30 22850 75107 Καστράκι, Νάξος, +30 22850 75107

No.9

Ω 3

Giorgos Samoilis' gastronomic seascapes at Ω3 highlight in a delicate way the delicious seafood profile through his personal touch. The chef particularly loves tasty raw ingredients, ceviche and tartare recipes; while he expands his craftsmanship into cooked specialties as well, by creating a playful combination that includes elements from the local tradition of Sifnos. We recommend the biscuits with gylomeni manoura (traditional cheese of Sifnos) and smoked herring, the royal scallops in the oven with black garlic, and the amazing cuttlefish that is served with sea urchin and roe. Wine lovers will be delighted with the fine wine list. Οι γαστρονομικές θαλασσογραφίες του Γιώργου Σαμοΐλη στο Ω3 αναδεικνύουν με λεπτεπίλεπτο τρόπο το ευαίσθητο προφίλ των θαλασσινών, με τον προσωπικό τόνο του σεφ στα πιάτα, ο οποίοs αγαπάει ιδιαιτέρωs τα ντελικάτα ωμά, τα σεβίτσε, τα ταρτάρ, απλώνοντας παράλληλα τη δεξιοτεχνία του και σε πιο μαγειρευτές σπεσιαλιτέ, αφού ενθέτει στο παιχνίδι και στοιχεία από την τοπική σιφνέικη παράδοση. Ξεχωρίζουμε τα μπισκότα γυλωμένης μανούρας και καπνιστής ρέγγας, τα βασιλικά χτένια στο φούρνο με μαύρο σκόρδο αλλά και τη θαυμάσια σουπιά «γίγας» που σερβίρεται με αχινό και αυγοτάραχο. Οι wine lovers θα ενθουσιαστείτε με την προσεγμένη λίστα των κρασιών.

Platys Gialos, Sifnos, +30 22840 72014

Πλατύς Γιαλός, Σίφνος, +30 22840 72014

No.8

ΤΑ DICHTIA / ΤΑ ΔΙΧΤΥΑ

Classic value of Doric fisheating in Santorini, Dichtia at Perivolas smells beautifully of freshness and tastefulness. Great assets of the owner and chef Mihalis Troulakis, the constituency in the excellent raw material and its featuring, the model grilling of the all-fresh fish and a series of cooked dishes that are balm for the soul, as the exquisite grouper in the Dutch

oven with sea water and olive oil. The venue is simple but neat, just ten meters from the beach, which is ideal for diving and zen, far away from the busy Caldera. Κλασική αξία δωρικής ψαροφαγίας στη Σαντορίνη, τα Δίχτυα στον Περίβολα μοσχοβολάνε φρεσκάδα και νοστιμιά. Μεγάλα ατού του ιδιοκτήτη και σεφ Μιχάλη Τρουλάκη, η συνέπεια στην άψογη πρώτη ύλη και η ανάδειξή της, τα υποδειγματικά ψησίματα των ολόφρεσκων ψαριών και μια σειρά από μαγειρευτά βάλσαμο, όπως αυτός ο θεσπέσιος ροφός στη γάστρα, με θαλασσινό νερό και ελαιόλαδο. Ο χώρος είναι απλός αλλά φροντισμένος, μόλις δέκα μέτρα από την παραλία, η οποία μάλιστα προσφέρεται και για βουτιές και ζεν, μακριά από τη «φασαριόζικη» Καλντέρα.

Perivolas beach, Santorini, +30 22860 02818

Παραλία Περίβολου, Σαντορίνη, +30 22860 82818

No.7

KALOKER

The significant other of the Athenian restaurant "Magikes Katsaroles" in Antiparos. The summer version is more carefree but exceptionally well-arranged, with chef patron Vana Vrettou ready to serve lavish Greek cuisine with extreme tastefulness and modern touches that keep the interest undiminished. By far the best spot for food in the island. Το έτερον ήμισυ του αθηναϊκού εστιατορίου «Μαγικές Κατσαρόλες» στην Αντίπαρο. Η καλοκαιρινή εκδοχή του είναι πιο ανάλαφρη αλλά εξαιρετικά προσεγμένη με τη chef patron Βάνα Βρεττού να σερβίρει μια πληθωρική ελληνική κουζίνα με πολλή νοστιμιά και σύγχρονες νότες που κρατάνε αμείωτο το ενδιαφέρον. Μακράν το καλύτερο σημείο για φαγητό στο νησί.

Antiparos, +30 22840 63037

Αντίπαρος, +30 22840 63037

No.6

SEA SENSE

Alexandros Charalambopoulos, at the best restaurant on the island, which is located at the veranda of the charming Anemi Hotel in Folegandros, captures a modern Greek cuisine that loses nothing of its exuberance, tastefulness and essence. It is the more carefree version of the Athenian restaurant SENSE, at the rooftop of Athens Was Hotel, in a Cycladic island which, by now, and with the exception of Sea Sense, does not present the slightest gastronomic interest. Ο Αλέξανδρος Χαραλαμπόπουλος αποτυπώνει στο καλύτερο εστιατόριο του νπσιού, που βρίσκεται στη βεράντα του γοπτευτικού Anemi Hotel στη Φολέγανδρο, μια μοντέρνα ελληνική κουζίνα που δεν χάνει κανένα πόντο από την πληθωρικότητα, τη νοστιμιά και την ουσία της. Πρόκειται για την πιο ανάλαφρη εκδοχή του αθηναϊκού εστιατορίου SENSE, στο rooftop του ξενοδοχείου Athens Was, που αξίζει και με το παραπάνω την επίσκεψη αν βρεθείτε στο όμορφο κυκλαδονήσι, το οποίο προς το παρόν και με μοναδική εξαίρεση το Sea Sense δεν παρουσιάζει το παραμικρό γαστρονομικό ενδιαφέρον.

Anemi Hotel, Karavostasi, Folegandros, +30 22860 41610

Anemi Hotel, Καραβοστάσι, Φολέγανδρος,+30 22860 41610

IN THE BEEFBAR YOU WILL INDULGE IN AN ECLECTIC MEAT FEAST. THE CULINARY DELIGHTS BEAR THE SIGNATURE OF THE DISTINGUISHED EXECUTIVE CHEF OF THE BILL & COO HOTELS, DINOS FOTINAKIS

No.5

GRANDMA'S

On the elegant Grandma's terrace of the charming Liostasi Hotel on Ios, you can enjoy the top creative cuisine on the island that bears a Greek signature. The tasty compositions bring back memories of traditional dishes, like the rooster casserole cooked in tomato sauce with machata, and the risotto from "grandma's gemista" (stuffed vegetables with rice). The owner, Despina Denaxa, is always present, delivering lessons on Greek hospitality and leaving the best impression to those who have the chance to meet her. Από την κομψότατη βεράντα του Grandma's στο γοητευτικό Liostasi Hotel στην Ίο, απολαμβάνετε την κορυφαία δημιουργική κουζίνα στο νησί με ελληνικότατο πρόσημο, η οποία αποτυπώνεται σε βαθιά νόστιμες συνθέσεις, που είναι φορτισμένες με αναμνήσεις από το παραδοσιακό τραπέζι, όπως ο κοκκινιστός κόκορας με ματσάτα και το ριζότο «από τα γεμιστά της γιαγιάς». Πανταχού παρούσα και η ιδιοκτήτρια Δέσποινα Δεναξά, η οποία παραδίδει μαθήματα ελληνικής φιλοξενίας, κάνοντας όσους τη γνωρίζουν να φεύγουν από το ξενοδοχείο με τις καλύτερες εντυπώσεις.

Liostasi Hotel & Suites, Χώρα, Ίος, 22860 92140 Liostasi Hotel & Suites, Χώρα, Ίος, 22860 92140

No.4

THAMA

A new restaurant under the signature of Dimitris Katrivesis in Tinos, just at breath distance from the island's port. This year the excellent Greek chef that worked, among others, at the mythical El Bulli with Ferran Adria, puts Greek cuisine and local tradition under the microscope, giving them the first place at the menu, but with a totally sui generis motif which will reflect his travels around the world, from Peru and Mexico to France, Spain and the Far East. Néo estistópio με την υπογραφή του Δημήτρη Κατριβέση στην Τήνο, σε απόσταση αναπνοής από το λιμάνι του νησιού. Ο εξαιρετικός Έλληνας σεφ, που δούλεψε μεταξύ άλλων στο μυθικό El Bulli με τον Ferran Adria, βάζει φέτος στο μικροσκόπιο την ελληνική κουζίνα και την τοπική παράδοση, δίνοντάς τους πρώτη θέση στο μενού αλλά με ένα εντελώς ιδιοσυγκρασιακό μοτίβο στο οποίο θα αντανακλώνται τα ταξίδια του στον κόσμο, από το Περού και το Μεξικό, μέχρι τη Γαλλία, την Ισπανία και την Άπω Ανατολή.

Stavrou Kionion Ave, Tinos, +30 22830 29021 Λεωφ. Σταύρου Κιονίων, Τήνος, +30 22830 29021

No.3

MIKRASIA MYKONOS

The executive chef of Katikies Mykonos Aggelos Bakopoulos is evolving to one of the greatest new generation chefs who improvises with remarkable finesse and at the same time enormous tastefulness on recipes from Constantinople and Greece, painting on the canvas of the Asia Minor cuisine at his restaurant Mikrasia, which is located at the highest level of the luxury hotel. You must try the excellent blue lobster ala Polita and his gorgeous pigeon with kumquat, foie gras and eel. O executive chef του Katikies Mykonos Άγγελος Μπακόπουλος εξελίσσεται σε έναν από τους κορυφαίους σεφ της νέας γενιάς και αυτοσχεδιάζει με αξιομνημόνευτη φινέτσα και ταυτόχρονα πολλή νοστιμιά πάνω σε πολίτικες και ελληνικές γεύσεις, ζωγραφίζοντας στον καμβά της μικρασιατικής κουζίνας από το εστιατόριο Mikrasia το οποίο βρίσκεται στο τελευταίο επίπεδο του πολυτελούς

ξενοδοχείου. Δοκιμάστε οπωσδήποτε τον κορυφαίο μπλέ αστακό α λα Πολίτα και το θαυμάσιο περιστέρι του με κουμκουάτ, φουά γκρά και χέλι.

Aghios Ioannis, Mykonos Katikies Mykonos, +30 22890 27890 Αγιος Ιωάννης, Μύκονος Katikies Mykonos, +30 22890 27890

No.2

BEEFBAR ON THE COAST

At the Mykonian gastronomic embassy of Ricardo Giraudi, who in 2014 became the first and largest importer of certified authentic Japanese Kobe beef in Europe, you will indulge in an eclectic meat feast. The culinary delights bear the signature of the distinguished executive chef of the Bill &Coo hotels, Dinos Fotinakis. After its renovation last year, the restaurant is more glamorous and cosmopolitan; while the team of the Hotel Group responsible for it has been staffed with a new member: the hospitality expert Giorgos Papageorgiou. On the menu you will find the famous Australian Black Angus, American Wagyu from the Snake River farms, and Kobe beef, naturally; as well as Greek adaptations of traditional specialties created by Fotinakis, like the top Kobe gyros wrapped in pita (flatbread) baked with a Cretan technique, and escorted with light flavourful tzatziki. Στη μυκονιάτικη πρεσβεία του Ricardo Giraudi, ο οποίοs το 2014 έγινε ο πρώτοs και μεγαλύτερος εισαγωγέας πιστοποιημένου ιαπωνικού Kobe στην Ευρώπη, θα επιδοθείτε σε μια εκλεκτική κρεατολαγνεία, τη γευστική επιμέλεια της οποίας υπογράφει ο σπουδαίοs executive chef των ξενοδοχείων Bill & Coo, Ντίνος Φωτεινάκης. Από πέρυσι μάλιστα το εστιατόριο πήρε έξτρα πόντους γοητείας και κοσμοπολιτισμού μετά την ανακαίνισή του, ενώ στην ομάδα του ξενοδοχειακού ομίλου που συνεργάζεται με το εστιατόριο προστέθηκε ένας από τους κορυφαίους μετρ της φιλοξενίας, ο Γιώργος Παπαγεωργίου. Στο μενού του Beefbar on the Coast θα συναντήσετε τα περίφημα αυστραλέζικα Black Angus, τα αμερικανικά Wagyu από τις φάρμες του Snake River, ασφαλώς άπλετο Kobe beef αλλά και μια σειρά από signature εξελληνισμένες σπεσιαλιτέ του Φωτεινάκη, όπως ο κορυφαίος γύρος με Kobe σε πίτα με ζυμάρι -που ψήνεται με την κρητική τεχνική του οφτού- κι ένα ντελικάτο τζατζίκι.

Aghios Ioannis, Mykonos, +30 22890 77865

Αγ. Ιωάννης, Μύκονος, +30 22890 77865

No.1

SCORPIOS

Having global reputation, sensational ambience, unique music and many other aces to endlessly present up its sleeve, Scorpios on Paraga beach navigates through the summers in Mykonos, keeping its tasteful flag waving on the top. Under the high supervision of Athinagoras Kostakos, who is the watchful eye in Scorpios' kitchen and the one who inspired the menu, his close collaborator and very talented cook Alexis Zopas guarantees strong emotions for your palate, whereas in the wine list you will find many gems from the Greek and international vineyard. Με παγκόσμια φήμη, συγκλονιστική ατμόσφαιρα, ανεπανάληπτες μουσικές κι ένα σωρό άλλους άσσους που πετάει συνεχώς από τα μανίκια του, ο Scorpios στην παραλία της Παράγκας πιλοτάρει το ένα καλοκαίρι μετά το άλλο στη Μύκονο, κρατώντας τη γευστική του σημαία στην κορυφή. Με την υψηλή εποπτεία του Αθηναγόρα Κωστάκου, ο οποίοs είναι το άγρυπνο μάτι στην κουζίνα του Scorpios και ο εμπνευστής του μενού, ο στενός του συνεργάτης και πολύ ταλαντούχος μάγειρας Αλέξης Ζόπας εγγυάται δυνατές συγκινήσεις για τον ουρανίσκο σας, ενώ και στη λίστα των κρασιών θα βρείτε ένα σωρό διαμάντια από τον ελληνικό και διεθνή αμπελώνα.

Paraga, Mykonos, +30 22890 29250

Παράγκα, Μύκονος, +30 22890 29250

nos, -

Island Explorers

At least 58 shipwrecks were discovered in Fournoi island since 2015 by archaeologists, many of which are dated back in antiquity, highlighting them as the "capital of ancient shipwrecks".

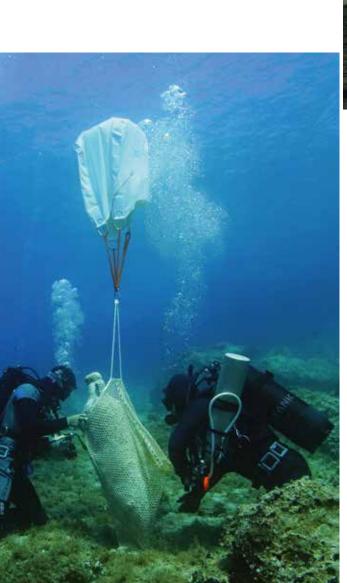
Editing Crystalia Patouli. Photos: Vassilis Mentogiannis/@Ministry of Culture

Fournoi is a cluster of islands and rocky islets in the Eastern Aegean; its population is of no more than 1,500 people, most of which live on the biggest of the islands. The investigation first started in 2015 led by a team of Greek and American archaeologists with the support of the R.P.M. Nautical Foundation aiming to localize, record, document and study the ancient, medieval and newer shipwrecks. The Directorate-General of the survey was run by Dr. Giorgos Koutsouflakis, an archaeologist of the Ephorate of Underwater Antiquities, whereas Peter Campbell was the head of R.P.M Nautical Foundation. The archaeological investigation was supported by more than 50 contributors of numerous different disciplines (archaeologists, historians, mechanics, photographers, cinematographers and antiquity conservators) as well as trainee students, almost all of which worked underwater. The enhancement of the local population awareness and the extensive information that was generously provided by the fishermen and sponge divers community regarding the antiquities existing at the bottom of the sea, were

Τουλάχιστον 58 ναυάγια, πολλά έμφορτα με αρχαιότητες, ανακάλυψαν από το 2015 οι αρχαιολόγοι στους Φούρνους, αναδεικνύοντάς τους ως «παγκόσμια πρωτεύουσα αρχαίων ναυαγίων».

The research vessel Hercules, and amphora type Afrikaans III.

Το ερευνητικό σκάφος Hercules και αμφορέας τύπου Αφρικάνα ΙΙΙ.

of essential for the successful outcome of the investigation and led to their fast discovery.

The contribution, constant provision of services and the facilitation of the Ephorate of Underwater Antiquities work by the Municipality of Fournoi – Korseon and the mayor G. Marousis has also been crucial. The overall project was funded by the Ministry of Culture and Sports, the R.P.M Nautical Foundation and the Honor Frost Foundation. It was also supported by the sponsorships of Eurobrokers (Giorgos Koumpas), Hellenic Shipyards SA (Michalis Spanopoulos), Ikaria Carfour (Haris and Giorgos Tsounis), Professionals Association of Fournoi and Greek Americans Giorgos and Vasilis Markos.

The investigation advanced rapidly and the discoveries that came to light were acknowledged in an international scale. The result was the declaration of Fournoi as the "world capital of ancient shipwrecks" by the international press.

58 shipwrecks were documented covering a time range of 2,600 years, since the mid Archaic Period (600 BC) until the 20th century. Besides shipwrecks, dozens of ceramic materials dumped by ships and hundreds of individual findings, mostly amphoras and anchors, have also been documented.

Most of the shipwrecks are dated back to the Greek, Roman and Byzantine years. Even though many shipwrecks can be found in nearby locations in the Aegean, up until today so many shipwrecks have never before been discovered at one location. Specialists unfold an impressive story about how loaded ships crossing the Mediterranean, the Aegean and the Black Sea resigned to their fate when storms suddenly broke out and were captured in the rocky coastline of the area.

"It is hard, simply impossible to describe our excitement. We knew we

Island Explorers

THE TEAM
BELIEVES
THAT EVEN
MORE
SECRETS ARE
HIDDEN AT
THE BOTTOM
OF THE SEA

Top: The director of research, Dr. Giorgos Koutsouflakis, and the co-director Dr. Peter Cambell.

Επάνω: Ο διευθυντής τής έρευνας, Δρ. Γιώργος Κουτσουφλάκης, και ο συνδ/ντής, Dr. Peter Cambell.

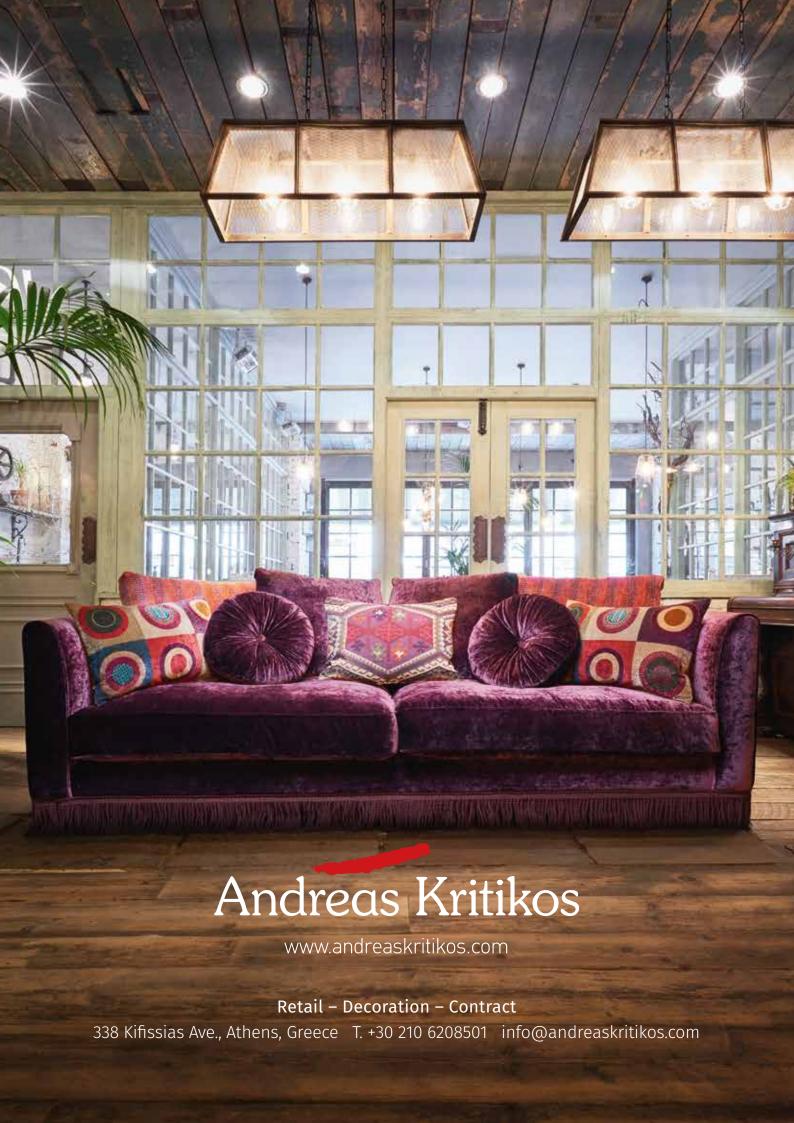
had bumped into something that could change the books of history" said the underwater archaeologist and co-director of the investigation in Fournoi, Dr. Peter Campbell of the Nautical Foundation R.P.M.

The team still believes that even more secrets are hidden at the bottom of the sea.

The ships that were found and their content showed that they were carrying goods to the Black Sea, Minor Asia, Italy, Spain, Sicily, Cyprus, Levante, Egypt and North Africa. The extraordinary wealth of the seabed of Fournoi coastline in shipwrecks and trace elements of ancient navigation confirm that they occupied a key position in an important sea passage of the Aegean.

Out of the 58 shipwrecks that were found, 48 of them carried amphoras, ceramic pots that were primarily used to carry liquid or semi-liquid products. Wine, oil, fish sauce and salted fish were the products that formed the basis of economy of the ancient world and were transported in big quantities almost inclusively by sea. These shipwrecks were localized in 5 up to 64 metres depth.

During the 1960s and 1970s antiquity smuggling was systematic in these waters and a big number of amphoras from Fournoi is nowadays part of illegal private transactions. The shipwrecks of the deeper zone have been found unscathed, some of them in excellent condition and it is possible for them to become targets of excavation and examination in the future. Taking into account this situation, the research airplane Hercules, 36 metres long specializing in the archaeological mapping of deep waters not accessible with conventional means of diving, was added to the dynamic of the survey in 2017. The research team has a vision for a center of underwater archaeology for students as well as a local Museum that can accommodate all the findings to be established in Fournoi.

Island Explorers

Left: Hoisting amphora with lifting bag. Bottom: The port in Kamari is one of the two bases of teams' explorations.

Αριστερά: Ανέλκυση αμφορέα με ασκό. Κάτω: Το Καμάρι, μια από τις δύο βάσεις των ερευνητικών εξορμήσεων.

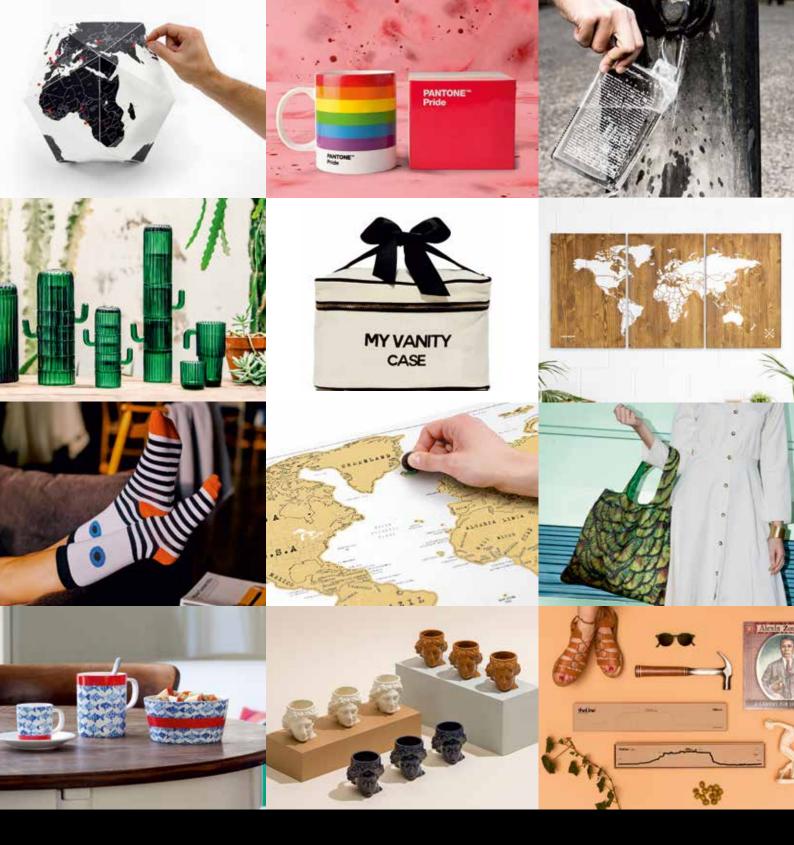
Οι Φούρνοι είναι συστάδα νήσων, νησίδων και βραχονησίδων του Ανατολικού Αιγαίου και ο πληθυσμός τους δεν ξεπερνά τα 1.500 άτομα, που ζουν κυρίως στο μεγαλύτερο από αυτά. Η έρευνα ξεκίνησε το 2015 από μια μικρή ομάδα Ελλήνων και Αμερικανών αρχαιολόγων, με την υποστήριξη του Ιδρύματος R.P.M. Nautical Foundation, με σκοπό τον εντοπισμό, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη αρχαίων, μεσαιωνικών και νεότερων ναυαγίων. Τη γενική διεύθυνση της έρευνας είχε ο αρχαιολόγος της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, δρ Γιώργος Κουτσουφλάκης, ενώ επικεφαλής του Ιδρύματος R.P.M. Nautical Foundation ήταν ο αρχαιολόγοs Dr. Peter Campbell. Tnv αρχαιολογική έρευνα πλαισίωσαν περισσότεροι από 50 συνεργάτες, πολλών διαφορετικών ειδικοτήτων (αρχαιολόγοι, ιστορικοί, μηχανικοί, φωτογράφοι, κινηματογραφιστές, συντηρητές αρχαιοτήτων), όπως και εκπαιδευόμενοι φοιτητές, όλοι σχεδόν στο σύνολό τους καταδυόμενοι. Καίριας σημασίας για την επιτυχή έκβαση των εργασιών υπήρξε η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού και η εκτενής συλλογή πληροφοριών από την κοινότητα των αλιέων και σπογγαλιέων, οι οποίοι παρείχαν αφειδώς πληροφορίες για την ύπαρξη αρχαιοτήτων στον βυθό και οδήγησαν στον γρήγορο εντοπισμό tous. Σημαντική επίσης ήταν η συμβολή του Δήμου Φούρ-

Σπμαντική επίσης ήταν η συμβολή του Δήμου Φούρνων-Κορσεών, του δημάρχου Γ. Μαρούση, με τη συνεχή παροχή υπηρεσιών και διευκολύνσεων στο έργο της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων. Το όλο εγχείρημα χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, από τα ιδρύματα R.P.M. Nautical Foundation και Honor Frost Foundation. Υποστηρίχθηκε επίσης από τις χορηγίες των εταιρειών Eurobrokers (Γιώργος Κούμπας), Νέα Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ (Μιχαήλ Σπανόπουλος), Carfour Ικαρίας (Χάρης και Γιώργος Τσούνης), τον Σύλλογο Επαγγελματιών Φούρνων και από τους ομογενείς της Αμερικής Γιώργο και Βασίλη Μάρκου.

Η πρόοδος της έρευνας υπήρξε ραγδαία και οι ανακαλύψεις που ήρθαν στο φως γνώρισαν διεθνή προβολή, με αποτέλεσμα να ανακηρυχθούν οι Φούρνοι από τον ξένο Τύπο «παγκόσμια πρωτεύουσα αρχαίων ναυαγίων». Καταγράφηκαν 58 ναυάγια που καλύπτουν έναν χρονικό ορίζοντα 2.600 χρόνων, από τα μέσα περίπου της αρχαϊκής περιόδου (600 π.Χ.) έως και τον 20ό αιώνα. Εκτός των ναυαγίων καταγράφηκαν επίσης δεκάδες συγκεντρώσεις κεραμικής που οφείλονται σε απορρίψεις πλοίων και εκατοντάδες μεμονωμένα ευρήματα, κυρίως αμφορείς και άγκισες

Τα περισσότερα ναυάγια χρονολογούνται από τα ελληνικά, ρωμαϊκά και βυζαντινά χρόνια. Παρότι αρκετά ναυάγια εντοπίζονται σε κοντινή απόσταση στο Αιγαίο, μέχρι σήμερα δεν έχουν ανακαλυφθεί ποτέ τόσα πολλά συγκεντρωμένα. Οι ειδικοί ξετυλίγουν μια εντυπωσιακή ιστορία για το πώς τα πλοία γεμάτα φορτία, που διέπλεαν τη Μεσόγειο, το Αιγαίο και τη Μαύρη Θάλασσα, βρέθηκαν ενώπιον της μοίρας τους, όταν ξέσπασαν ξαφνικά άνεμοι

> Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΠΙΣΤΕΥΕΙ ΠΩΣ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΑΚΟΜΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΒΥΘΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Concept & Lifestyle Objects

18 Chatzichristou st. 11742 Athens · GR. +30 216 700 3277 · hello@watobject.com

ONLINE SHOP: WWW.WATOBJECT.COM

INSTAGRAM WATobject

FACEBOOK
WATobject

Island Explorers

Right: Basin, and amphora, in a classic wreck. Bottom: The conservator Angelos Tsobanidis with a Greco-Italic amphora.

Δεξιά: Λουτήριο και αμφορέας σε ναυάγιο κλαοικής περιόδου. Κάτω: Ο ουντηρητής Άγγελος Τσομπανίδης με αμφορέα Greco-Italic.

και εγκλωβίστηκαν στις βραχώδεις ακτές tns περιοχής.

«Είναι δύσκολο να περιγράψεις τον ενθουσιασμό, εννοώ είναι απλώς απίθανο. Ξέραμε πως είχαμε σκοντάψει πάνω σε κάτι που θα άλλαζε τα βιβλία της ιστορίας», είπε ο υποβρύχιος αρχαιολόγος και συνδιευθυντής της έρευνας στους Φούρνους Dr. Peter Campbell, του ναυτικού ινστιτούτου R.P.M. Η ομάδα, όμως, πιστεύει πως κρύβονται ακόμα περισσότερα μυστικά στον βυθό της θάλασσας.

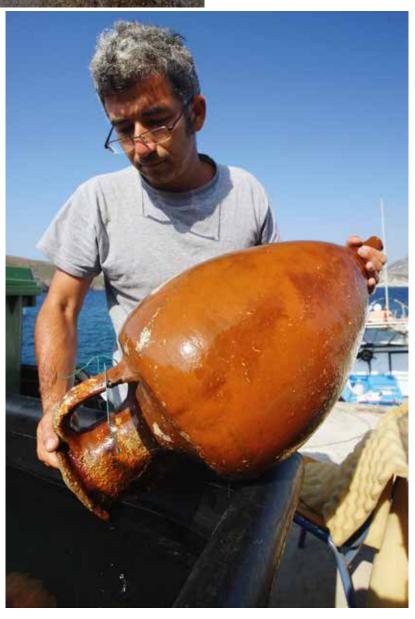
Τα πλοία των ναυαγίων και το περιεχόμενό τους κατέδειξαν πως μετέφεραν αγαθά στη Μαύρη Θάλασσα, τη Μικρά Ασία, την Ιταλία, την Ισπανία, τη Σικελία, την Κύπρο, το Λεβάντε, την Αίγυπτο και τη Βόρεια Αφρική.

Ο εξαιρετικός πλούτος των βυθών της ακτογραμμής των Φούρνων σε ναυάγια και εν γένει ίχνη αρχαίας ναυσιπλοΐας επιβεβαιώνουν ότι οι Φούρνοι κατελάμβαναν καίρια θέση σε ένα σημαντικό θαλάσσιο πέρασμα στο Αιγαίο. Από το σύνολο των 58 εντοπισμένων ναυαγίων, τα 48 έφεραν ως φορτία αμφορείs, τα κατεξοχήν μεταφορικά αγγεία tns αρχαίαs Μεσογείου για τη μετακομιδή ρευστών ή ημίρευστων προϊόντων. Κρασί, λάδι, σάλτσες ψαριών και παστά ψάρια ήταν τα προϊόντα που αποτελούσαν τη βάση της οικονομίας του αρχαίου κόσμου και μεταφέρονταν σε μεγάλες ποσότητες σχεδόν αποκλειστικά διά θαλάσσης. Τα ναυάγια αυτά εντοπίστηκαν σε βάθη που κυμαίνονται από πέντε έως και εξήντα τέσσερα μέτρα.

Η αρχαιοκαπηλία υπήρξε συστηματική στα νερά αυτά κατά τις δεκαετίες 1960 και 1970 κι ένας μεγάλος αριθμός αμφορέων από τους Φούρνους βρίσκεται σήμερα σε παράνομες ιδιωτικές συλλογές. Τα ναυάγια της βαθύτερης ζώνης βρέθηκαν αλώβητα, κάποια από αυτά σε αξιομνημόνευτα καλή κατάσταση, και πιθανόν να καταστούν στόχοι για

"I COULD POSSIBLY
DESCRIBE IT
AS ONE OF THE
MOST IMPORTANT
ARCHAEOLOGICAL
DISCOVERIES OF
THE CENTURY, SINCE
WE NOW HAVE A
NEW STORY TO TELL
ABOUT THE ROUTES
THAT UNITED
THE ANCIENT
MEDITERRANEAN
SEA"

The original scooters since 1999!

Kids | Teens | Adults | Accessories | After Sale Service

Island Explorers

⁄ΨΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΚΑΛΎΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΕΧΟΎΜΕ ΜΙΑ ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΑ ΠΟΎΜΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΈΣ ΠΟΥ ΕΝΏΝΑΝ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΟΓΕΙΟ» DR. PETER CAMPBELL

«ΘΑ ΤΟ ΑΠΟΚΑΛΟΥΣΑ, ΠΙΘΑΝΟΤΑΤΑ, ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ανασκαφική διερεύνηση κατά το μέλλον. Συνεκτιμώντας την κατάσταση αυτή, το 2017, στο δυναμικό της έρευνας προστέθηκε το ερευνητικό σκάφος Hercules, μήκους 36 μέτρων, που εξειδικεύεται στην αρχαιολογική χαρτογράφηση βαθέων υδάτων, που δεν είναι προσβάσιμα με συμβατικά μέσα κατάδυσης. Η ομάδα της έρευνας έχει όραμα να δημιουργηθεί ένα κέντρο υποβρύχιας αρχαιολογίας στους Φούρνους για φοιτητές, όπως κι ένα τοπικό μουσείο που θα στεγάσει τα ευρήματα.

WHO IS WHO

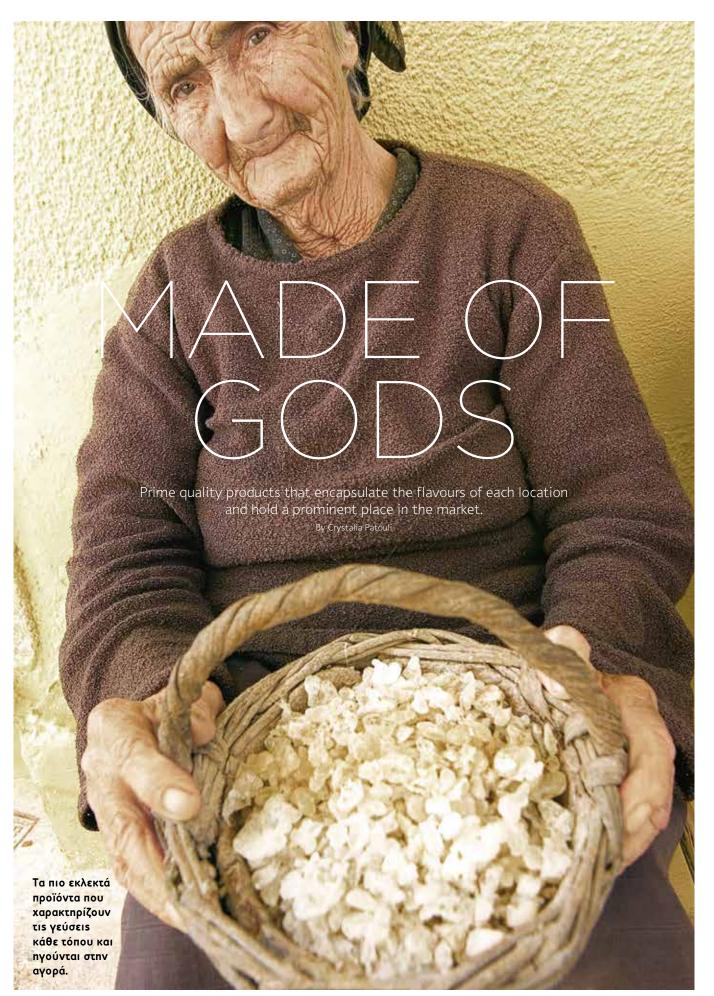
Vassilis Mentogiannis was born in Athens in 1973 and studied Mechanical Engineer at T.E.I. Athens. Since 2005, he has been a professional diver and technical director of the UFR team, specializing in submarine work, marginal documentation and port works, covering a wide range of projects related to technical diving. Among his main activities is the production, directing and filming of historical and archaeological

documentaries, many of which have been screened and awarded at international fictional historical documentaries, as well as the writing of scientific articles and books focusing on martial arts research and underwater life.

Ο Βασίλης Μεντόγιαννης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1973 και σπούδασε Μηχανολόγος Μηχανικός στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Από το 2005 είναι επαγγελματίας δύτης και τεχνικός διευθυντής της UFR team, με εξειδίκευση σε υποβρύχιες εργασίες, ενάλια τεκμηρίωση και λιμενικό έργα, καλύπτοντας ένα σημαντικό εύρος έργων που σχετίζονται με την τεχνική κατάδυση. Μεταξύ των κύριων δραστηριοτήτων του είναι η παραγωγή, σκηνοθεσία και κινηματογράφηση ιστορικών και αρχαιολογικών ντοκιμαντέρ, πολλά εκ των οποίων έχουν προβληθεί και βραβευθεί σε διεθνή φεστιβάλ, καθώς και η συγγραφή επιστημονικών άρθρων και βιβλίων, με θεματικό επίκεντρο έρευνες ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς και υποβρύχιας ζωής.

Photos: Stratis Vogiatzis (stratisvogiatzis.com, caravanproject.org), Christos Drazos, Municipality of Syros, Shutterstock.

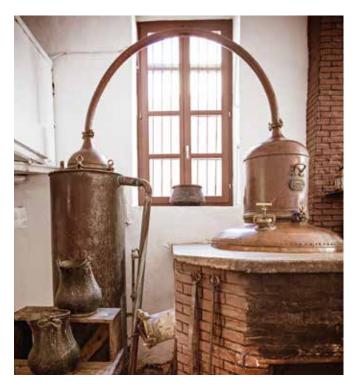

Assyrtiko Santorini

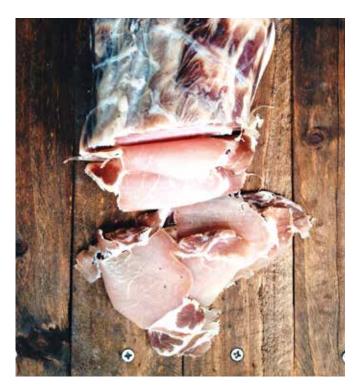
From a winemaker's point of view and clearly based on wine quality, this Santorinian wine is considered the best Greek white variety.

Προέρχεται από τη Σαντορίνη και θεωρείται, από οινοποιητικής άποψης, η καλύτερη ελληνική λευκή ποικιλία.

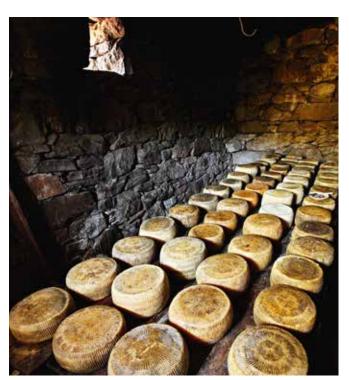
Citron Naxos One of the 3 Greek liqueurs with a Protected Designation of Origin is made from the fruit and the leaves of the citron.
Είναι ένα από τα 3 ελληνικά λικέρ με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευ-

σης και φτιάχνεται από τον καρπό και τα φύλλα της κιτριάς.

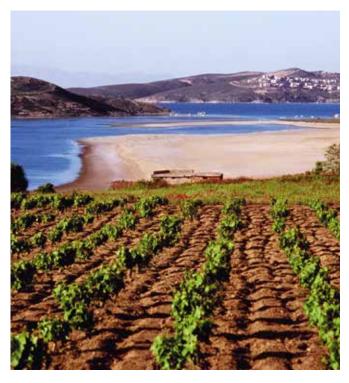
The number one delicacy of the Cyclades (Tinos, Syros, Mykonos), the finest Greek cured meat, is made from pork tenderloin.
Το ντελικατέσεν των Κυκλάδων (Τήνοs, Σύροs, Μύκονοs), το εκλεκτότερο ελληνικό αλλαντικό, φτιάχνεται από κόντρα φιλέτο χοίρου.

Naxian Gruyere

One of the best cheeses of Greece with a sweet flavour and buttery texture, made primarily with cow's milk (Protected Designation of Origin). Από τα καλύτερα τυριά της Ελλάδας, με γλυκιά βουτυράτη γεύση, κυρίως από αγελαδινό γάλα (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης).

Leaders of Flavour

Muscat of Alexandria Lemnos

The white variety known as Muscat of Alexandria constitutes almost a monoculture on the island of Lemnos (Protected Designation of Origin). Η λευκή ποικιλία Μοσχάτο Αλεξανδρείας αποτελεί για τη Λήμνο σχεδόν μονοκαλλιέργεια (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης).

Fava Santorini

Boasting top quality and exquisite taste, the fava of Santorini is a Protected Origin Product.

Η φάβα Σαντορίνης κατέχει την καλύτερη ποιότητα και γεύση και είναι Προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης.

Kopanisti Mykonos

Fine spread cheese, with a peppery, sharp and deep taste (Protected Designation of Origin).

Εκλεκτό αλοιφώδες τυρί, με πιπεράτη, τσουχτερή και βαθιά γεύση (προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης).

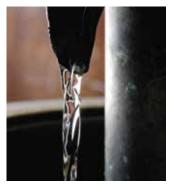

Muscat Samos

The Muscat dessert wine of Samos is considered the king of this particular variety and bears a Protected Designation of Origin.

Το Μοσχάτο Σάμου θεωρείται ο βασιλιάς της συγκεκριμένης γλυκιάς ποικιλίας κρασιού, με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης.

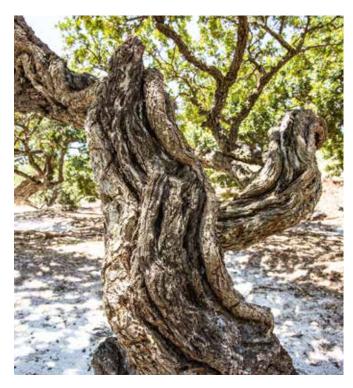

Ouzo Lesvos

Made exclusively in Greece, this product bears a Protected Designation of Origin. Its home is the island of Lesvos and it is a distilled alcoholic beverage flavored primarily with aniseed.

Αποκλειστικά ελληνικό προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης και πατρίδα του τη Λέσβο, αποσταγμένο αλκοολούχο ποτό που αρωματίζεται κυρίως με γλυκάνισο.

Mastic Chios

Mastic (Product of Protected Designation of Origin) is produced exclusively in southern Chios and has been famous for its beneficial properties since the antiquity.

Η μαστίχα (Προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσηs) παράγεται αποκλειστικά στη νότια Χίο και φημίζεται για τιs ωφέλιμεs ιδιότητέs της από την αρχαιότητα.

Pistachio Aegina

Produced since the late 19th century in Aegina, this superfood bears a Protected Designation of Origin.

Παράγεται από τα τέλη του 19ου αιώνα στην Αίγινα και είναι σούπερ τροφή με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης.

Cherry Tomato Santorini

The famous Santorinian cherry tomato is grown in dry conditions and has a Protected Designation of Origin.

Το φημισμένο τοματάκι Σαντορίνης καλλιεργείται σε ξηρές συνθήκες κι έχει Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης.

Leaders of Flavour

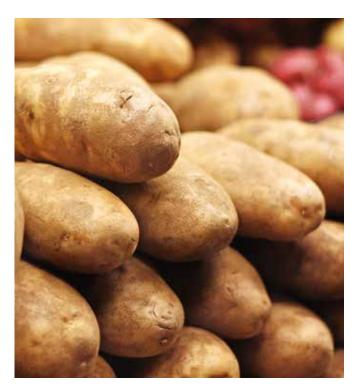

Sariza Water Andros
The bottled water of Sariza stems from the thermal springs of the village of Apikia, which are said to connect with the island of Evia.
Το εμφιαλωμένο νερό Sariza προέρχεται από τις ιαματικές πηγές του χωρού Αποίκια, που λέγεται ότι συνδέονται με την Εύβοια.

Tuna Alonnisos

Born and raised in an environmentally protected sea paradise, this tuna is thought to be better than the finest Spanish tuna of the Atlantic. Από τον θαλάσσιο προστατευόμενο περιβαλλοντικό παράδεισό της, θεωρείται καλύτερος από τους καλύτερους ισπανικούς του Ατλαντικού.

Potato Naxos

The best quality potato in Greece with Protected Geographical Indication is cultivated on the island of Naxos.

Η καλύτερη σε ποιότητα πατάτα στην Ελλάδα, με Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη, καλλιεργείται στη Νάξο.

San Michali Syros

Traditional Greek cheese from the island of Syros with a cylindrical shape, spicy flavor, and Protected Designation of Origin. Παραδοσιακό ελληνικό τυρί της Σύρου, με κυλινδρικό σχήμα, πικάντικη γεύ-

ση και Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσηs.

THE SKIATHOS PALACE HOTEL

KOUKOUNARIES BAY, SKIATHOS 370 02, GREECE TEL: +30 24270 49700 FAX: +30 24270 49666 33, SKOUFA STR, ATHENS 106 73, GREECE TEL: +30 210 3242152 FAX: +30 210 3233667

info@skiathos-palace.gr

THIS SMALL ISLAND STILL HAS CORNERS THAT ARE STILL REMINISCENT OF A RETRO EDITION OF THE AEGEAN, LIKE A SEPIA PHOTO OF THE FIFTIES

Best swims: The beaches of Agali and Livadi are typical Cycladic beaches. However, there are many good beaches that are accessible only by foot (Ambeli, Aghios Nikolaos, Livadaki). They're definitely worth the trouble, as long as you don't come second, as they're small. Hop onto one of the boats at Agali and head to Katergo, where you'll find crystal waters and fine pebbles, but no shade. While Ormos of Plakas beach is rarely crowded, despite the relatively easy access on foot from the Chora and it is ideal for an afternoon swim.

When to go: July, it's better, but August and September is great too!

Home away from home: Anemi of course is ultra-luxury, created by Papagiannis, with elegant corners, fabulous breakfast and simple suites, but also a top choice is Anemomilos (22860 41309, anemomilosapartements.com) in the capital with simple, Cycladic decoration. Castro (22860 41230, hotel-castro.com), is an excellently renovated building next to the medieval fortifications and has a unique atmosphere and an incredible view.

Gastronomic raid: Before dusk, we walk up to Kastro and later park ourselves at one of the tables at Chic, where the dishes created by Ute, the German lady who fell in love and decided to stay, are exactly like her: inventive and full of love. We don't drink much as we want to save our energy and stamina for the celebrated Astarti rakomela (honey infused rake) in Dounavi Square, where spectators join to become one big friendly group till sunrise. On a different note, Piazza is a small, traditional taverna, with home cooking and tables on Kontarini Square. The stuffed vegetables are super and the kalasouna (cheese and onion pie) of Mrs. Koula is unique. In Pounda, at Takis' taverna, you can try various soups and amazing oil dishes. When you leave, take with you some souroto (the island's traditional cheese). For a spot of fresh fish, stop at Kalymnios and if you're a meat lover, try Lagoudera's terrace, offering delicious mixed grills on massive sharing platters. On a different route avoid the busy Piazza, the town's oldest square, and instead head to Maraki, the other square which retains its traditional character and where Goupi serves time-honored delicacies. After a light swim in the afternoon, visit Eva's Garden to savor the local cuisine including "drunken" cookies (baked with wine), local cheeses,

manouri cheese pies, matsata (local pasta) and delicacies from the rest of the Cycladic islands.

Booze situations: The classic choice is Patitiri (Greek and foreign music) in the capital. Also, swing by Astarte (artistic Greek music along with rakomela - honey infused rake) and if you are a constant bar hopper, start at Rakendia for a fancy Pink Martini, drop by Aquarius on Maraki Square for whiskey and blues and after midnight, head to BaRaki and dance away to electronic music and late-night rebetica folk music, while sipping black rake from the island of Amorgos.

The market and the rest: Local pastelli from Karistineos and nice bagels from the bakery in Ano Meria, but also exquisite jewellery shops, brimming with arty cedar-wood, silver and red coral creations.

ο νπσάκι αυτό έχει γωνιές που ακόμη θυμίζουν το Αιγαίο σε ρετρό έκδοση, σαν μια σέπια του '50. Η Χώρα είναι τυπικά κυκλαδίτικη, με το Κάστρο, τις πλατείες της, τα απλά σπιτάκια, μερικά αρχοντόσηιτα, λίγα νεοκλασικά και όλη σχεδόν την κίνηση. Το αληθινά σπάνιο πρόσωπο της Φολεγάνδρου όμως βρίσκεται στην Άνω Μεριά, όπου οι περισσότερες κατοικίες δεν είναι απλά σπίτια αλλά θεμωνιές, δηλαδή μικρές, αυτόνομες φάρμες. Είναι η κορύφωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της υπαίθρου, με μια απλότητα και λιτότητα που συναρπάζει νέους δημιουργούς (βλ. Παπαγιάννης και Συνεργάτες), οι οποίοι την ψάχνουν ακούραστα. Ο αέρας φυσάει δυνατά και σαρώνει το νησί με τα παλιά καλντερίμια, που και σήμερα οδηγούν στις ομορφότερες, ερημικές παραλίες (λίγες και καλές, να εξηγούμαστε). Οι boheme bourgeois του σήμερα κινούνται σε κόσμιο μήκος κύματος, με μια αίσθηση κοσμοπολιτισμού που σέβεται το νησί και το απολαμβάνει στο έπακρον.

Οπωσδήποτε: Βόλτα στο Μεσαιωνικό Κάστρο. Βρίσκεται στο χείλος ενός γκρεμού και η θέα από αρκετά σημεία του σου κόβει την ανάσα. Το έχτισαν οι περιπετειώδεις Ενετοί του Μάρκου Σανούδου, το 1212, και μέσα έχει τις όμορφες εκκλησίες της Ελεούσας, της Παντάνασσας και της Αγ. Σοφίας. Το επόμενο πρωί ξεκινάμε χαράματα για την Παναγιά του Βράχου ανηφορίζοντας από την Πλατεία Πούντας το δρομάκι δίπλα στο Δημοτικό Σχολείο. Στη μοναδική αυτή εκκλησία υπάρχει ένα σπανιότατο μαρμάρινο

Greek handmade unique jewelry.
Shopping Center "Fabrika", Fira, Santorini, tel.: +30 22860 28326. N. Nomikou Str., Oia, Santorini, Tel.: +30 22860 28075 www.koukla-art.com

Email: info@koukla-art.com (7) Koukla - art (3) koukla_art_santorini/

Travel note

FOR A SPOT OF FRESH FISH, STOP AT KALYMNIOS RESTAURANT IN KARAVOSTASSI

τέμπλο και η φορητή εικόνα της Οδηγήτριας, του πιο σημαντικού προσκυνήματος για τους χριστιανούς του νησιού.

Καλύτερες βουτιές: Η αμμουδιά της Αγκάλης και το Λιβάδι είναι τυπικές κυκλαδίτικες παραλίες. Πολλές και καλές παραλίες όμως είναι προσβάσιμες μόνο με τα πόδια (Αμπέλι, Άγ. Νικόλαος, Λιβαδάκι), αλλά αξίζουν οπωσδήποτε τον κόπο, αρκεί να μην έρχεσαι δεύτερος, αφού είναι μικρές. Εναλλακτικά, πηδήξτε άφοβα σε ένα από τα σκαφάκια που ξεκινούν από την Αγκάλη και ζητήστε να σας πάνε στο Κάτεργο, μια παραλία με κρυστάλλινα νερά και ψιλό βότσαλο, αν και χωρίς ίχνος σκιάς, ενώ σχετικά εύκολη πρόσβαση με τα πόδια από τη Χώρα έχει ο Όρμος της Πλάκας, που σπανίως έχει κόσμο και προσφέρεται για απογευματινό μπάνιο λόγω βορειοανατολικού προσανατολισμού. (Αποφύγετέ τον όταν λυσσομανά η τραμουντάνα).

Πότε να παs: Ιούλιο, καλύτερα, αλλά και ο Αύγουστος ή ο Σεπτέμβριος δεν πάνε πίσω! Σαν στο σπίτι σου: Ultra luxury το Ανέμη, διά χειρός Παπαγιάννη, με κομψές γωνιές, υπέροχο πρωινό και μίνιμαλ σουίτες. Επίσης, κορυφαία επιλογή είναι ο Ανεμόμυλος (22860 41309, anemomilosapartements.com, στη Χώρα, με τη λιτή, κυκλαδίτικη διακόσμηση). Το Κάστρο (22860 41230, hotel-castro.com) είναι ένα εξαιρετικά αναστηλωμένο κτίριο δίπλα στη μεσαιωνική οχύρωση κι έχει μοναδική ατμόσφαιρα και καταπληκτική θέα.

Γαστρονομική επιδρομή: Πριν βραδιάσει ανεβαίνουμε στο Κάστρο και μετά καθόμαστε σε ένα από τα τραπεζάκια του Σικ. Τα πιάτα της Γερμανίδας Ούτε, που ερωτεύτηκε και αποφάσισε να μείνει εδώ, είναι ό,τι ακριβώς και η ίδια: εφευρετικά και μερακλήδικα. Δεν πίνουμε όμως πολύ, φυλάμε ενέργεια και αντοχές για τα περίφημα ρακόμελα της Αστάρτης, στην Πλατεία Ντούναβη, όπου γινόμαστε όλοι μια παρέα μέχρι το ξημέρωμα. Η Πιάτσα είναι ένα

μικρό, παραδοσιακό ταβερνάκι, με σπιτική κουζίνα και τραπέζια στην Πλατεία Κονταρίνη. Σούπερ τα γεμιστά και μοναδική η καλασούνα tns κυρίαs Κούλαs. Στην Πούντα, στην Ταβέρνα του Τάκη, θα δοκιμάσεις διάφορες σούπες και καταπληκτικά λαδερά. Φεύγοντας ζήτα να πάρεις μαζί σου σουρωτό (το παραδοσιακό τυρί του νησιού). Για φρέσκο ψάρι σταματάμε στον Καλύμνιο, ενώ στην ταράτσα της Λαγουδέρας μπορούμε να απολαύσουμε πεντανόστιμες ποικιλίες κρεατικών σε τεράστιες πιατέλες. Σ' ένα διαφορετικό δρομολόγιο, αποφεύγουμε την πολυσύχναστη Πιάτσα, την πιο παλιά πλατεία της Χώρας, και κατευθυνόμαστε στην άλλη πλατεία, που διατηρεί ακόμη τον παραδοσιακό χαρακτήρα της, το Μαράκι, όπου το Γουπί σερβίρει τα παραδοσιακά εδέσματά του. Το απογευματάκι μετά το μπάνιο μας βρίσκει στον Kήπο της Εύας να εντρυφούμε στην τοπική κουζίνα με μεθυσμένα κουλούρια (σβησμένα σε κρασί), ντόπια τυριά, μανουρόπιτες, ματσάτα (ντόπια ζυμαρικά) αλλά και νοστιμιές από τις υπόλοιπες Κυκλάδες.

Βοοze situations: Κλασική επιλογή είναι το Πατητήρι (ξένα και ελληνικά) στη Χώρα και προφανώς η Αστάρτη (παίζει έντεχνα ελληνικά). Το βράδυ στο Καραβοστάσι έχει έναν μόνο προορισμό: το λιλιπούτειο μπαρ του Ευάγγελου, πάνω στην παραλία Χοχλίδια, με καλή ξένη μουσική, ενώ αν θες να ξοδέψεις το τελευταίο σου βράδυ σε bar hopping -καλή όντως ιδέα- αφετηρία είναι η Ρακεντιά με φροντισμένα Pink Martini, μετά περνάς από το Αquarius στην Πλατεία Μαράκη για ουίσκι και μπλουζ και μετά τα μεσάνυχτα καταλήγεις στο ΒαRaki με ηλεκτρονική μουσική και κατόπιν... ρεμπέτικα που συνοδεύονται με μαύρη ρακή από την Αμοργό.

Αγορά και άλλα: Παστέλι ντόπιο του Καρυστηναίου και ωραία κουλούρια στο φούρνο της Άνω Μεριάς, αλλά και υπέροχα κοσμηματοπωλεία με ανεπιτήδευτες καλλιτεχνικές δημιουργίες από ξύλο κέδρου, ασήμι, κόκκινο κοράλλι.

About

Worn-Out Passport (wornoutpassport.com) is a Travel & Lifestyle Website created by Linda Bo, showcasing beautiful destinations and experiences around the world while fulfilling your sense of wanderlust. It was created to meet peoples' thirst of searching a complete itinerary for trips around the world.

Το Worn-Out Passport (wornoutpassport. com) είναι ένας δικτυακός τόπος του Travel & Lifestyle, που δημιουργήθηκε από τη Λίντα Μπο, παρουσιάζοντας όμορφους προορισμούς και εμπειρίες από όλο τον κόσμο, ικανοποιώντας ταυτόχρονα την αίσθηση του wanderlust. Δημιουργήθηκε για να ικανοποιήσει τη δίψα των ανθρώπων να αναζητήσουν μια ολοκληρωμένη διαδρομή για ταξίδια σε όλο τον κόσμο.

Cafe-Bar-Deli

Road to Castle

Chora, Naxos

T: 2285026565

T: 22850 41007

Chora, Naxos

T: 22850 23043,

AVIS Rent a car

T: 22850 22222,

6932 339475

www.naxostours.net

NAXOS VET CENTER

ΚΑΡΟΥΣΗ ΜΑΡΚ., ΡΟΖΟΣ Χ.

NAXOS TOURS

Agia Anna

SANTANA BEACH

CLUB RESTAURANT

MANOLO TAVERN Tavern Agios Georgios Beach

T: 2285 023729 **GORGONA TAVERN**

Fresh fish

Agia Anna Beach T: 22850-41007

LADOCHARTO

Restaurant Chora, Naxos T: 2285022178

METAXI MAS

Traditional tavern Old Market, Naxos T: 22850-26425

COLOSSEO

Pizzeria, Grill House Agios Prokopios T: 22850 42182

IRINIS restaurant

Traditional restaurant Chora, Beach T: 22850 26780

POPI'S GRILL

Family tavern Chora, Beach T: 22850 22389

PIKANTIKO **GRILL HOUSE**

Chora, Naxos T: 22850-26192

PALATIA

Cafe, Bar, Restaurant Agia Anna T: 22850 41591

PETRINO

Restaurant Plaka Beach T: 2285 041589

DALAS

Traditional tavern Koronos, Naxos T: 2285 051219

MELIMILON Marmelades, Liquer, Spoon Sweets Chora, Naxos, T: 22850 22042

www.melimilon-naxos.gr

KYRIAKOS TSIBLAKIŠ TRADITIONAL PRODUCTS

Chora, Naxos T: 22850-22230-22096

PROBONAS - LIQUER

& SPOON SWEETS STORE Chora, Naxos T: 2285022258

NAXOS HONEY - KOUMERTAS EMMANOUIL

Chora. Naxos T: 22850-23768

THE ARCHIPELAGO SHOPPING SPREE

FORGET ABOUT THE SOUVENIRS AND PRAYER BEADS SELLING LITTLE SHOPS OF THE PAST. NOWADAYS A CREATIVE MASH UP OF RESOURCEFUL DESIGNERS, LOCAL ARTISANS, PRODUCERS, AND ENTREPRENEURS HAS TURNED THE AEGEAN IN AN EXQUISITE MALL OF HIGH END FASHION, DESIGN, BUT ALSO FLAVOURS.

BY ANGELIKI GOURNI

ώσετε τιs ώρεs λειτουργίαs των καταστημάτ

CHORA ART HOME & DESIGN.

MYKONOS

The awarded for its interior design shop with special home and decoration items captures the eye and your interest when it comes to the renewal of your space. Decorate your walls with unique pieces that lead you to a different dimension.

Δώστε χαρακτήρα και άλλη διάσταση στο χώρο σας με τα ιδιαίτερα κομμάτια από το βραβευμένο κατάστημα με μοναδικά είδη διακόσμησης.

mykonos-chora.com

MICRO BOUTIQUE

The greatest variety of children scooters. Here you will find original spare parts, service, and accessories for Micro Scooters for children &

Η μεγαλύτερη ποικιλία σε παιδικά πατίνια. Εδώ θα βρείς γνήσια ανταλλακτικά, service και αξεσουάρ για πατίνια Micro για παιδιά &

18 Chatzichristou Str., Athens (Acropolis), + 30 216 7003277, micro-scooters.gr.

IKG LIVING

Handmade rattan armchairs.

Χειροποίητες πολυθρόνες με μεταλλικό σκελετό και rattan σε γκρι και μαύρο.

jkg-living.gr

ENNY MONACO, MYKONOS

Check out the brand new and exciting designer arrivals. Have a glance at the new Gianvito Rossi arrivals and the Christian Louboutin's limited edition Portugaba bags.

Ό,τι πιο καινούργιο από tous μεγαλύτερουs σχεδιαστές, όπως Aquazzura, Gianvito Rossi, Anjuna, καθώς και οι limited edition Portugaba τσάντες από τον Christian Louboutin.

Tria Pigadia, Mykonos Town, ennymonacostyle.com

The Kraken Exclusive Design ring. Δαχτυλίδι harryjwls.com

DIMITRIS DASSIOS, MYKONOS

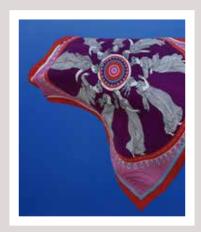
As one of the most intellectual and avantgarde fashion designers of Greece, Dimitris Dassios just opened his boutique on the island presenting his talent to international travellers and devotees. Meet his new SS2019 collection "Theros".

GRECIAN CHIC

Grecian Chic by designer Elena Zournatzi is a recurrent collection of silk scarves with original prints inspired by the Greek history, tradition and mythology.

Η Έλενα Ζουρνατζή δημιουργεί μεταξωτά μαντίλια με πρωτότυπα σχέδια, που αντλούν έμπνευση από την ελληνική ιστορία, τις παραδόσεις και τη μυθολογία.

grecianchic.gr

Ένας από τους πιο καταξιωμένους και πρωτοποριακούς Έλληνες σχεδιαστές, ο Δημήτρης Ντάσιος συστήνεται και στο διεθνές κοινό με τη νέα του μπουτίκ στο νησί.

30 Kalogera Str., dassios.com

MARGONI. THESSALONIKI

Handmade gold and silver jewellery made by Mary Margoni and Yannis Mandylakis with precious and semi-precious stones, cut or raw.

Χειροποίητα κοσμήματα σε χρυσό και ασήμι, διά χειρός Μαίρης Μαργώνη και Γιάννη Μανδυλάκη, με πολύτιμους και ημιπολύτιμους λίθους.

margoni.gr

MARIANNA PETRIDI. TINOS

A new arrival in Tinos, Marianna Petridi's concept store introduces innovative jewellery made of gold, silver, precious stones, glass or any other material that can be transformed with inspiration and craftmanship into powerfull jewellery and decorative objects.

Νέα άφιξη στην Τήνο, η Μαριάννα Πετρίδη παρουσιάζει πρωτότυπα κοσμήματα από χρυσό, ασήμι, πολύτιμους λίθους και οποιοδήποτε άλλο υλικό μπορεί να εμπνεύσει περίτεχνα κοσμήματα και διακοσμητικά αντικείμενα.

13 Nik. Gizi, Chora, Tinos

MY TAXI MYKONOS

Through the organized app you will find immediately your personal professional driver, enjoy comfortable transportation from the airport to

your chosen destination, whereas the vehicles MVP and MINIVAN can transport up to 8 persons.

Μέσω της οργανωμένης εφαρμογής βρίσκετε άμεσα τον προσωπικό σας επαγγελματία οδηγό, απολαμβάνετε άνετες μετακινήσεις από το αεροδρόμιο προς τον προορισμό της επιλογής σας, ενώ τα οχήματα ΜΥΡ και ΜΙΝΙΥΑΝ εξυπηρετούν για τη μεταφορά έως και 8 ατόμων.

mytaximykonos.gr

KROKOS KOZANIS

Red saffron from Kozani, the gold of Greek land as it is called, is one of the most beloved and precious spices of ancient cultures because of its aroma, colour, pharmaceutical and aphrodisiac properties - and quality-wise it is considered to be among the best saffron in the world.

Ο κρόκος Κοζάνης, το κόκκινο χρυσάφι της ελληνικής γης όπως είναι γνωστός, ξεχωρίζει για την άριστη ποιότητα, που τον κατατάσσει στην πρώτη κατηγορία safran στον κόσμο.

safran.gr

VP JEWELLERY, MYKONOS

Continuing the tradition since 1936, contemporary and classic pieces made of gold and silver breathe life into imaginative creations and original designs that gurantee elegance on every look.

Με παράδοση από το 1936, μοντέρνα και κλασικά κουμάτια από χρυσό και ασήμι μετατρέπονται σε πρωτότυπες δημιουργίες και ιδιαίτερα σχέδια για κομψότητα σε κάθε εμφάνισή σας.

42 Florou Zouganeli Str., Mykonos Town, vp-jewellery.com

KOUKLA - ART, SANTORINI

A rich and idiosyncratic collection of handmade bracelets, pendants, rings, earrings made by precious or semiprecious metals, creations of Greek and foreign designers, is waiting for you to discover it. Special pieces with Greek identity.

Μια πλούσια και ιδιαίτερη συλλογή από χειροποίητα βραχιόλια, κρεμαστά, δαχτυλίδια, σκουλαρίκια, φτιαγμένα από πολύτιμα ή ημιπολύτιμα υλικά, έργα Ελλήνων και ξένων σχεδιαστών, σας περιμένει να την ανακαλύψετε. Ιδιαίτερα κομμάτια, με ελληνική ταυτότητα.

Shopping Center "Fabrika", Fira, koukla-art.com

MARKS & SPENCER, KAVALA

Stylish clothes in denim and formal versions, must-have pieces for women and men and elegant lingerie with the name and the high quality of a company which is the top choice of fashion lovers all over the world.

Stylish ρούχα σε denim και formal εκδοχές, must-have κομμάτια για γυναίκες και άνδρες και κομψά γυναικεία εσώρουχα με την επωνυμία και tnv υψηλή ποιότητα της εταιρείας που βρίσκεται στην κορυφή των προτιμήσεων των fashion lovers σε όλο τον κόσμο.

10 Averof & 38-44 M. Alexandrou Str., marksandspencer.com

MINAS, MYKONOS

Where the heart of the island beats, just a few steps from Matogiannia, in an historic building, Minas stood out shaping a particular aesthetic with his miniature sculpting on his jewels, always inextricably linked to the aura of Mykonos. The iconic jewels of Minas is not just a purchase. It is Art. More correctly, it is an investment in art. You will find all of them at his famous homonymous store, across Agia Kiriaki.

Εκεί που χτυπάει η καρδιά του νησιού, λίγα μόλις βήματα από τα Ματογιάννια, σε ένα ιστορικό κτίριο ο Minas ξεχώρισε διαμορφώνοντας μια ιδιαίτερη αισθητική με τη μικρογλυπτική στα κοσμήματά του, άρρηκτα συνυφασμένη με την αύρα της Μυκόνου. Τα εμβληματικά κοσμήματα Minas δεν είναι απλή αγορά. Είναι Τέχνη. Πιο σωστά, είναι επένδυση στην τέχνη. Θα τα βρείτε όλα στο διάσημο ομώνυμο κατάστημα απέναντι από την Αγία Κυριακή.

Agia Kiriaki Square, 84600 Mykonos Town, +30 22890 27320, getintouch@minastudio.com

Mandatory

Safety distance

Intensive

for your use

Continuous disinfection

Regular cleaning of air conditioning units

100% natural air

Summer 2020. Travel becomes a matter of trust!

For 20 years now, we have never stopped taking you to your favourite destinations. We at Blue Star Ferries, are taking all the necessary measures for you to travel responsibly to the most beautiful islands so that you can enjoy once more the colours, the scents and flavors of the Aegean.

Sailings to the Cyclades, Dodecanese, North Aegean Islands and Crete at lower prices, are waiting for you for another summer full of unforgettable experiences.

Compliance Certificate from Bureau Veritas for the implementation of specific procedures for the protection of public health.

SANTORINI

H $\Sigma \text{avtop}\textsc{ivn}$ tou James Theodore Bent.

OF AGES

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Santorini according to James Theodore Bent.

...Πριν πατήσουμε το πόδι μαs στη Σαντορίνη και αναμειχθούμε με τους ανθρώπους της θα πρέπει αρχικά να ασχοληθούμε με το κύριο χαρακτηριστικό του νησιού, το Ηφαίστειο. Ο «Ήφαιστος», όπως το αποκαλούν εδώ, «γεννήθηκε» από την ίδια τη Σαντορίνη κι αποτελεί ένα από τα πιο τρομερά σημεία στον κόσμο...

...Before landing on Santorin and mixing ourselves with its people, we must consider for a brief space the particular feature of the island, namely, the volcano. The Hephaestus, as they call it, has made of Santorin, one of the most terrible spots in the world, and has had a powerful influence on its inhabitants...

"Before landing on Santorin and mixing ourselves with its people, we must consider for a brief space the particular feature of the island, namely, the volcano. The Hephaestus, as they call it, has made of Santorin, one of the most terrible spots in the world, and has had a powerful influence on its inhabitants...

...All round this central basin, which is the cone of the volcano, the island presents a frontage of precipitous volcanic cliffs, from 500 to 1,000 feet in height, all in strata of twisted and contorted volcanic lava, red, green and black, giving the whole place a hideous yet fascinating appearance...

...The depth of the water in this central basin is immense; the cliffs go straight down into it, so that there is no possible anchorage, and the vessels have to be tethered, so to speak, to the shore...

...The soil very light and thin, consisting chiefly of crumbled pumice: it seems favourable for the growth of nothing save the grape: in fact the slopes of Santorin form one vast vineyard...

...The island has at various times and seasons sprung from the submerged volcano, and has been formed by multiplied eruptions. Herodotus is the earliest author who mentions it, and he tells us that in mythical times it had seven towns or villages, and that the earliest inhabitants were Phoenicians...

...When, therefore, did Santorin go under the name of the most beautiful? Was it before the eruptions buried it with the present layer of pumice, or was it after this, when it was level, and exceedingly fertile for the grape? However hideous it may seem to us, we know that our idea of the beautiful and that of ancient Greek differ considerably. And then it was called Thera. "Was it because it was a monstrosity?" $(\theta n \rho, \theta n \rho \delta \varsigma, a monster...)$ Verily Santorin has changed its name as often as its form, and the Greeks who revived everything that is old, call it Thera in preference to the name Santorin, by which it was known during the Middle Ages...

...But Santorin is a rich and prosperous island and nowhere in Greece

do grapes grow so well as here.

So mankind, ever trusting in the lengthened pauses between each convulsion, returned to a life of contentment and security, even though it is over one of the most terrible known craters. What may happen next no one can know. The crater opened outside the circle in 1650; Therasia broke off, when we cannot say; the land in many places has subsided. Another eruption may suddenly come on, and cover Thera with feet of pumice or engulf her in the sea. And yet the inhabitants are happy, and amass money year by year; for, as say the Greeks, "he who has money has a tongue." After Syra, nowhere in the Cyclades are there so many well – to – do people as there are in Santorin. The action of this volcano must have had, in the course of ages, powerful influence over the inhabitants; for, from their position, the towns, built on the edge of the cliff overlooking the basin, are as if placed in an amphitheatre to overlook the mysterious workings of their volcano...

...After these few remarks on the nature of the island we were about to visit the reader will better understand the impressions created. It is a hideous island, fascinating in its hideousness. No swallows build their nests here, no frogs are to be found on it, and the scaros, a fish by no means common in other parts of Greece, is a constant visitor to these mysterious waters...

...On entering the basin of Santorin one experiences directly the pleasant impression of seeing something utterly new. To the left we were swiftly borne past a white line of houses perched along the edge of blood red rocks which form the northernmost point of the island. This is Epanomeria. Further on the red promontory of Scaros juts out into the basin, and on it are the crumbling ruins of the medieval fortress; above this, on black rocks, is perched the white village of Meroviglia, a 1,000 feet above the sea, which commences a long line of white houses, nearly two miles in extent, which blends itself with Phera, the present capital of the island.

...Η πρόσοψη του νησιού διαμορφώνεται από απότομουs, απόκρημνουs, ηφαιστειακούs βράχουs, ύψουs 500-1.000 ποδών, από στρώσειs στριφτήs, παραμορφωμένηs, ηφαιστειακήs, κόκκινηs, πράσινηs και μαύρηs λάβαs δημιουργώνταs μια τρομακτικά ειδεχθή, αλλά ταυτόχρονα συναρπαστική εικόνα...

The steamer stopped in front of a nest of houses, clinging to the cliff, which forms the little port. And what astounding houses they are! For the most part holes chiseled in the soft volcanic rock, and faced with a fronting of stone, in which a door, a window above it, and perhaps one in each side. Half the inhabitants of Santorin, in spite of the encouragement given by the government to the building of regular houses, prefer to live like rabbits in the ground. The capital and one or two of the principal villages now boast of handsome houses properly built, but some of the remote villages are still rabbit warrens excavated in the pumice—stone rock as they have been for centuries.

The wall of rock is ascended by a newly made zigzag path, which joins Phera and her port, 950 feet beneath – are composed of countless layers of volcanic eruptions in contorted lines of black and red; here and there a little verdure clings to the cliff; here and there little houses peep, like owls, from out of the rocks...

...Really if Phera, as the capital of Thera, had but few trees to shelter it, it would be an inviting residence in the summer, perched, as it is, high above the sea level, and commanding views of an astonishing character over the basin, the volcanic islands and the distance. There are delightful walks on the cliff to the right and left and there is a pleasant air of prosperity in the place... The parish church of Phera is a curious object to look upon: it is built out of bits of red lava, which look like irregular bricks fastened together with excellent cement made out of Santorin pumice—stone... St Peace, that is to say, St Irene, the Byzantine empress, who supplied Thera with its new name, is the protectress of the island... ...Close to where we landed on New Burnt Island the water is of a bright orange colour; we had noticed this from the other side, and were curious to examine it. The water, likewise, is almost at boiling heat in parts, and where it was cooler we bathed our feet, for a hot foot—bath is a rarity in the Cyclades...

...Below Meroviglia the red rock on which Scaros is built juts out into the bay; on the top of it is the castle of the medieval rulers, and around cluster the old houses which were abandoned only twenty years ago because they were falling into the sea... Few visit the spot now, for the approach is difficult...

...The Santoriniotes treat the vine differently to other islanders, for here they plough their vine – yards instead of digging them... The wine of Santorin is certainly most excellent, and is drunk largely in Russia; much too, finds its way, via France to England under the name of claret... But the best wine in the island is a white one called "of the night" ($\tau n \in \nu n$) because the grapes of which it is made are gathered before sunrise, and are supposed to have a better aroma from this cause. They make more wine here than anywhere else in Greece; they have seventy different kinds of grapes, the best of which are chosen for making that abominably luscious production called "vino Santo"... Without her vineyards Santorin would be a desert...

...We visited many of these dug—out houses, and found their inhabitants prosperous and sharp—witted. From what I saw I think the Santoriniotes are the sharpest Greeks I have ever met; they indulge into neat expressions too..."

My, my, what a difference 137 years make!

All the above are excerpts from James Theodore Bent's book "The Cyclades", "Life among the insular Greeks". Bent was an Oxfordian archaeologist, historian and explorer who dedicated his life to research in the Levant and Africa. After extended tours of the Cycladic islands between 1882 and 1884, Bent published in 1885 what has become a classic account of his discoveries in what is now one of the most popular tourist regions of Greece.

What his detailed impressions prove is that while almost everything remains the same, all seems to be different:

The island's trademark, Caldera (Spanish term, from Latin caldaria 'boiling pot') is there, active and holds a worldwide record or phenomenon, being the only inhabited Caldera in the world; the two-mile thick

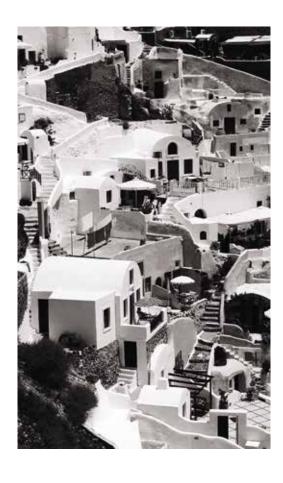
...The island presents a frontage of precipitous volcanic cliffs, from 500 to 1,000 feet in height, all in strata of twisted and contorted volcanic lava, red, green and black, giving the whole place a hideous yet fascinating appearance...

white line of cliff-hanging houses and the dug-out rabbit warrens are still there, except now they got smarter with spas and pools installed the majority housing some of Greece's finest and priciest hotel suites – justifying the "one million dollar something" notion: a square plethron of bare land there can cost more than one million euros; along with the assyrtiko, vinsanto is always there, but the island's pumice ground desert gives life to some unique, found nowhere else in the world. These local products meet their destiny in the mouthwatering, divine recipes of the island's "Gourmet Dream Team", the inspired chefs and restaurateurs who have validated Santorini as the outmost epicurean destination of the Big Blue; Akrotiri, the Aegean's prehistoric Pompeii in a way, is here as east Med's most important discovery; and, of course, the mind-blowing view is there with cooing couples making out and honeymooners on donkeys clicking selfies while others sip bellinis in operatic music surroundings, all of them, dangling on the edge of the Caldera, devouring the sunset in swarms, clapping at the same time when the dying sun rays dip into Poseidon's kingdom.

Quod erat demonstrandum: 'Beauty Lies in the Eye of the Beholder', going hand-in-hand with the evolution of civilization and the transformation of contemporary society values, thus, sentencing Santorini to be Greece's "postcard island" for many; due to its "fascinating hideousness", Vulcan's mysterious workshop is Greece's most famous island, and features among the most romantic destinations in the world. Yet, and in James Bent's defense, this seems to be Santorini's everlasting and exclusive prerogative: the "daughter of the great fury", as the Nobel Greek poet Odysseus Elytis calls her, has always been disjunctive; some, of bipolar syndrome alike, "either/or" place. The Aegean's archipelago persona cannot be grey; she is either black or white: calm or wild; romantic or pragmatist; a flabbergasting socialite or a shut up clam, cosmopolitan or reclusive. Prosperous or poor, like a retro cinema vamp star, will not forgive inertia; you either love it or you hate it. And those who love it strive not to be just tourists here; they want to live here; to

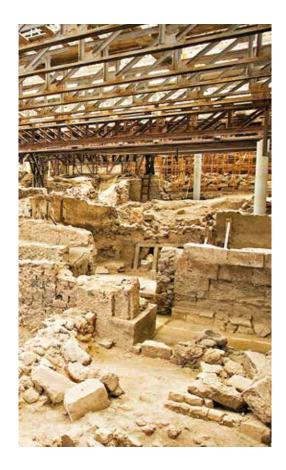
become themselves a glass of assyrtiko, a balos dance at her modern symposia and local feasts. And those who don't, they don't really have an option, but soon to be self-expelled as one-time passing tourists. On a closing reminder, clearly to his disadvantage, Bent, like all good Victorians avoiding the sun whenever possible, island-hopped in the middle of winter. On page 116 of his book the intrepid scholar notes: "Altogether Santorini is an awe- inspiring spot, and we did not whether to be glad or sorry when the steamer went away and left us for a fortnight's stay in Vulcan's place". Should he have been able to wanderlust Santorini today, oh, how sorry would he be when his fortnight were over!

- «...Πριν πατήσουμε το πόδι μας στη Σαντορίνη και αναμειχθούμε με τους ανθρώπους της, θα πρέπει αρχικά να ασχοληθούμε με το κύριο χαρακτηριστικό του νησιού, το Ηφαίστειο. Ο "Ηφαιστος", όπως το αποκαλούν εδώ, "γεννήθηκε" από την ίδια τη Σαντορίνη κι αποτελεί ένα από τα πιο τρομερά σημεία στον κόσμο έχοντας ασκήσει πανίσχυρη επιρροή στους κατοίκους της...
- ...Όλα τριγύρω από αυτόν τον κεντρικό κόλπο είναι ο κώνος του πφαιστείου... Η πρόσοψη του νησιού διαμορφώνεται από απότομους, απόκρημνους, ηφαιστειακούς βράχους, ύψους 500-1.000 ποδών, από στρώσεις στριφτής, παραμορφωμένης, ηφαιστειακής, κόκκινης, πράσινης και μαύρης λάβας δημιουργώντας μια τρομακτικά ειδεχθή, αλλά ταυτόχρονα συναρπαστική εικόνα...
- ...Το βάθος του νερού είναι απύθμενο... Οι απότομοι βράχοι βουτάνε στον κόλπο κατακόρυφα χωρίς καμία πιθανότητα για αγκυροβόλι...
- ...Το έδαφος, το χώμα, είναι πολύ ελαφρύ και λεπτό, αποτελείται κυρίως από θρυμματισμένη ελαφρόπετρα: δεν φαίνεται κατάλληλο για οποιαδήποτε καλλιέργεια εκτός από σταφύλια... Στην πραγματικότητα, οι πλαγιές της Σαντορίνης σχηματίζουν έναν ατελείωτο αμπελώνα.
- ...Στο πέρασμα των ετών το νησί αναδύθηκε πολλές φορές από το βυ-

Στο πέρασμα των αιώνων, η δράση αυτού του ηφαιστείου πρέπει να είχε ισχυρή επιρροή πάνω στους κατοίκους. Έχτισαν αμφιθεατρικά τα χωριά, τα σπίτια τους στην άκρη του γκρεμού με θέα τον κόλπο...

The action of this volcano must have had, in the course of ages, powerful influence over the inhabitants; for, from their position, the towns, built on the edge of the cliff overlooking the basin, are as if placed in an amphitheatre to overlook the mysterious workings of their volcano...

θισμένο ηφαίστειο και μετασχηματίστηκε από τις πολλαπλές εκρήξεις. Ο Ηρόδοτος είναι ο πρώτος ιστορικός συγγραφέας που το αναφέρει πληροφορώντας μας πως κατά τους μυθικούς χρόνους οι πρώτοι κάτοικοι του ήταν οι Φοίνικες, ενώ εδώ υπήρχαν 7 πόλεις ή χωριά...

...Από πότε, λοιπόν, η Σαντορίνη κερδίζει τον τίτλο της Πιο Όμορφης; Ήταν πριν οι απανωτές εκρήξεις τη "θάψουν" με την παρούσα στρώση ελαφρόπετρας; Ή μήπως όταν ήταν ακόμη επίπεδη κι εξαιρετικά εύφορη για την καλλιέργεια του σταφυλιού; Ωστόσο, όσο παράξενος κι αν μπορεί να φαίνεται σε εμάς ο χαρακτηρισμός της Ομορφότερης, πρέπει να συνυπολογίσουμε πως η αντίληψη περί αισθητικά όμορφου για τους αρχαίους Έλληνες διέφερε σημαντικά από τη δική μας.

...Και μετά την είπαν Θήρα. "Ισωs επειδή ήταν ένα τερατούργημα;" (θηρ, θηρόs, ένα τέραs)...

…Η Σαντορίνη άλλαζε το ίδιο συχνά όνομα και μορφή και οι Έλληνες –που αγαπούσαν να δίνουν ζωή ξανά σε ό,τι θεωρείται παλιό και ξεπερασμένο– προτίμησαν να την αποκαλούν Θήρα αντί Σαντορίνη, έτσι δηλαδή όπως ήταν γνωστή κατά το Μεσαίωνα…

...Αλλά η Σαντορίνη είναι ένα πλούσιο, εύπορο νησί και πουθενά αλλού στην Ελλάδα τα αμπέλια δεν μπορούν να αναπτυχθούν καλύτερα από εδώ...

…Έτσι οι άνθρωποί της, με εμπιστοσύνη στις παρατεταμένες παύσεις ανάμεσα στους ηφαιστειακούς σπασμούς, επέλεξαν να επιστρέψουν σε μια ζωή ασφάλειας και δημιουργίας… Ακόμη κι αν η ζωή τους είναι "χτισμένη" πάνω στον κρατήρα ενός τρομακτικού ηφαιστείου. Ακόμη κι αν κανείς δεν ξέρει τι μπορεί να συμβεί την επόμενη στιγμή.

...Το 1650 ο κρατήρας άνοιξε έξω από τον κύκλο... Χωρίς να μπορούμε να προσδιορίσουμε με ακρίβεια το πότε, η Θηρασιά εξερράγη. Η γη σε πολλά σημεία του νησιού βυθίστηκε. Χάθηκε. Για να ακολουθήσει ακόμα μια έκρηξη, που κάλυψε τη Θήρα με τόνους ηφαιστειακής τέφρας, την κατάπιε η θάλασσα... Και πάλι, όμως... Οι ντόπιοι είναι χαρούμενοι άνθρωποι και συσσωρεύουν χρήματα χρόνο με το χρόνο. Γι' αυτό, όπως λένε οι Έλληνες, "Οποιος έχει χρήμα, έχει και γλώσσα". Μετά τη Σύρο,

εδώ θα βρειs τους πιο εύπορους ανθρώπους...

…Στο πέρασμα των αιώνων, η δράση αυτού του πραιστείου πρέπει να είχε ισχυρή επιρροή στους κατοίκους. Έχτισαν αμφιθεατρικά τα χωριά, τα σπίτια τους στην άκρη του γκρεμού με θέα τον κόλπο... Σαν να πήραν θέση εκεί για να μπορούν να παρακολουθούν τη μυστηριώδη λειτουργία του πραιστείου τους...

...Μετά από αυτές τις λίγες παρατηρήσεις σχετικά με τη φύση του νησιού ο αναγνώστης που θα το επισκεφθεί θα μπορέσει να κατανοήσει καλύτερα τις όποιες εντυπώσεις που θα του δημιουργηθούν... Είναι ένα φρικαλέο νησί, αλλά συναρπαστικό μέσα στη φρικαλεότητά του. Εδώ δεν θα βρεις χελιδόνια να χτίζουν φωλιές... Δεν θα βρεις βατράχια και ο μοναχικός Σκάρος –ένα σπάνιο ψάρι στην υπόλοιπη ελληνική θάλασσαείναι μόνιμος επισκέπτης στα μυστηριώδη αυτά νερά...

...Μπαίνοντας στον Κόλπο της Σαντορίνης εντυπωσιάζεσαι ευχάριστα, αφού αντιλαμβάνεσαι αμέσως πως εδώ θα δεις κάτι πραγματικά πρωτόγνωρο. Στα αριστερά μας, μια λευκή γραμμή από σπίτια, σκαρφαλωμένα σύριζα στην άκρη των κατακόκκινων σαν αίμα βράχων, που αποτελούν και το βορειότερο σημείο του νησιού. Αυτή είναι η Επανονωμεριά. Λίγο παραπέρα ξεπηδά απ' τη θάλασσα το κόκκινο ακρωτήρι του Σκάρου με τα ερείπια του μεσαιωνικού Φρουρίου επάνω του... Από πάνω, στα 1.000 πόδια πάνω από τη θάλασσα, γαντζωμένο στα μαύρα βράχια, το λευκό χωριό Ημεροβίγλι. Μια μακριά σειρά από λευκά σπίτια, σχεδόν δύο μίλια, απλώνεται μπροστά στο βλέμμα σου και καταλήγει να ενώνεται με τα Φηρά, τη σημερινή πρωτεύουσα του νησιού.

...Το ατμόπλοιο σταμάτησε μπροστά σε μια "φωλιά" από σπίτια, κρεμασμένα στον γκρεμό, που σχηματίζουν το μικρό λιμάνι. Και τι εκπληκτικά σπίτια είναι! Σαν τρύπες λαξεμένες στα μαλακά έγκατα των ηφαιστειακών πετρωμάτων και θέα πάλι στο βράχο! Ίσως με μια είσοδο από πέτρα, αυτή είναι η πόρτα, ίσως ένα παράθυρο πάνω από αυτό, ίσως ένα παράθυρο σε κάθε πλευρά του βράχου...

...Παρά τα κίνητρα που δίνει η ελληνική κυβέρνηση για να χτιστούν

Το καλύτερο κρασί του νησιού είναι λευκό κι έχει το όνομα «Tns νυκτόs», αφού τα σταφύλια από τα οποία βγαίνει μαζεύονται πριν από την ανατολή του ήλιου. Εδώ παράγουν περισσότερο κρασί από οπουδήποτε αλλού στην Ελλάδα. Διαθέτουν εβδομήντα διαφορετικά είδη σταφυλιών...

φυσιολογικά σπίτια, περίπου οι μισοί από τους κατοίκους της Σαντορίνης προτιμούν να ζουν "σαν τα κουνέλια μέσα σε λαγούμια"...

...Στην πρωτεύουσα και σε ένα δύο κεφαλοχώρια καυχιούνται για τα όμορφα και φυσιολογικά χτισμένα σπίτια τους. Όμως σε κάποια άλλα απομακρυσμένα χωριά προτιμούν να ζουν "σαν κουνέλια μέσα σε λαγούμια", όπως κάνουν εδώ κι αιώνες...

...Το ανέβασμα στο τείχος του βράχου γίνεται με ένα ελικοειδές μονοπάτι που φτιάχτηκε πρόσφατα κι ενώνει τα Φηρά με το λιμάνι κάτω στα 950 πόδια χαμηλότερα... Αμέτρητες λωρίδες στριφτής θηραϊκής γης σε μαυροκόκκινες αποχρώσεις. Εδώ και εκεί λίγη πρασινάδα ανάμεσα στα βράχια... Εδώ κι εκεί μικρά άσηρα σπιτάκια ξεπηδούν σαν κουκουβάγιες που κρυφοκοιτάζουν απ' τους βράχους...

...Πραγματικά, αν τα Φηρά, ως πρωτεύουσα της Θήρας, είχαν έστω και λιγοστά δέντρα για να "καταφύγειs" θα ήταν μια απίστευτα προκλητική θερινή κατοικία, έτσι όπως "κρέμονται" ψηλά πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, με την επιβλητική θέα, δείχνοντας εκπληκτικό χαρακτήρα πάνω από τον κόλπο, τα πφαιστειογενή νησιά και την απόσταση. Ιδανικό για υπέροχους περιπάτους δεξιά κι αριστερά του γκρεμού με έναν ευχάριστο αέρα ευημερίας στην περιοχή. Η ενορία των Φηρών –η Αγία Ειρήνη– είναι πραγματικά άξια παρατήρησης. Χτισμένος από κομμάτια κόκκινης λάβας, που μοιάζουν με ακανόνιστα τούβλα, δεμένα μαζί με εξαιρετικό τσιμέντο, φτιαγμένο από σαντορινιά ελαφρόπετρα, ο vaós tns βυζαντινής αυτοκράτειρας Ειρήνης, που είναι και η προστάτιδα του νησιού, έδωσε στη θήρα το πιο πρόσφατο όνομά της (σ.σ.: Santa Irini)... ...Κοντά στο σημείο που κατεβήκαμε, στο νησί της Νέας Καμένης, το νερό έχει έντονο πορτοκαλί χρώμα. Το είχαμε παρατηρήσει από την άλλη πλευρά και ήμασταν περίεργοι να το δούμε από κοντά. Το νερό, σε ορισμένα σημεία, βρίσκεται σχεδόν σε θερμοκρασία βρασμού κι όπου ήταν πιο δροσερά βουτήξαμε τα πόδια μας, αφού το καυτό ποδόλουτρο είναι κάτι ιδιαίτερα σπάνιο στις Κυκλάδες...

...Κάτω από το Ημεροβίγλι, στον κόκκινο βράχο όπου είναι χτισμένος ο Σκάρος και προεξέχει από τον κόλπο, βρίσκεται το Κάστρο των μεσαιωνικών ηγεμόνων, ενώ τριγύρω είναι σκορπισμένα τα παλιά σπίτια που εγκαταλείφθηκαν μόλις πριν από είκοσι χρόνια, αφού σιγά σιγά βυθίζονταν στη θάλασσα. Λίγοι μπορούν να επισκεφτούν το μέρος σήμερα, αφού η προσέγγιση είναι δύσκολη...

...Οι Σαντορινιοί συμπεριφέρονται στα αμπέλια τους διαφορετικά από τους υπόλοιπος νησιώτες, αφού εδώ τα οργώνουν αντί να τα σκάβουν. Το κρασί της Σαντορίνης είναι σίγουρα από τα πιο εξαίρετα και πίνεται πολύ στη Ρωσία. Επίσης, έχει βρει το δρόμο του στις αγορές της Γαλλίας και της Αγγλίας με την ονομασία Κλαρέτ. Όμως, το καλύτερο κρασί του νησιού είναι λευκό κι έχει το όνομα "Της νυκτός", αφού τα σταφύλια από τα οποία βγαίνει μαζεύονται πριν από την ανατολή του ήλιου. Εξαιτίας αυτού έχουν και το καλύτερο άρωμα. Εδώ παράγουν περισσότερο κρασί από οπουδήποτε αλλού στην Ελλάδα. Διαθέτουν εβδομήντα διαφορετικά είδη σταφυλιών, τα καλύτερα από τα οποία επιλέγονται για την πλούσια παραγωγή του Vino Santo... Χωρίς τους αμπελώνες της, η Σαντορίνη θα ήταν απλά μια έρημος...

...Επισκεφτήκαμε πολλά από αυτά τα σκαμμένα σπίτια (σ.σ.: υπόσκαφα) και βρήκαμε τους κατοίκους τους ευπμερείς και πνευματικά αιχμηρούς. Από ό,τι είδα, νομίζω ότι οι Σαντορινιοί είναι οι πιο έξυπνοι Έλληνες που έχω γνωρίσει ποτέ...»

Για δες, λοιπόν, τι διαφορά κάνουν 137 χρόνια!

Ολα τα παραπάνω είναι ακριβή αποσπάσματα από το βιβλίο του Τζέιμς Θίοντορ Μπεντ «Οι Κυκλάδες - Η ζωή μεταξύ των Ελλήνων νησιωτών». Ο Μπεντ ήταν Οξφορδιανός αρχαιολόγος, ιστορικός και περιηγητής, που αφιέρωσε τη σύντομη ζωή του ερευνώντας την Ανατολική Μεσόγειο και την Αφρική. Μεταξύ του 1882 και του 1884 έκανε –μαζί με τη σύζυγό του– εκτεταμένες περιηγήσεις στα νησιά των Κυκλάδων και το 1885 δημοσίευσε την κλασική, πλέον, χρονογραφία των περιπλανήσεων και των ανακαλύψεών του στην περιοχή, όπου σήμερα βρίσκονται οι πιο δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί της Ελλάδας.

Αυτό, λοιπόν, που αποδεικνύεται μέσα από τις λεπτομερείς καταγραφές

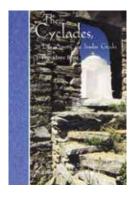

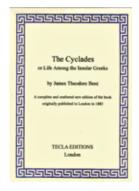
The best wine in the island is a white one called "of the night" (της νυκτός) because the grapes of which it is made are gathered before sunrise, and are supposed to have a better aroma from this cause. They make more wine here than anywhere else in Greece; they have seventy different kinds of grapes...

WHO IS WHO

James Theodore Bent was an Oxfordian archaeologist, historian and explorer who dedicated his life to research in the Levant and Africa. After extended tours of the Cycladic islands between 1882 and 1884, Bent published in 1885 what has become a classic account of his discoveries in what is now one of the most popular tourist regions of Greece. ("The Cyclades", "Life among the insular Greeks").

Ο Τζέιμε θίοντορ Μπεντ ήταν Οξφορδιανόε αρχαιολόγος, ιστορικός και περιπγητής, που αφιέρωσε τη σύντομη ζωή του ερευνώντας την Ανατολική Μεσόγειο και την Αφρική. Μεταξύ του 1882 και του 1884 έκανε —μαζί με τη σύζυγό του— εκτεταμένες περιπγήσεις στα νησιά των Κυκλάδων και το 1885 δημοσίευσε την κλασική, πλέον, χρονογραφία των περιπλανήσεων και των ανακαλύψεών του στην περιοχή, όπου σήμερα βρίσκονται οι πιο δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί της Ελλάδας («Οι Κυκλάδες - Η ζωή μεταξύ των Ελλήνων νησιωτών»).

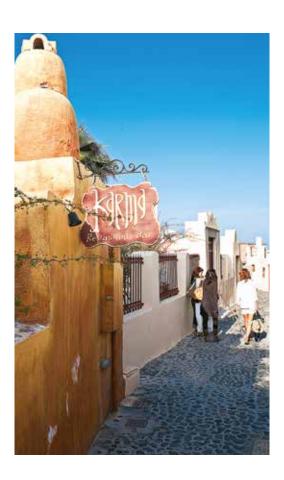

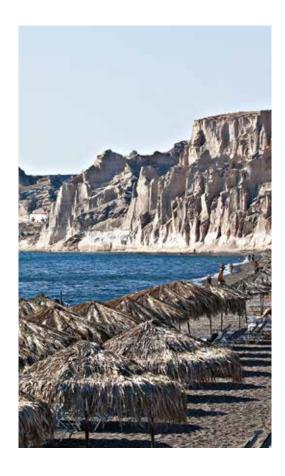

Αυτό, λοιπόν, που αποδεικνύεται μέσα από τις λεπτομερείς καταγραφές του είναι το εξής παράδοξο: πως όλα είναι τόσο διαφορετικά ενώ έχουν παραμείνει ίδια! Η Καλντέρα (λατινική προέλευση, Caldaria - «κατσαρόλα που βράζει») είναι πάντα εκεί και ενεργή...

What his detailed impressions prove is that while almost everything remains the same, all seems to be different: The island's trademark, Caldera (Spanish term, from Latin Caldaria 'boiling pot') is there, active...

του είναι το εξής παράδοξο: πως όλα είναι τόσο διαφορετικά ενώ έχουν παραμείνει ίδια! Η Καλντέρα (λατινική προέλευση, Caldaria - «κατσαρόλα που βράζει») είναι πάντα εκεί και ενεργή. Σήμα κατατεθέν του νησιού, με το παγκόσμιο ρεκόρ ή φαινόμενο να είναι το μοναδικό κατοικημένο αχνιστό τσουκάλι στον πλανήτη.

Η παχιά λευκή γραμμή των δύο μιλίων με τα «λαγούμια» του Μπεντ είναι ακόμη γαντζωμένη εκεί κατά μήκος του γκρεμού. Μόνο που τα υπόσκαφα έγιναν με το χρόνο φαεινότερα: δεν είναι πια κονικλοτροφεία, αλλά στεγάζουν τις εντυπωσιακές, και ίσως πιο αλμυρές, σουίτες στην Ελλάδα, που δίνουν λόγο ύπαρξης στην αμερικανική ιδέα περί "one million dollar something". Εδώ ένα στρέμμα άχτιστης γης μπορεί να κοστίζει άνετα πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ.

Το Vinsanto είναι πάντα εκεί, μαζί βέβαια με το Ασύρτικο, και η έρημος της Σαντορίνης δίνει ζωή σε τοπικά προϊόντα, που δεν θα βρεις πουθενά αλλού στον κόσμο. Τα δώρα αυτά της ελαφρόπετρας, που συναντούν το πεπρωμένο τους στις θεϊκές συνταγές της Santorini's Gourmet Dream Team, των εμπνευσμένων ρεστορατέρ και σεφ, εδραιώνουν το νησί Σαντορίνη ως τον απόλυτο γαστρονομικό προορισμό του απέραντου γαλάζιου.

Η κατά μια έννοια προϊστορική Πομπηία του Αιγαίου, το Ακρωτήρι, είναι επίσης εκεί, στη θέση του, αλλά φαντάζει πλέον κάτω από τον θηραϊκό ήλιο ως η πιο σημαντική αρχαιολογική ανακάλυψη της Ανατολικής Μεσογείου, για να θυμίζει πανταχόθεν την προέλευση του δυτικού πολιτισμού. Προφανώς κι η ξελογιάστρα θέα είναι εκεί. Αλλά πυκνοκατοικημένη που προκαλεί συνωστισμό: με ερωτευμένα ζευγαράκια να ανταλλάσσουν όρκους αιώνιας πίστης, καυτά φιλιά και selfies, με οριεντάλ, bridal χαρούμενες υπάρξεις πάνω σε αξιολάτρευτα τετράποδα και με τους σοφιστικέ θαμώνες να απολαμβάνουν τοπικό οίνο υπό τους ήχους του Παβαρότι. Σαφώς. Είναι όλα κι όλοι εκεί in order, γαντζωμένοι ή κρεμασμένοι από την άκρη της Καλντέρας, εκεί που κάποτε τα εγκαταλελειμμένα σπίτια κατακρημνίζονταν στη θάλασσα, σε σμήνη, να καταβροχθίζουν το παγκόσμιο ηλιοβασίλεμα, χειροκροτώντας τις ακτίνες του ήλιου, τη στιγμή που πεθαίνουν στην αγκαλιά του Ποσειδώνα.

Όπερ έδει δείξαι: στη θηραϊκή γη 'Beauty Lies in the Eye of the Beholder' και πηγαίνει αντάμα με την εξέλιξη του πολιτισμού, τις αξίες και τις απαιτήσεις των σύγχρονων κοινωνιών που διαρκώς αλλάζουν.

Η Σαντορίνη, αυτό το μυστηριώδες εργαστήρι του Vulcan, είναι το «νησί-καρτ ποστάλ της Ελλάδας». Και είναι ακριβώς αυτή η κατά Μπεντ «συναρπαστικά φρικαλέα ομορφιά» που την ανέβασε στο βάθρο του πιο διάσημου ελληνικού νησιού.

Ωστόσο, προς υπεράσπιση του Τζέιμς Μπεντ, το άλλοθι είναι η δυαδικότητα, που φαίνεται να είναι ανέκαθεν αποκλειστικό προνόμιο της Σαντορίνης. Η κατά Ελύτη «Κόρη της μεγάλης οργής» υπήρξε πάντα «διαζευκτική». Καλύτερα, είναι ένα διαζευκτικό ολόκληρη.

Σαν να πάσχει από διπολικό σύνδρομο, αυτό του «είτε/ή», η Περσόνα του Αιγαίου δεν μπορεί ποτέ να είναι γκρίζα. Είναι είτε μαύρη είτε λευκή. Ήρεμη ή άγρια. Ρομαντική ή πραγματίστρια. Κοσμική πολυλογού ή κλειστή αχιβάδα που δεν βγάζει άχνα. Κοσμοπολίτισσα ή ερημίτισσα. Πλούσια ή φτωχή. Των άκρων όμως: σαν μια ρετροβάμη του ασπρόμαυρου σινεμά που ξελογιάζει και δεν συγχωρεί ποτέ την αδιαφορία. Ή τη λατρεύεις ή τη μισείς. Κι εκείνοι που την αγαπούν πραγματικά, θα κάνουν τα πάντα για να μην παραμείνουν απλοί, περαστικοί ταξιδευτές. Θα ήθελαν να ζουν για πάντα εδώ, να μεταμορφωθούν οι ίδιοι σ' ένα ποτήρι Ασύρτικο κρασί, σ' έναν μπάλο στα σύγχρονα Διονυσιακά συμπόσια και τα τοπικά της γλέντια. Οι άλλοι, όσοι δεν καταφέρουν να ταυτολογηθούν με την ψυχή της θηρασιάς, δεν έχουν πραγματικά πολλές επιλογές. Αργά ή γρήγορα, γρήγορα μάλλον, θα αυτοεξοριστούν ως απλοί, περαστικοί, της μιας φοράς τουρίστες.

Για να πούμε όμως και του στραβού το δίκιο, ο Βρετανός περιηγητής, που σαν υπάκουος, καλός Βικτωριανός απέφευγε τον ήλιο, κατέπλευσε στη Σαντορίνη καταχείμωνο. Στη σελ. 116 του βιβλίου του, ο ατρόμητος λόγιος σημειώνει: «Συνολικά η Σαντορίνη είναι ένας τόπος που προκαλεί δέος και δεν ξέρουμε αν έπρεπε να χαρούμε ή να λυπηθούμε όταν το ατμόπλοιο απομακρύνθηκε και μας άφησε για τη δεκαπενθήμερη διαμονή μας στη γη του Βουλκάνους». Αν μπορούσε σήμερα να βρεθεί εκεί, οποία πίκρα θα τον διακατείχε όταν θα εξέπνεε το δεκαπενθήμερο των διακοπών του... $\mathbf{0}$

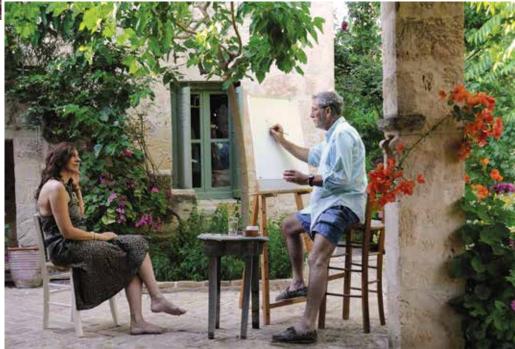

"Aegina, an island as small as it is charming; simple, yet mysterious. Its magnificent light reflects on the rocky slopes and fertile pistachio trees, magically illuminating the translucent waters. Its white crown, the ancient temple of Aphaia, the Parthenon and the temple of Poseidon at Sounion form an imaginary triangle which transmits spiritual energy. Aegina is just an hour away from Piraeus. Visitors are greeted by a semicircle of neoclassical two-storey houses, painted with ochre and sky blue ribbons. The town of Aegina brims with life. Cafés, tavernas, small shops, traditional groceries, a lively fish market, bars, streetlets, fragrant courtyards, delicacies from the bakery baskets, all compose the tapestry of its everyday life. Naturally, Art is everywhere. Clay could be the island's emblem, as this is where the "wise" Aeginetan jug was born, and several ceramic artists from Greece and abroad have their home base here.

This island of unique light has always been a source of inspiration. In antiquity, it was one of the main centres of sculpture production. In the 1960's, prominent painters and sculptors such as G. Moralis, N. Nikolaou, Ch. Kapralos, G. Pappas and pioneering architects like D. Pikionis, K. Dekavallas and A. Konstantinidis took refuge on Aegina, in order to think in depth and create.

Aegina has a long history. Its first inhabitants settled here around 3000 BCE. Thanks to the development of commercial and maritime activity, Aeginetans were able to mint their first silver coins in the seventh century BCE. Looted by the Romans, the island flourished again in the Byzantine era,

with Paliachora as its centre. Razed to the ground by pirate Barbarossa, it recovered thanks to the tenacity and visions of its inhabitants. On 2nd April 1827, it became the first capital of modern Greece and evolved into a wellspring of culture under Ioannis Kapodistrias, the visionary leader of the newly-founded Greek state. The island knew prosperity and fame from the 19th century onwards, thanks to the sponge trade and later through the production of retsina wine and its famed pistacchio.

Today's Aegina is nostalgic and authentic. As it is close to Athens, several Athenians and foreigners have settled here permanently. The businesspeople, diplomats, eminent artists and actors who come here all seem connected by a discreet thread in a sweet, quiet conspiracy.

To write this book, we oriented ourselves by the elaborate and multi-faceted aesthetic approaches which we discovered during the journey of photographing this series of magnificent houses. We thus believe that the present book has explored multiple aspects of the island; its beauty, the Greek element, past and future, history, tradition, modern tendencies, diversity, architecture, ideas, interesting people with inventive lives, a soothing natural landscape which embraces the houses. All these facets are viewed through a multicultural caleidoscope. Aegina unfolds slowly, like a secret recipe, which we reveal to those who have yet to discover it."

*Introduction from the book: Aegina – Homes & People, Athina Gioka, Photos: Ioanna Nikolareizi, Aton Publications – 2015.

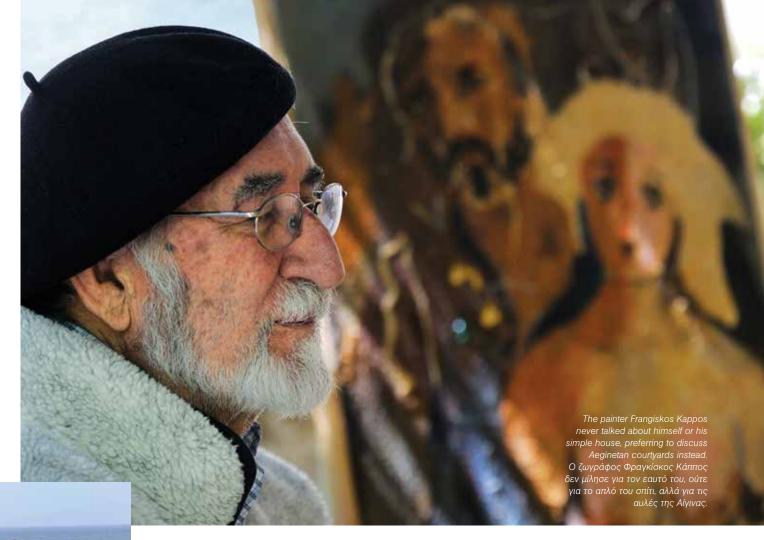

Aegina, Homes & People

300 pages, 480 photos and 62 residences constitute a special bilingual volume (Greek - English). The selection of the material was achieved via a range of criteria. Historical: houses of key presence in the Greek political scene of the past. Cultural: residences of significant artists of the past and the present. Architectural: eminent architects designed remarkable residences. From neoclassical buildings and towers until contemporary constructions. Aesthetic: the personal perspective that is reflected in private spaces, which fill us with decoration ideas. Those of us who love Aegina, believe that its unknown and qualitative side should be presented and given the worth that it deserves. 300 σελίδες, 480 φωτογραφίες, 62 κατοικίες συνθέτουν ένα συλλεκτικό δίγλωσσο τόμο (ελληνικά - αγγλικά). Η επιλογή του υλικού έγινε με ποικίλα κριτήρια. Ιστορικά: σπίτια με σημαίνουσα παρουσία στην ελληνική πολιτική σκηνή του παρελθόντος. Πολιτιστικά: κατοικίες σημαντικών καλλιτεχνών του χτες και του σήμερα. Αρχιτεκτονικά: σπουδαίοι αρχιτέκτονες σχεδίασαν αξιόλογες κατοικίες. Από τα νεοκλασικά και τους πύργους μέχρι τις σύγχρονες κατασκευές. Αισθητικά: η προσωπική άποψη που αποτυπώνεται σε ιδιωτικούς χώρους, που μας γεμίζουν με διακοσμητικές ιδέες. Όσοι αγαπάμε την Αίγινα, πιστεύουμε ότι αξίζει να παρουσιαστεί η άγνωστη ποιοτική πλευρά της και να της προσδώσουμε την αξία που της αρμόζει.

Αίγινα, μικρή και γοητευτική. Απλή και μυστηριώδης. Το θαυμαστό φωs της αντανακλά στις βραχώδεις πλαγιές και τις καρποφόρες φιστικιές, φωτίζοντας με τρόπο μαγικό τα διάφανα νερά που την περιβάλλουν. Λευκή κορώνα της ο apxaíos vaós της Αφαίας, που δημιουργεί ένα νοερό τρίγωνο με τον Παρθενώνα και τον Ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο, εκπέμποντας μεταφυσική ενέργεια. Μόλις σε μια ώρα από τον Πειραιά προσεγγίζει ο επισκέπτης το λιμάνι της. Εκεί, τον υποδέχεται μια ημικυκλική αλληλουχία νεοκλασικών διώροφων σπιτιών πασπαλισμένων με ώχρα και γαλάζιες κορδέλες. Η πόλη της Αίγινας σφύζει από ζωντάνια. Καφέ, ταβέρνες, μικρομάγαζα, παραδοσιακά παντοπωλεία, η ζωντανή ψαραγορά, κουτούκια, σοκάκια, μυρωδάτες αυλές, λιχουδιές στα καλάθια των φούρνων συνθέτουν την καθημερινή ζωή της. Και φυσικά, πανταχού παρούσα η Τέχνη. Ο πηλός θα μπορούσε να ήταν το «λάβαρο» του νησιού, αφού εδώ γεννήθηκε το «σοφό» αιγινήτικο κανάτι, αλλά και πολλοί Έλληνες και ξένοι κεραμίστες έχουν εδώ τη

Το νησί με το μοναδικό φως του ενέπνευσε και εμπνέει. Ήδη στην αρχαιότητα υπήρξε ένα από τα πιο αξιόλογα κέντρα γλυπτικής τέχνης. Και συνεχίζοντας, στην Ελλάδα του '60, λαμπροί ζωγράφοι και γλύπτες, όπως οι Γ. Μόραλης, Ν. Νικολάου, Χ. Καπράλος, Γ. Παππάς αλλά και πρωτοπόροι αρχιτέκτονες, όπως οι Δ. Πικιώνης, Κ. Δεκαβάλλας, Ά. Κωνσταντινίδης, ο συγγραφέας Νίκος Καζαντζάκης, την επέλεξαν κάποια στιγμή της ζωής τους ως καταφύγιο για βαθιά περισυλλογή και δημιουργικότητα.

Η Αίγινα με την πολυποίκιλη ιστορία. Με τους πρώτους κατοίκους να φτάνουν το 3000 π.Χ., ανέπτυξε εμπορική και ναυτική δραστηριότητα, κόβοντας τον 7ο αιωνα π.Χ. το πρώτο ασημένιο της νόμισμα. Λεηλατήθηκε από τους Ρωμαίους, άνθισε κατά τη βυζαντινή εποχή με κέντρο την Παλιαχώρα, ισοπεδώθηκε από τον πειρατή Βαρβαρόσσα, αλλά ξαναζωντάνευε με επιμονή και όραμα. Στις 2 Απριλίου του 1827 γίνεται de facto η πρώτη πρωτεύουσα της νεότερης Ελλάδας και εξελίσσεται σε πολιτιστικό λίκνο επί εποχής του οραματιστή Κυβερνήτη του νεοσύστατου ελληνικού κράτους Ιωάννη Καποδίστρια. Πλούτο και δόξα γνώρισε το νησί με το εμπόριο της σπογγαλιείας στα μέσα του 19ου αίώνα και αργότερα με την παραγωγή και εξαγωγή της ρετσίνας και του περίφημου φιστικιού της.

Η Αίγινα σήμερα. Νοσταλγική και αυθεντική. Με το πλεονέκτημα της εγγύτητας στην Αθήνα, γίνεται τόπος μόνιμης κατοικίας για Αθηναίους και ξένους. Επιχειρηματίες, διπλωμάτες, διάσημοι καλλιτέχνες και ηθοποιοί ανακάλυψαν τον «μίτο της Αριάδνης» που τους ενώνει σε μια συνωμοσία χαμηλών τόνων.

Με οδηγό την πολύπλευρη, υψηλή αισθητική που ανακαλύψαμε κατά το ταξίδι της αποτύπωσης των υπέροχων σπιτιών, πιστεύουμε ότι το βιβλίο περιέχει πολλαπλά μηνύματα. Ομορφιά, ελληνικότητα, παρελθόν και μέλλον, τέχνη, ιστορία, παράδοση, νέες τάσεις, ποκιλομορφία, αρχιτεκτονική, ιδέες, ενδιαφέρουσες προσωπικότητες με ιδιαίτερες ζωές, φύση που γαληνεύει και αγκαλιάζει τα σπίτια. Όλα αυτά ιδωμένα μέσα από ένα πολυπολιτισμικό καλειδοσκόπιο. Η Αίγινα εξελίσσεται σιωπηλά σαν μια «κρυμμένη συνταγή», και εμείς την αποκαλύπτουμε. Στα έκπληκτα μάτια εκείνων που δεν την έχουν ανακαλύψει ακόμα. $\mathbf{Φ}'$

*Από την Εισαγωγή του βιβλίου: Αίγινα – Σπίτια & άνθρωποι, Αθηνά Γκιόκα, Φωτογραφίες: Ιωάννα Νικολαρεΐζη, Εκδόσεις Άτων – 2015.

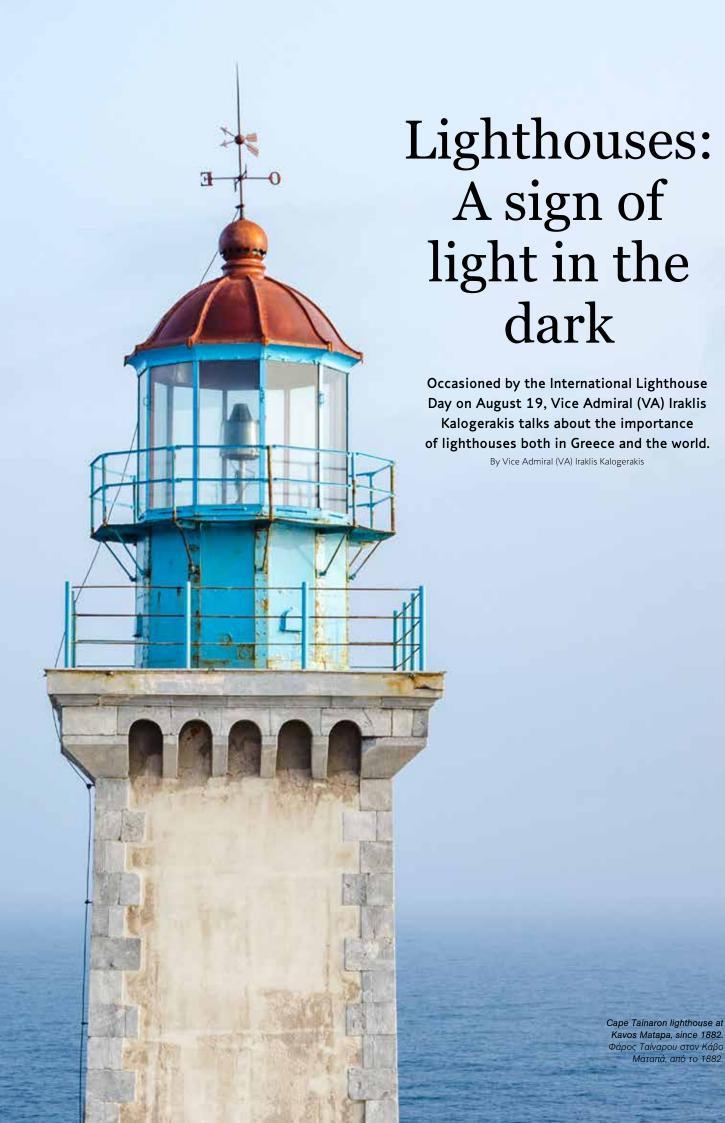

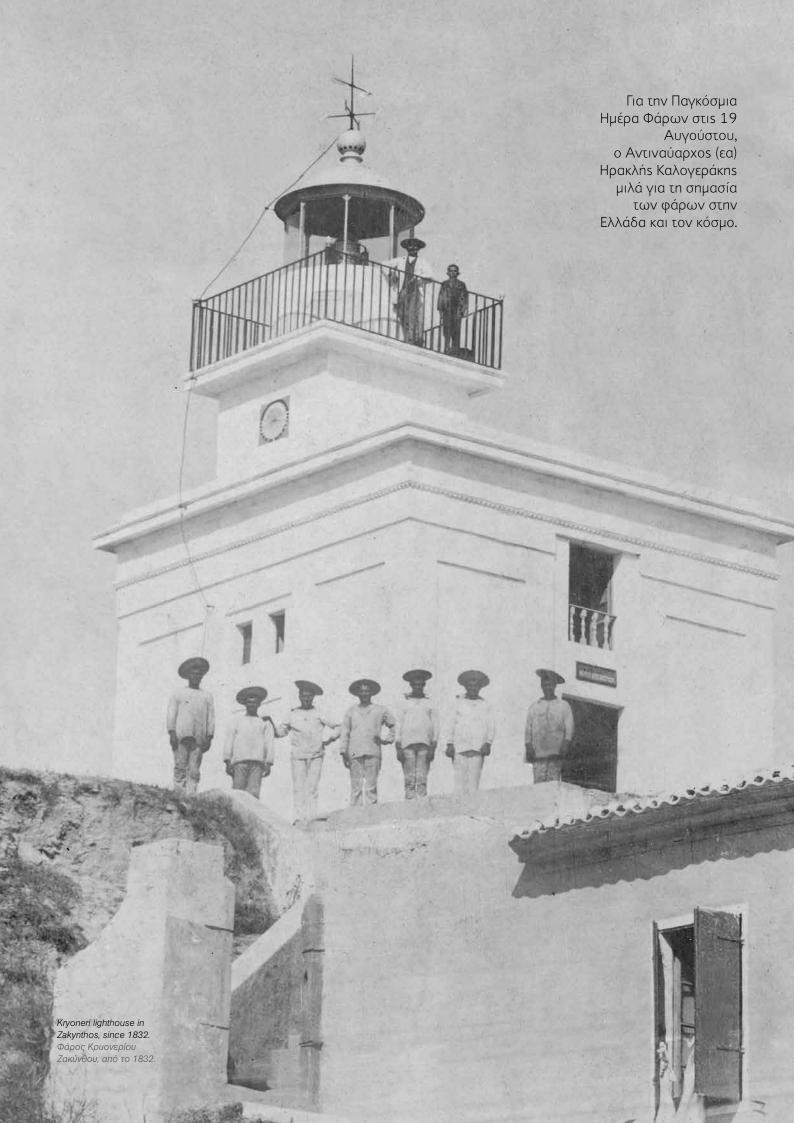
Who is who

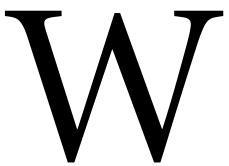
Ioanna Nikolareizi studied Sociology and Politics at London.
Drawn by her passion for photography, she worked with leading
Greek and international magazines, newspapers and advertising agencies. She is one of the most renowned interior and
architecture photographers, but also does portraits, fashion,
travel photography, and she pursues creative photography
and has exhibited her work in Athens, Thessaloniki, Brussels
and Turin. She was the exclusive photographer for the coffee

table books Townhouses of Andros (2011) and Trompe l'oeil (2010). Η Ιωάννα Νικολαρεϊζη σπούδασε Κοινωνιολογία και Πολιτικές Επιστήμες στο Λονδίνο. Ακολουθώντας όμως το πάθος της για τη φωτογραφία συνεργάστηκε με περιοδικά και εφημερίδες της Ελλάδας και του εξωτερικού και με διαφημιστικές εταιρείες. Από τους πιο γνωστούς φωτογράφους εσωτερικών χώρων και αρχιτεκτονικής, ασχολείται με πορτραίτα, μόδα, ταξιδιωτική και καλλιτεχνική φωτογραφία. Έχει εκθέσει στην Αθήνα, τη θεσσαλονίκη, τις Βρυξέλλες, το Τορίνο. Έχει φωτογραφίσει αποκλειστικά για τα λευκώματα Αστικά σπίτια της Άνδρου (2011) και Trompe l'oeil (2010). inophotography.com

Where the waves of the endless sea meet the steep shore; that's where the lighthouses imperiously stand in order to protect and orientate showing the position of ships and airplanes.

Lighthouses are a sign of light in the dark, life, hope, solace, protection, safety, company and pride as well. Thousands of human souls, ships and merchandise have been saved thanks to lighthouses but thousands of people and ships have also been forever lost because of their absence or inadequate function.

The pages and hours dedicated by writers and poets to lighthouses are countless as well as the tons of colour that were used by painters in order to capture them.

Every lighthouse has a story or myth behind it. Lighthouses have always been and continue to be a source of inspiration for screenwriters, directors, sculptors and photographers and motivate walkers, hikers or mountaineers to reach them.

They are included in the most important contemporary monuments of our cultural heritage; this is the reason every place needs to protect them from the impact of time and promote them. Most of the times, some romantic, sensitised and active citizens, save with their own initiative some of those valuable lighthouses.

In order to get to know the lighthouses, we need to get familiar with some of the basic terms of their terminology:

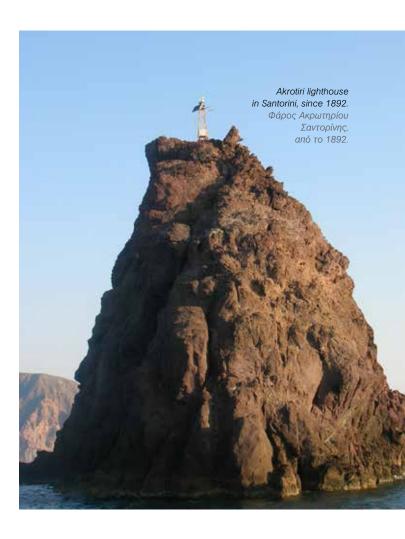
A flare is every device radiating an easily visible light for the safety of the ships in the adjacent marine area. Its aim is to provide a predetermined geographical point that can help ships find their position on the map and navigate the route they are going to follow or highlight a specific danger or nautical impediment. Flares are divided into beacons, lanterns and light buoys.

A beacon is every flare that is situated in a coastal building close to a tower or a tower radiating a light which guides the seafarers. It is used for the localisation of the position of ships during navigation, beaching (those of you who have travelled in the ocean can understand what I mean) and coastal shipping.

A lantern is every flare with a smaller lighting unit than the beacon that covers the needs of navigation. It is mostly used for indicating the entrance of coves, ports and canals, marking jetties or the head of the quay and can of course be used as a tool that spots the position of ships during navigation.

A light buoy is every flare situated on a moored buoy in order to point out maritime dangers, constructions or facilities. Every lighting buoy steadily emits the same lighting signal, which is not always identical with other signals emitted by a lighting buoy in the same marine area. Its position is pinpointed in the marine charts and its special characteristics are referenced right next to it so that it can be acknowledged.

Lighthouses are closely connected with the Greek marine tradition and are also considered to be a benchmark not only for sailors but for locals and even visitors of every area they are situated in. The most significant thing is that lighthouses provide their services to all of people regardless their skin colour, religion or nationality!

The history of lighthouses in the Greek lighthouse network

From the Egyptian until the Phoenicians times, ships used to sail close to the shore only during daylight hours.

Later on, having the moon and the stars as guides, humans started to travel during nighttime as well. Sailing however was tough and multiple dangers came up.

Rocks, shoals, reefs and the tide hid many unpleasant situations, which marines had to know how to confront.

The first ever lighthouses appeared in the Mediterranean, which apart from a source of civilization could be characterised as the "lighthouse mother".

In the Helladic space, the first references of the construction and function of flares begin in Homer's epics, where it is mentioned that flammable substances were lit at the top of some hills, steep coasts or towers in order to facilitate safe beaching and navigation. Other marine nations like the Egyptians and the Phoenicians had developed similar methods too.

Over the years, with the development of technology, flares gave their place to lighthouses and as a result navigation became safer and commerce and economy flourished.

The name "lighthouse" that is now dominant, comes from the name of

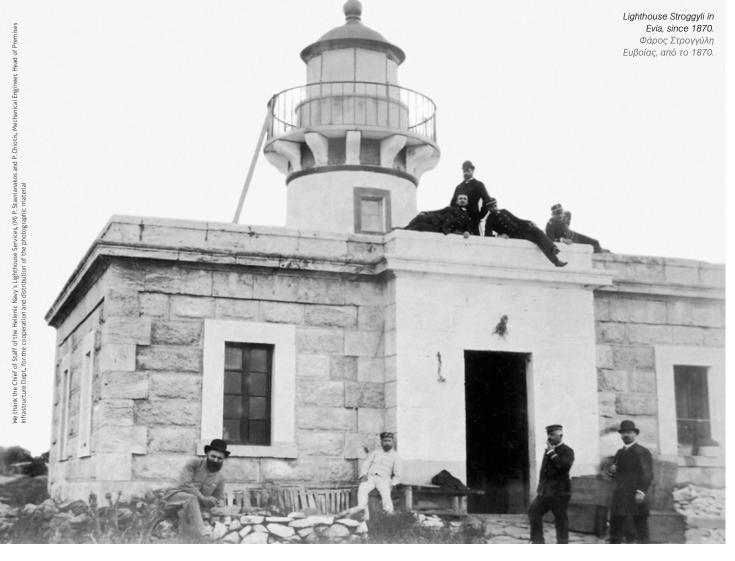
THE LIGHTHOUSES ARE INCLUDED
IN THE MOST IMPORTANT
CONTEMPORARY MONUMENTS OF
OUR CULTURAL HERITAGE; THIS IS
THE REASON EVERY PLACE NEEDS TO
PROTECT THEM FROM THE IMPACT OF
TIME AND PROMOTE THEM

the islet Faros in the entrance of Alexandria's port, where back in the 3rd century B.C. under the reign of Ptolemy II, the first lighthouse was designed and constructed by the Greek architect Sostratus. This lighthouse was the most famous lighthouse of antiquity and one of the seven miracles of the ancient world.

The name of the islet originates from the Egyptian word "fares" which translates into observatory, watchtower. Its height was 157 metres, its range of light 30 nautical miles and the lighthouse worked 24 hours a day. During the night, it shed light whereas during the day it produced thick smoke in order to help ships head towards the port of Alexandria. Unfortunately, this lighthouse was completely destroyed by a big earthquake in 1323. We do not have much information about the construction and the existence of "torches" during the Byzantine Empire. We are however aware that it was an open flame and burnt at the top of towers, and that three lighthouses are frequently mentioned. One of them was situated in the European coast of Bosporus (Clashing Rocks), the second one in Istanbul and the third one in the position Pani at the Sea of Marmara.

ΟΙ ΦΑΡΟΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ, ΓΙ' ΑΥΤΟ ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΘΟΡΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ

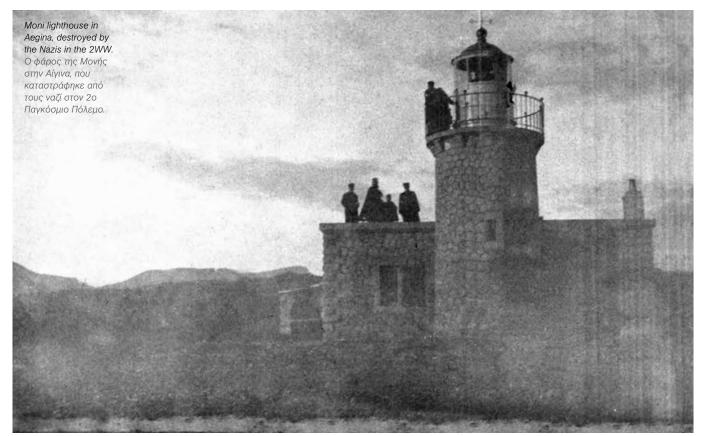

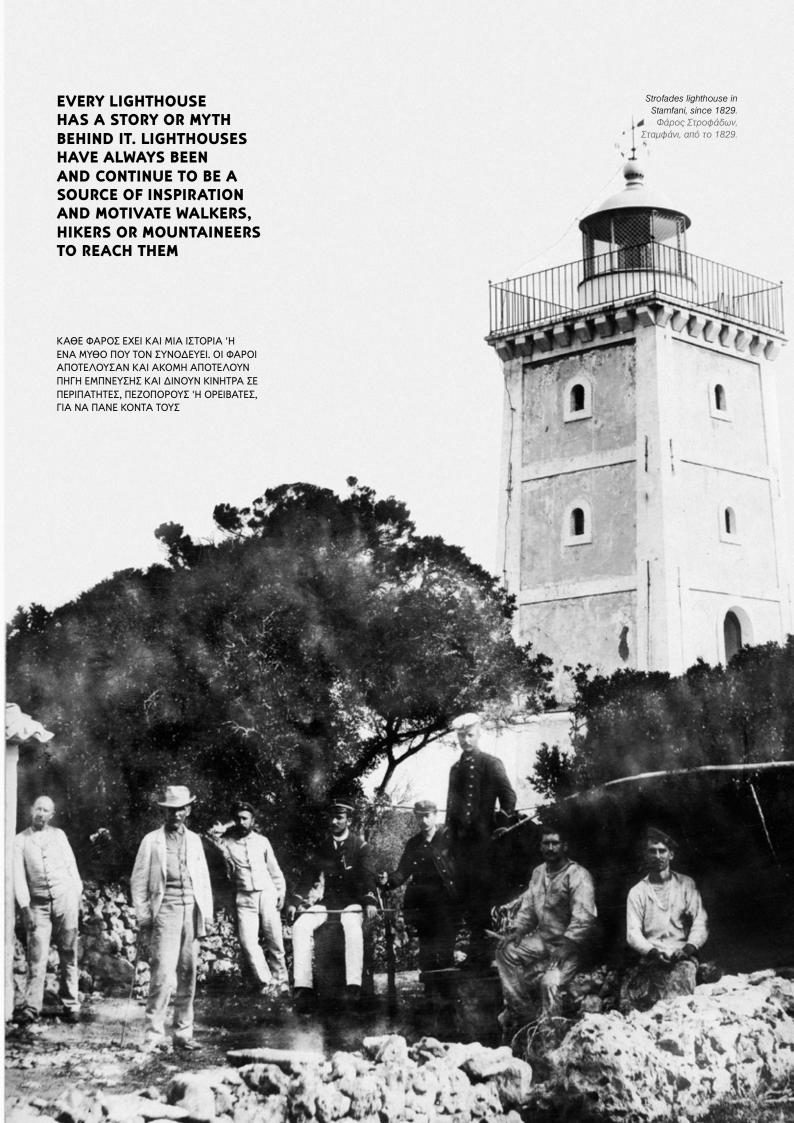

During the period of the Ottoman Empire, even though Ottomans were interested in the creation of torches in Greece, their number was small and only functioned in the entrances of big commercial ports like Chios (1420), Rhodes (1490), Rethimno (1651), Piraeus (1671) and Mytilene (1782). However, there was no interest in the facilitation of navigation in the Aegean and Eastern Mediterranean, because during that time piracy was on the rise so facilitating the pirates was unwanted. The development of maritime trade and the need of the existence of lighthouses in geographically harsh and tough in terms of weather conditions areas, led to a more pressing need of their construction. Until the end of the 18th century, all the existent torches and lighthouses used to function with the combustion of wood, coal, resinous substances or vegetal oils.

During the first decades of the 19th century that followed, they functioned with common oil and petrol. In a few words, they were oil lamps with a wick that were positioned at the top of fortified towers near the ports, so that they could indicate their entrance.

Wicks with metallic mirrors around them were put in the centre of oil flares so that they can reflect the emission of a stable light. However, petrol generated problems, smoke and all sea nations were constantly searching for ways to improve the flares and strived to create machines that could produce long-lasting "light", without frequent supply as well as without the constant presence of humans.

A big step towards the evolution of lighting machines was made by a French physicist Augustin-Jean Fresnel, in 1822. Fresnel invented a system of two types of torches, which collected and aligned the light and then reinforced it; as a result, lighthouses had a range bigger than 20nm. Three years later (in 1825) another French machinist and watchmaker, Augustin Michel Adam Henry-Lepaute, constructed and presented a clockwork that could revolve the visual mirrors with the help of a counterweight. Ever since, we had a rotating beam of light which created and attributed a particular "characteristic" to the lighthouse. Much later, a Swedish mechanic, Nils Gustaf Dalén constructed a mechanism of acetylene combustion that took advantage of the pressure of the gas in the bottle and periodically released an amount of gas which was later caught back on fire and created repeated flares. These automatic flares of acetylene, with a range of light up to 15 nm, were reliable and provided fuel for 13 months, and their inventor won the Nobel Prize in 1913. In 1980, the oil and acetylene lamps are replaced initially with electric and later with photovoltaic systems. During this period, there are underway some operations focusing on the replacement of these lights with LED ones.

The first Greek lighthouse

In 1827, when Kapodistrias declared Aegina as the capital of the newly established Greek state, it was decided that a lighthouse, made out of rocks from the island, was to be constructed in the entrance of the port. This lighthouse was first lit in 1829 and is considered to be the first registered Greek lighthouse in the international catalogues of the time. Until 1831, it was the only flare throughout the Greek state. Later on, it was demolished and no longer exists. Two new lighthouses were constructed and placed in service in 1831. The first was situated in the entrance of Spetses' port and the second in the entrance of the port of Kea (Tzia). In 1834, during the period of King Otto's reign, the municipality of Ermoupolis constructed a lighthouse in the islet of Gaidaros. It was the only "branded" lighthouse of the area, since the project was assigned to one of the best architects of that time, Johan Erlacher. Piraeus and most of the Saronic and Cycladic islands imitated the example of Ermoupolis and constructed beautiful stone-built lighthouses with rotary mechanics. The Greek lighthouse network began in 1829 containing just one lighthouse; by the time of the Second World War it contained 388 lighthouses. It is considered to be one of the biggest and best organised lighthouse networks of the world and it consists of 1.552 flares, 52 of which are under supervision and 8 permanently staffed with lighthouse keepers. This huge network is 18.400 km long and covers the lighting needs of 9.835 islands – isles and rocky islets, 1.345 bays and coves, 161 straits and canals and 520 ports.

Εκεί που το κύμα της απέραντης θάλασσας συναντά τις απόκρημνες ακτές, στέκονται αγέρωχοι οι φάροι, για να προστατέψουν και να προσανατολίσουν δείχνοντας τη θέση τους σε πλοία και σε αεροπλάνα.

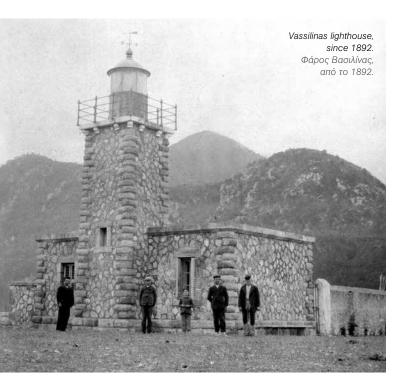
Φάρος σημαίνει φως στο σκοτάδι, σημαίνει ζωή, ελπίδα, παρηγοριά, προστασία, ασφάλεια, συντροφιά, μα και περηφάνια. Χιλιάδες ανθρώπινες ψυχές, καράβια και εμπορεύματα έχουν σωθεί χάρη στους φάρους αλλά και χιλιάδες άνθρωποι και πλοία χάθηκαν για πάντα από την απουσία ή την πλημμελή λειτουργία τους.

Αμέτρητες είναι οι σελίδες, και οι ώρες που αφιερώθηκαν από λογοτέχνες και ποιητές στους φάρους, και τόνοι χρωμάτων καταναλώθηκαν από ζωγράφους, για να τους απαθανατίσουν.

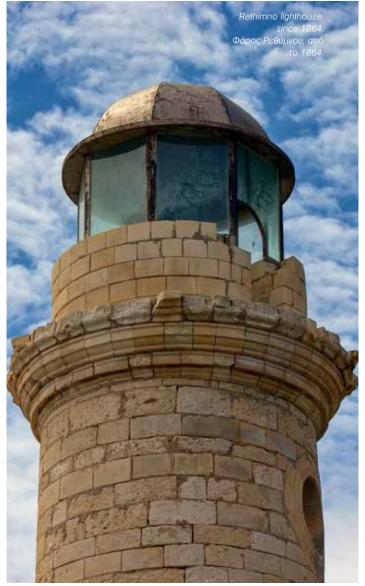
Κάθε φάρος έχει και μια ιστορία ή ένα μύθο που τον συνοδεύει. Οι φάροι αποτελούσαν και ακόμη αποτελούν πηγή έμπνευσης και δίνουν κίνητρα σε περιπατητές, πεζοπόρους ή ορειβάτες, για να πάνε κοντά τους. Συμπεριλαμβάνονται στα σημαντικότερα σύγχρονα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, γι' αυτό κάθε τόπος χρειάζεται να τους προστατεύει από τη φθορά του χρόνου και να τους αναδεικνύει. Τις περισσότερες φορές κάποιοι ρομαντικοί, ευαισθητοποιημένοι και ενεργοί πολίτες έσωσαν με δική τους πρωτοβουλία κάποιους από αυτούς τους πολύτιμους φάρους.

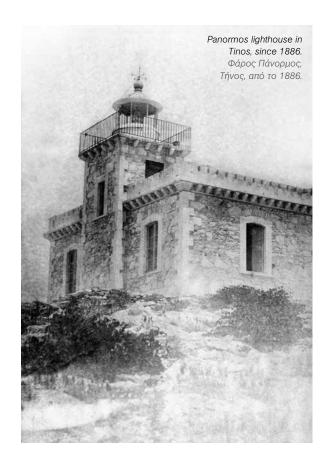
Προσπαθώνταs να γνωρίσουμε τουs φάρουs, χρειάζεται να μάθουμε και κάποιους βασικούς όρους σχετικά με την ονοματολογία τους: Πυρσός είναι κάθε συσκευή που εκπέμπει ένα ευδιάκριτο φως για την ασφάλεια των πλοίων στη παρακείμενη θαλάσσια περιοχή. Σκοπό έχει να μας δείξει ένα προκαθορισμένο γεωγραφικό σημείο που θα βοηθήσει τα πλοία στην εύρεση της θέσης τους και στη χάραξη της πορείας που θα ακολουθήσουν ή για να τους επισημάνει έναν κίνδυνο ή ναυτιλιακό εμπόδιο. Οι πυρσοί διακρίνονται σε φάρουs, φανούs και φωτοσημαντήρεs. Φάρος είναι κάθε πυρσός που βρίσκεται σε παράκτιο κτίριο μετά πύργου, ή πύργος από την κορυφή του οποίου επιδεικνύεται φως που καθοδηγεί tous ναυτιλλομένουs. Χρησιμεύει για την εύρεση της θέσης του πλοίου. Φανός είναι κάθε πυρσός με μικρότερη φωτιστική μονάδα του φάρου για κάλυψη αναγκών της ναυσιπλοΐας. Ο φανός χρησιμεύει κυρίως για την ένδειξη εισόδου όρμων, λιμένων και διαύλων, για την ένδειξη λιμενοβραχιόνων ή της κεφαλής των προβλητών και φυσικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την εύρεση της θέσης του πλοίου στην ακτοπλοΐα. Φωτοσημαντήρας είναι κάθε πυρσός που είναι τοποθετημένος σε αγκυροβολημένο σημαντήρα, για την επισήμανση υφάλων, ναυτιλιακών κινδύνων, έργων ή εγκαταστάσεων.

Κάθε πυρσός εκπέμπει σταθερά το ίδιο φωτεινό σήμα, που σε καμιά

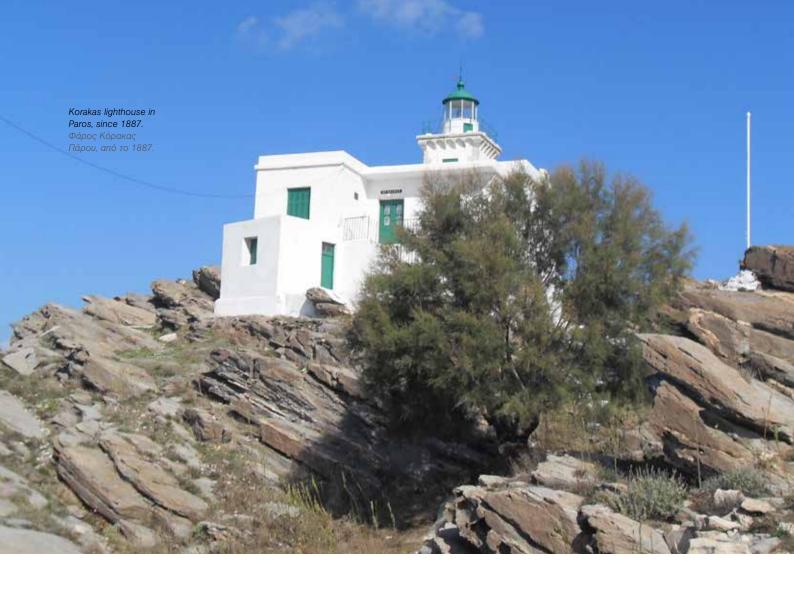

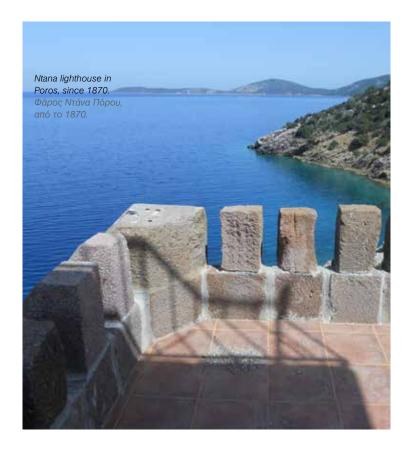

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΟΥΡΛΙΤΗΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΑΡΟΣ ΠΟΥ ΤΙΜΗΘΗΚΕ ΜΕ ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

περίπτωση δεν είναι το ίδιο με το σήμα κάποιου άλλου πυρσού στην ίδια θαλάσσια περιοχή. Η θέση του επισημαίνεται στους ναυτικούς χάρτες και δίπλα του αναγράφονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει, ώστε να αναγνωριστεί.

Οι φάροι είναι στενά συνδεδεμένοι με την ελληνική ναυτική παράδοση και είναι σημείο αναφοράς όχι μόνο των ναυτικών και των ντόπιων, αλλά ακόμη και των επισκεπτών της κάθε περιοχής που βρίσκονται.

Η ιστορία των φάρων και το ελληνικό φαρικό δίκτυο

Από την εποχή των Αιγυπτίων και μέχρις αυτής των Φοινίκων, τα πλοία κινούνταν κοντά στις ακτές αλλά μόνο κατά τη διάρκεια της πμέρας. Αργότερα, με οδηγό τη σελήνη και τα αστέρια, ο άνθρωπος άρχισε να ταξιδεύει και τη νύχτα. Η πλεύση όμως ήταν πιο δύσκολη και οι κίνδυνοι πολλοί. Τα βράχια, οι ύφαλοι, οι ξέρες και τα ρεύματα έκρυβαν πολλές δυσάρεστες καταστάσεις, που ο ναυτικός έπρεπε να ξέρει για να αντιμετωπίσει.

Οι πρώτοι φάροι εμφανίστηκαν στη Μεσόγειο, η οποία εκτός από πηγή πολιτισμού θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και σαν τη «μάνα των φάρων». Στον ελλαδικό χώρο, οι πρώτες αναφορές κατασκευής και λειτουργίας πυρσών γίνονται στα ομηρικά έπη, όπου αναφέρεται ότι σε κορυφές λόφων, απόκρημνων ακτών, ή πύργων, άναβαν εύφλεκτες ύλες για να διευκολύνουν την ασφαλή προσαιγειάλωση και τη ναυσιπλοΐα. Παρόμοιες βέβαια μεθόδους είχαν και άλλοι ναυτικοί λαοί, όπως οι Φοίνικες και οι Αιγύπτιοι.

Οι πυρσοί αυτοί παραχώρησαν με τα χρόνια και την πρόοδο της τεχνολογίας τη θέση τους στους φάρους, με αποτέλεσμα αφενός η ναυσιπλοΐα να γίνει πιο ασφαλής και αφετέρου να ανθίσουν το εμπόριο με την οικονομία.

Η ονομασία «φάροs» που έχει επικρατήσει προέρχεται από το όνομα της νησίδας Φάρος στην είσοδο του λιμανιού της Αλεξάνδρειας, επί της οποίας τον 3ο π.Χ. αιώνα επί βασιλείας Πτολεμαίου του Β', σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε από τον Έλληνα αρχιτέκτονα Σώστρατο ο ομώνυμος φάρος. Ο φάρος αυτός ήταν ο πιο φημισμένος φάρος της αρχαιότητας και ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου.

Το όνομα της νησίδας Φάρος προέρχεται από την αιγυπτιακή λέξη «φαρέζ» που σημαίνει παρατηρητήριο, σκοπιά. Το ύψος του ήταν 157 μέτρα, η φωτοβολία του 30 ναυτικά μίλια και ο φάρος ήταν 24ώρου λειτουργίας. Κατά τη διάρκεια της νύχτας ο φάρος φωτοβολούσε, ενώ κατά την ημέρα «ανέδιδε» έναν πυκνό καπνό για να βοηθήσει τα πλοία να κατευθυνθούν προς το λιμάνι της Αλεξάνδρειας.

Δυστυχώς όμως ο φάρος αυτός καταστράφηκε ολοσχερώς από ένα μεγά λο σεισμό το 1323.

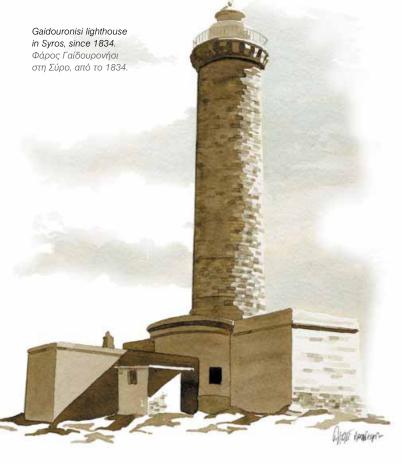
WHO IS WHO

Iraklis Kalogerakis was born in Crete. He studied at the Hellenic Naval Academy and served at the Hellenic Navy for 37 years. He was retrained in the USA in the anti-submarine warfare and also served as a nautical business consultant at the **Centre of Maritime Research** & Experimentation of NATO in La Spezia Italy, for 3 years. He also holds a Master's Degree by the University of ABERDEEN, on crisis management. He was the governor of 3 warships and the **Director of Nautical Businesses** of the Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) for 3 years. He was demobilised given the Vice Admiral title. Ο Ηρακλής Καλογεράκης γεννήθηκε στην Κρήτη. Φοίτησε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων και υπηρέτησε στο Πολεμικό Ναυτικό επί 37 χρόνια. Μετεκπαιδεύτηκε στις Η.Π.Α.

στον ανθυποβρυχιακό πόλεμο και

υπήρξε για 3 χρόνια Σύμβουλος Ναυτικών Επιχειρήσεων στο Κέντρο Υποθαλάσσιων Ερευνών του ΝΑΤΟ, στη La Spezia της Ιταλίας. Κατέχει επίσης μεταπτυχισκό τίτλο του Πανεπιστημίου ΑΒΕRDEEN, σε θέματα χειρισμού κρίσεων. Διετέλεσε κυβερνήτης σε 3 πολεμικά πλοία και επί 3ετία Διευθυντής των Ναυτικών Επιχειρήσεων του Ανωτάτου Στρατηγείου Συμμαχικών Δυνάμεων Ευρώπης (SHAPE). Αποστρατεύτηκε με τον βαθμό του Αντιναυάρχου.

Για την κατασκευή και ύπαρξη «πυρσών» κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας δεν ξέρουμε πολλά πράγματα. Ξέρουμε όμως πως ήταν ανοιχτής φλόγας που έκαιγε στην κορυφή πύργων και πως αναφέρονται συχνά τρεις φάροι. Ο ένας βρισκόταν στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου (στις Συμπληγάδες πέτρες), ο άλλος στην Κωνσταντινούπολη και ο τρίτος στη θέση Πανί της Προποντίδας.

Κατά τη περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, παρόλο που οι Οθωμανοί είχαν ενδιαφερθεί για τη δημιουργία πυρσών στην Ελλάδα, ο αριθμός τους ήταν μικρός και λειτουργούσαν μόνο στις εισόδους των μεγάλων εμπορικών λιμένων όπως στη Χίο (1420), στη Ρόδο (1490), στο Ρέθυμνο (1651), στον Πειραιά (1671) και στη Μυτιλήνη (1782). Για τη διευκόλυνση όμως της ναυσιπλοΐας στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο δεν υπήρξε κανένα ενδιαφέρον, γιατί την εποχή εκείνη ήταν σε έξαρση η πειρατεία και δεν ήθελαν με το τρόπο αυτό να διευκολύνουν τους πειρατές. Σιγά-σιγά όμως η ανάγκη δημιουργίας φάρων γινόταν όλο και πιο επιτακτική λόγω της ανάπτυξης του θαλασσίου εμπορίου.

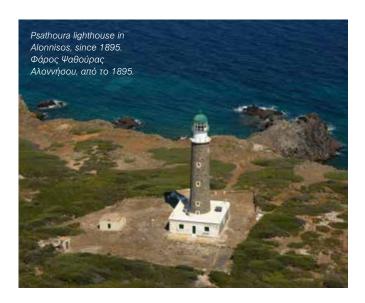
Μέχρι τα τέλη του 18ου αιώνα, όλοι οι υπάρχοντες πυρσοί και φάροι λειτουργούσαν με καύση ξύλου, άνθρακα, ρητινωδών ουσιών ή φυτικών ελαίων. Στη συνέχεια, στις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα, λειτουργούσαν με κοινό λάδι και πετρέλαιο.

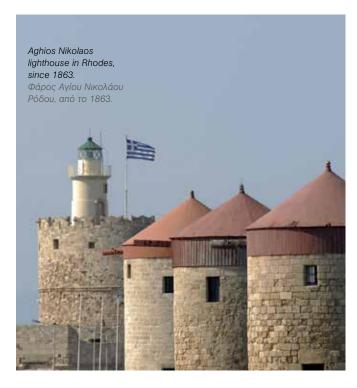
Μεγάλο άλμα στην εξέλιξη των φωτιστικών μηχανημάτων έδωσε το 1822 ένας Γάλλος φυσικός, ο Αυγουστίνος Φρεσνέλ (Augustin-Jean Fresnel), που επινόησε ένα σύστημα με δύο τύπους φακών, οι οποίοι συγκέντρωναν και ευθυγράμμιζαν το φως και στη συνέχεια το ενίσχυαν με αποτέλεσμα οι φάροι να έχουν εμβέλεια πάνω από 20 ν.μ. Οι φάροι όμως αυτοί απλά εξέπεμπαν ένα σταθερό φως, χωρίς κάποιο χαρακτηριστικό, με υπαρκτό τον κίνδυνο να μπερδευτεί με κάποια άλλη πηγή φωτός στην περιοχή και να προκληθεί ατύχημα.

Τρία χρόνια αργότερα (το 1825) ένας άλλος Γάλλος μηχανουργός και ωρολογοποιός, ο Ανρί Λεπάτ (Augustin Michel Adam Henry-Lepaute), κατασκεύασε και παρουσίασε έναν ωρολογιακό μηχανισμό που περιέστρεφε τα οπτικά κάτοπτρα με τη βοήθεια ενός αντίβαρου. Από τότε είχαμε πλέον μια περιστρεφόμενη δέσμη φωτός που δημιουργούσε και απέδιδε ένα συγκεκριμένο «χαρακτηριστικό» στο φάρο.

Πολύ αργότερα, το 1910, έναs Σουπδός μπχανικός, ο Γουστάβος Νταλέν (Nils Gustaf Dalén), κατασκεύασε ένα μπχανισμό καύσης αερίου ασετιλίνης που εκμεταλλευόταν την πίεση του αερίου στη φιάλη, και απελευθέρωνε ανά τακτά χρονικά διαστήματα μια ποσότητα αερίου, που στη συνέχεια αναφλεγόταν, και δημιουργούσε έτσι τις επαναλαμβανόμενες εκλάμψεις. Αυτοί οι αυτόματοι πλέον πυρσοί ασετιλίνης, με φωτοβολία μέχρι και 15 ν.μ., ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης ύλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης διλης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία καύσιμης 15 ν.μ. ήταν πολύ αξιόπιστοι και είχαν αυτονομία και είχαν αυτονομια και είχαν αυτονομία και είχαν αυτονο

Το 1980 αντικαθίστανται οι λυχνίες πετρελαίου και ασετιλίνης, αρχικά με ηλεκτρικούς και αργότερα με φωτοβολταϊκούς φωτιστικούς μηχανισμούς. Σήμερα, τα φωτιστικά μηχανήματα όλων των πυρσών λειτουργούν με ηλεκτρική ενέργεια που τους παρέχεται από συσσωρευτές οι οποίοι φορ-

τίζονται ή από το δίκτυο της ΔΕΗ ή μέσω φωτοβολταϊκών συστημάτων. Την περίοδο αυτή είναι σε εξέλιξη εργασίες αντικατάστασης των λυχνιών αυτών με λυχνίες LED.

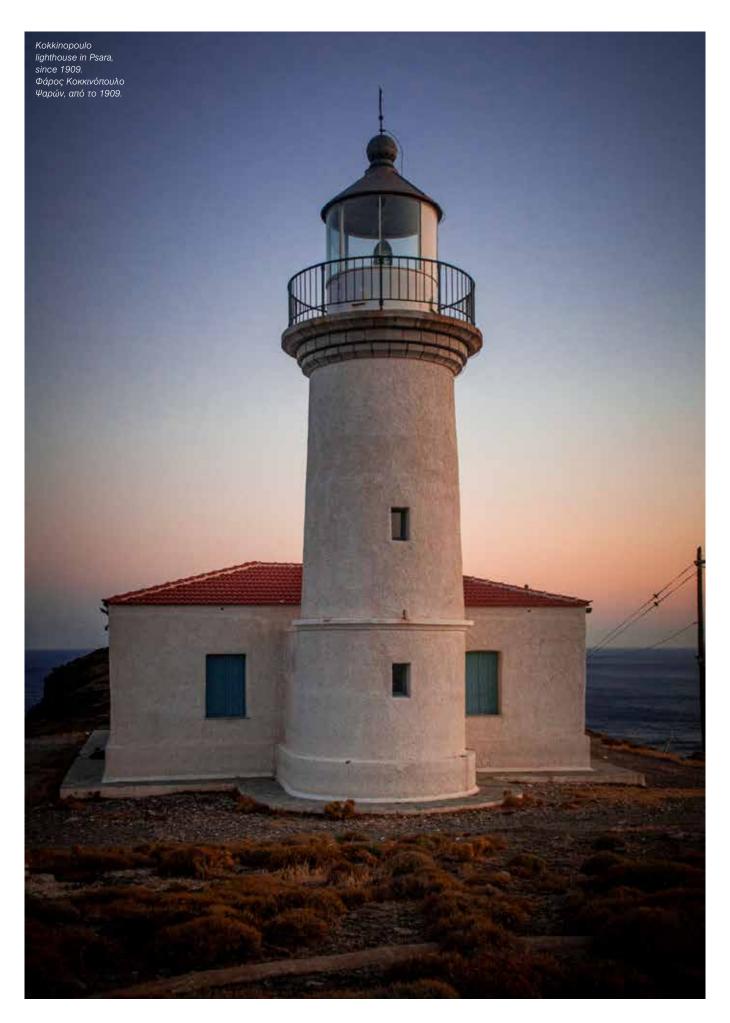
Φαρικό δίκτυο

Από τις αρχές του 19ου αιώνα, δημιουργούνται ανά τον κόσμο τα «φαρικά δίκτυα». Πολύ συχνά οι φάροι κατασκευάζονταν μετά από κάποιο σοβαρό ναυτικό ατύχημα ή ναυάγιο. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του πρώτου φανού του νεότερου ελληνικού κράτους, που μπήκε στα τέλη του 1824 στην Αίγινα, μετά από το ναυάγιο ενός καϊκιού, και του φάρου στον Αρμενιστή της Μυκόνου που χτίστηκε το 1891, μετά το ναυάγιο του ατμόπλοιου Volta της Βρετανικής Τηλεγραφικής Εταιρείας.

Ο πρώτος ελληνικός φάρος

Το 1827, όταν ο Καποδίστριας όρισε την Αίγινα πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτουs, αποφασίστηκε να χτιστεί από πέτρεs του νησιού ένας φάρος στο στόμιο του λιμανιού, για να αντικαταστήσει ένα λαδοφάναρο που είχε τοποθετηθεί στο καμπαναριό της παρακείμενης εκκλησίας για να καθοδηγεί τα καράβια και τα καΐκια. Ο «φάρος» αυτός άναψε το 1829 και είναι ο πρώτοs καταγραμμένοs στουs διεθνείs καταλόγους της εποχής ελληνικός φάρος. Αργότερα, για την εκτέλεση νέων έργων κατεδαφίστηκε και δεν υπάρχει πλέον. Το 1831 κατασκευάστηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία δύο φάροι, ο ένας στην είσοδο του λιμένα των Σπετσών και ο άλλος κολλητά στο ναό του Αγ. Νικολάου στην είσοδο του λιμανιού της Κέας (Τζια). Το 1834 κτίστηκε από τον δήμο της Ερμούπολης, την περίοδο του βασιλιά Όθωνα, ένας φάρος στη νησίδα Γάιδαρος, από τον Βαυαρό Γιόχαν Ερλάχερ. Το παράδειγμα αυτό της Ερμούπολης μιμήθηκαν τα επόμενα χρόνια, κατασκευάζονταs όμορφουs λιθόκτιστουs φάρουs, με περιστροφικούs μηχανισμούs, ο Πειραιάs και τα περισσότερα νησιά του Αργοσαρωνικού και των Κυκλάδων. Ο φάρος αυτός μαζί με τον φάρο στην Τζια ανήκει σε έναν ιδιαίτερο τύπο φάρων που έχει το σπίτι του φαροφύλακα στο ισόγειό του.

Το ελληνικό φαρικό δίκτυο ξεκίνησε το 1829 με ένα φάρο και έφτασε τις αρχές του 2ου ΠΠ να έχει 388. Θεωρείται από τα μεγαλύτερα και τα πιο οργανωμένα στον κόσμο, και αποτελείται από 1.552 πυρσούς εκ των οποίων οι 52 είναι επιτηρούμενοι με τους 8 μόνιμα επανδρωμένους από φαροφύλακες. Το τεράστιο αυτό δίκτυο εκτείνεται σε μήκος 18.400 χιλ. και καλύπτει τις ανάγκες φωτοσήμανσης 9.835 νησιών - νησίδων και βραχονησίδων, 1.345 κόλπων και όρμων, 161 στενών και διαύλων και 520 λιμανιών. $\mathbf{0}'$

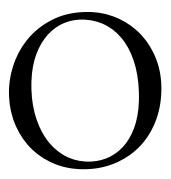

the mermaid Madonna

«The Mermaid Madonna», the third and last novel written by the eminent Greek author Stratis Myrivilis (nom de plume of Efstratios Stamatopoulos), takes place in Lesvos and deals with realism with the settlement of Asia Minor's refugees in Greece after 1922.

«Η Παναγιά η Γοργόνα», το τρίτο και τελευταίο μυθιστόρημα του Στράτη Μυριβήλη (κατά κόσμον Ευστράτιου Σταματόπουλου) διαδραματίζεται στη Λέσβο και αντιμετωπίζει με ρεαλισμό την εγκατάσταση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία στην Ελλάδα.

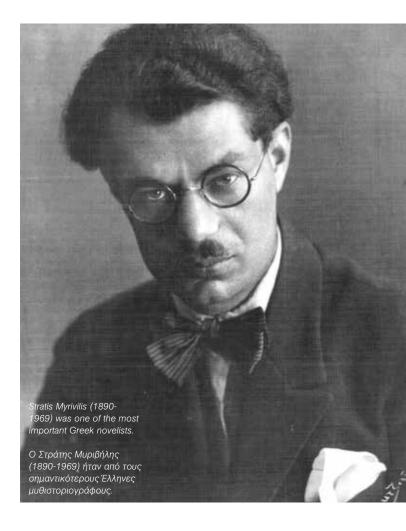

On the crest of a huge sea-rock, directly in front of Skala, the fishing port, and in the eye of the west wind, stands the chapel of the Mermaid-Madonna. The village people call this massive rock the "Mount of the Madonna". Rooted to the floor of the sea, it lifts its mane like a monstrous beast that had burst half way out and turned to stone. Men had thrown fill as far as the rock and thus had easily constructed the harbor mole which served as a bulwark against the fierce gales from Anatolia. Passing fishermen climbed to the top and lighted fires in the hollows and caverns for cooking their stews. In the reflection their enlarged shadows flicker across the whitewashed chapel walls and vanish.

This chapel is not at all one of the small, antique masterpieces which Byzantine architecture created all through Greece. Sturdy and foursquare, it was erected with much piety and little taste seventy or eighty years ago by a few God-fearing masons and sailors.

With a contractor they were in a small sailing on their way to a town on the north side of the island to build a soap factory. Suddenly a violent squall overtook them. Just as they were about to founder off Cape Korakas, the Mount of the Madonna loomed in front of them. "Save us," the contractor vowed to the Madonna, "and we will build you a chapel." The squall subsided immediately and the workmen made straight for the tiny haven of the Panagia. They tied up and proceeded to fulfill their vow. This is why the chapel so closely resembles a small oil warehouse. It has a bell suspended from an iron arch. Of plain iron also is the double cross on the roof. For a flagstaff, a tall ship's mast has been welded with cast lead to the rock and the corner stones. A relic of the Greek naval battle, it had been tossed by the waves into these waters. The villagers salvaged it and after the battleship Averoff liberated the island, they set it up there and from it flew a blue and white Greek flag which sported gaily with the breeze every Sunday for everyone to see and admire. [...] During the first years, before the wars began, a silver vigil lamp burned perpetually in front of the wooden icon screen. [...] This lasted as long as Cap'n Lias occupied the chapel. He was nick-named the *dedes* (hermit) because he lived there by himself like a Moslem monk in his cell. He saw to it that everything was shipshape and bright - the floorstones, the window panes and the brass - and that the diminutive beacon light did not lack oil or a fresh wick. [...]

No one remembered from where this man had probably come to make his home on the rock. [...] The oldest men who recall him say they knew him as a man with an elderly, well knit frame. [...] As soon as he sighted a caique in the offing making for the harbor, he followed it with his clear blue eyes until it hove to. Then he leaped up nimbly and lightly and ran to the mole to catch the mooring cable in the air and tie it to the stanchion. When the weather was rough and made maneuvering difficult, he cupped his hands to his mouth and shouted orders from the end of the mole to the skipper who was unfamiliar with the waters and ran the risk of grounding his ship on the shoals. Mariners resent this kind of interference, but no one was ever angry with Cap'n Lias. His directions were precise and he did it all in such an obliging manner.

In the chapel

In the chapel he kept a wooden locker which contained his tools and work supplies. There were cans of oil paint, water colors and brushes, as well as a mallet, a wedge, tow, pitch and everything needed to repair and caulk a hull. But his chief delight and craving was to paint gorgons and flowers on the sides of the caiques which were given him to decorate. All his gorgons had the archaic smile of ancient statues, the same smile that was on his own face. Besides this, all his flowers had unnatural colors. He painted his roses blue, green and silver, and he made the leaves purple or blue according to the color that pleased his eye at the moment.

The sailors said to him, "Roses, you know, are red, Cap'n Lias. How is it that yours have the color of green almonds?"

"My roses are like this," replied the captain smiling, without raising his head. "You can find red and white roses in any garden, my son. These are the only blue and green roses in the whole world."

[...]When he finished, he gathered up his tools and cheerfully ascended the Mount. But before leaving, he would hesitate and then stop a few paces from the ship he had painted. Looking back over his shoulder, he

AN EXOTIC CREATURE WITH DAZZLING BEAUTY APPEARS AMONG THE TORMENTED WORLD OF THE FISHERMEN would lay the flat of his hand on his beard and admire the figures and gorgons through half closed eyes. With a slight gesture, as if dismissing them, he would say, "Well, there you are. Good luck!"

One wonders what he was thinking about the gorgons on the ships. Probably he imagined them sailing the high seas and coasting along distant shores which his heart yearned for but which he himself would never greet again.

From his manner the villagers concluded that Cap'n Lias had not been a monk but was rather a skipper who had seen better days, a disinherited child of the sea, one of those tormented derelicts which the sea casts up unclaimed in one place or another like the polished tree trunks which the tempests from Asia Minor drive here from who knows where. [...] In the same manner, abandoned, whit and indestructible, was Cap'n Lias and in the same manner the *dedes* one morning had vanished from the Mount of the Madonna. [...]

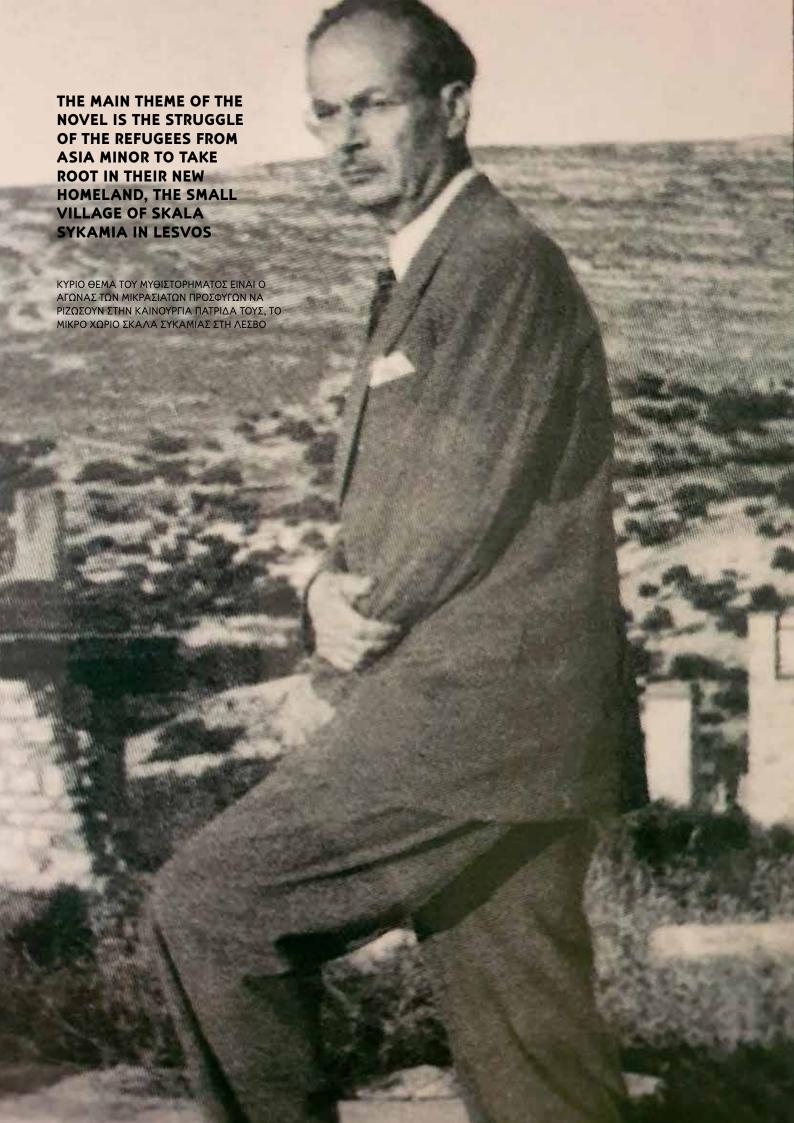
When his time

When his time to depart came, he put his little bundle of tools on his back, resolutely cut the cable of his mooring and vanished. But his name stayed behind and - most important of all - a strange painting on the wall of the chapel. It is there today, partly obliterated by the salt sea

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΒΑΣΑΝΙΣΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΨΑΡΑΔΩΝ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΕΝΑ ΕΞΩΤΙΚΟ ΠΛΑΣΜΑ ΜΕ ΕΚΘΑΜΒΩΤΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ

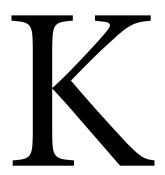
air, the strangest Virgin in Greece and in the whole Christian world. Her head is as we are accustomed to it in the conventional frescoes - a dark-complexioned face, finely drawn with an expression of reserve. She has a rounded chin, a small mouth and almond eyes. She wears a purple pallium that falls down to her forehead and around her head, as in all the icons, she has the yellow halo. Her eyes are green and supernaturally wide. But from the waist down she is a fish with blue scales, and in one hand she holds a ship and in the other a trident, like that of Poseidon, the ancient sea god, as he is represented in schoolbook illustrations. [...]

They called it the "Mermaid-Madonna" as they do to this day and from that time the church and the port got the name of Madonna. No one paused to reflect that on the day when it was conceived in the mind of the old hermit, as from the head of Zeus there had sprung and established herself on this unique sea-rock of an Aegean island a new Greek divinity who miraculously united all the epochs and all the significance of the race. A race that contends with the elements and the tempests of the world, half on land and half in the sea, with the plowshare and the keel, always subject to a warlike goddess, female and virgin.

An artist from Athens once visited the port and saw the painting on the church wall. He stood open-mouthed with astonishment. Then he called on the villagers and told them, "See to it that you never whitewash this painting, for it possesses tremendous meaning." Then he set up his easel and copied it scrupulously just as it was in color. The writer of this story has put it at the beginning of the book as an ornament and a memorial.

The islanders, however, the fishermen and the skippers and transient captains regarded the Mermaid-Madonna without perplexity. For she was already in their souls, where Cap'n Lias had dived and brought her up, and they had known her even before he gave her to them on the wall of the church. [...]

Κατάμπροστα στο ψαραδολίμανο, μέσα στο μάτι του μπουνέντη, ορθώνεται πάνω σε θεόρατη θαλασσοβραχιά το ξωκλήσι της Παναγιάς της Γοργόνας. Τούτο τον όγκο της πέτρας τόνε κράζουν οι χωριανοί «της Παναγιάς τα Ράχτα». Ο βράχος είναι ριζωμένος στον πάτο. Σηκώνει τη χήτη του μες από τα νερά σα θεριό που ξενέρισε το μισό και εκεί πέτρωσε. Οι ανθρώποι ρίξανε ριχτίμι στην προέχταση του βράχου. Έτσι έκαναν εύκολα το μόλο του λιμανιού, και το διαφεντεύουν από τις αγριοκαιριές της Ανατολής. Οι περαστικοί τρατάρηδες ανεβαίνουν κι ανάβουν φωτιές εκεί πάνω, στις γούφες και στα σπηλάδια, να βράσουν την κακαβιά. Οι μεγάλοι ίσκιοι τους κουνιούνται με την αντιλαμπή στ' ασβεστωμένα ντουβάρια της Παναγιάς και πάλι χάνουνται.

Το ξωκλήσι δεν είναι να πεις τίποτα παλαιικό χτίσμα, απ' αυτά τα μικρά αριστουργήματα που μαστόρεψε η βυζαντινή αρχιτεχτονική σ' όλη την Ελλάδα. Είναι τετράγωνο και γερό, χτισμένο με πολλή ευλάβεια και λίγο γούστο από κάτι θεοφοβούμενους μαστόρους και ναύτες, πάνε τώρα εβδομήντα ή ογδόντα χρόνια.

Περνούσαν με μια μπρατσέρα, κι ο εργολάβος τους μαζί, συμφωνημένοι στα βορεινά του νησιού, σ' ένα κεφαλοχώρι, να χτίσουν κάποιο σαπουνάδικο. Στο δρόμο τούς πήρε αλακάπα ένα άγριο μπουρίνι. Πήγαν να μπατάρουν εκεί απέξω στον κάβο - Κόρακα, σαν αντίκρισαν ξάφνου της Παναγιάς τα ράχτα. Γλίτωσέ μας, τάχτηκε ο εργολάβος, και μεις θα σου

χτίσουμε ένα ξωκλήσι. Μεμιάς καταλάγιασε ο καιρός, οι μαστόροι και το τσούρμο απάγγιασαν στο μικρό λιμάνι της Παναγιάς. Δέσανε πρυμάτσα και κάμαν το τάμα τους. Γι' αυτό το κλησάκι τούτο μοιάζει τόσο πολύ με μικρό λαδομάγαζο.

Έχει ένα καμπανάκι κρεμασμένο από σιδερένια καμάρα. Από σκέτο σίδερο είναι κι ο διπλός σταυρός πάνω στη σκεπή. Έχει ακόμα κ' ένα ψηλό κατάρτι για τη σημαία, σιδεροδεμένο με χυτό μολύβι στο βράχο και στις γωνιόπετρες, εκεί πίσω στη ράχη της αχιβάδας. Αυτό το ξύλο είναι λάφυρο από τη ναυμαχία της «Έλλης» και το παρακύλησε το κύμα ως εδώ γύρω. Το περιμάζεψαν οι χωριανοί, και σα λευτέρωσε ο «Αβέρωφ» το νησί, το σήκωσαν εκεί και ισάρισαν μια μεγάλη γαλανόλευκη να παίζει χαρωπά με τον αγέρα κάθε Κυριακή, να τη βλέπουν και να καμαρώνουν. [...] Τα πρωτινά χρόνια, πριν αρχίσουν οι πολέμοι, άναβε ακοίμητη μιαν ασημένια καντήλα μπροστά στο ξυλένιο τέμπλο. [...] Αυτό γινόταν όσο κατοικούσε μέσα στο κλησάκι ο καπτα - Λιάς, που τον παρανόμιαζαν και dedé, γιατί ζούσε κει μέσα ολομόναχος, σα μουσουλμάνος καλόγερος στον «τεκέ» του. Αυτός φρόντιζε νάναι όλα παστρικά και γυαλισμένα, οι μαλτεζόπετρες χάμου, τα τζάμια και οι μπρούντζοι, κ' η καντήλα, να μην της λέδι και το φρέσκο καφτούρι στη μικρή σημαδούρα. [...]

Κανένας δε θυμόταν πούθε τάχα να ξενέρισε κείνος ο άνθρωπος πάνω σε τούτο το βράχο. [...] Οι πιο παλιοί που τον θυμούνται λεν πως τον έφτασαν ένα γέρικο, γεροδεμένο σκαρί. [...] Μόλις ξεχώριζε μακριά νάρχεται κανένα καϊκι με ρότα για το λιμάνι, το παρακολουθούσε με τα καθάρια μαβιά μάτια του ώσπου κόντευε. Τότες πετιόταν απάνω σβέλτος κι αλαφρύς, κ' έτρεχε στο μόλο ν' αρπάξει στα πεταχτά και να θελιάσει κάβο στη δέστρα. Σαν ήταν άβολος ο καιρός και δεν του άρεζε η μανούβρα, έβαζε τα χέρια χουνί κ' έδινε από την άκρα του μόλου τα όρντινα στον καπετάνιο που δεν ήξερε τα νερά και ρεζιγάριζε να καθίσει σε καμιά ρηχοπατιά. Κάθε επέμβαση τέτοιας λογής σκυλιάζει τους ναυτικούς, όμως με τον καπτα - Λιά ποτές κανένας δε θύμωσε. Τόσο σωστός ήταν ο λόγος του και με τόσο καλοσυνάτον τρόπο έκανε το κάθε τι.

In the form of a novel, it will be first published under the title "Panaghia i Psaropoula", in the daily newspaper "Asyrmatos" from June 12 1939 and in 130 sequels.
 Σε μορφή μυθιστορήματος θα πρωτοδημοοιευτεί με τον τίτλο «Παναγιά η Ψαροπούλα», στην καθημερινή εφημερίδα «Ασύρματος» από τις 12 Ιουνίου του 1939 και σε 130 συνέχειες.

WHO IS WHO

Stratis myrivilis
Stratis Myrivilis (1890-1969), one of the main representatives of the "Generation of the '30s", was born in Lesvos. He became member of the Academy of Athens in 1958. He was nominated for the Nobel Prize in Literature three times (1960, 1962-1963).
Από τους κυριότερους εκπροσώπους της Γενιάς του '30, γεννήθηκε στη Λέσβο. Το 1958 εξελέγη μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Προτάθηκε 3 φορές για το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

The unique icon of the Mermaid Madonna. Η μοναδική εικόνα της Παναγίας της Γοργόνας.

Μέσα στο κλησάκι

Μέσα στο κλησάκι φύλαγε μια μικρή σανιδόκασα. Εκεί μέσα είχε τα σύνεργά του. Ντενεκεδάκια με λαδομπογιές, νερομπογιές και πινέλα. Μια ματσόλα, μια σφήνα, κάτι στουπιά, πίσσες και τέτοια, όλα χρειαζούμενα για το καλαφάτισμα και τα μερεμέτια του σκαριού. [...] Όμως η χαρά και το μεγάλο μεράκι του ήταν να ζουγραφίζει γοργόνες και λουλούδια στις μάσκες των καϊκιών που τούδιναν να μπογιαντίσει. Όλες οι γοργόνες του χαμογελούσανε σαν τα αρχαϊκά είδωλα. Και στο δικό του πρόσωπο ήταν το ίδιο το χαμόγελο. Εξάλλου κι όλα τα λουλούδια του είχανε χρώματα αφύσικα. Έβαφε τα τριαντάφυλλά του γαλάζια, πράσινα ή ασημιά, έκανε τα φύλλα βυσσινιά ή μαβιά, ανάλογα με τη μπογιά που του χτυπούσε στο μάτι κατά το κέφι της στιγμής.

Τούλεγαν οι ναυτικοί:

— Κόκκινα, μαθές, είναι τα τριαντάφυλλα, καπτά - Λιά. Πώς γίνεται και τα δικά σου είναι πράσινα σαν τα τσάγαλα!

— Έδετσι είναι τα δικά μου, απαντούσε κείνος και χαμογελούσε δίχως να σηκώνει κεφάλι. Κόκκινα κι άσπρα τριαντάφυλλα βρίσκεις σ' όλα τα περβόλια, γιε μου. Γαλάζια και πράσινα μόνο ετούτα είναι σ' όλο το ντουνιά. [...] Μόνο, πριν ξεμακρύνει, κοντόστεκε, σταματούσε τρεις δρασκελιές από το καΐκι που ζωγράφιζε. Έγερνε έτσι - δα λίγο κατά τον ώμο το κεφάλι, ακουμπούσε ανοιχτή την απαλάμη πάνω στη γενειάδα και καμάρωνε με μισόκλειστα ματόφυλλα τα πλουμιά και τις γοργόνες του. Έκανε μια μικρή κίνηση με το χέρι.

— Άιντε και συ, έλεγε σα να το ξεπροβοδούσε. Άιντε στο καλό! Στο πλεούμενο τόλεγε, για στη γοργόνα, ποιος ξέρει. Θα τάβλεπε, λέγω, μες στη φαντασία του και τα δυο ν' αρμενίζουν τις μεγάλες θάλασσες, να πλευρίζουν τις μακρινές στεριές που τις λαχταρούσε η καρδιά του και που αυτός ποτές πια δε θα τις ξαναχαιρόταν.

Απ' όλα τούτα τα φερσίματά του, οι χωριανοί έβγαζαν πως ο μπάρμπα - Λιάς ο dedés θάτανε, δεν γίνεται, κανένας ξεπεσμένος καπετάνιος, αποπαίδι της θάλασσας. Κανένα από κείνα τα βασανισμένα κορμιά, που παραπετά το πέλαγο αψήφιστα στη μια και στην άλλη, σαν τα γλειμμένα κούτσουρα που κατεβάζει ο καιρός ως εδώ, συνεπαρμένα, ποιος ξέρει από ποιες στεριές, κατεβασμένα από ποιες νεροποντές της Μικρασίας. [...] Έτσι έρημος, άσπρος κι ακατέλυτος ήταν κι ο καπτα - Λιάς, έτσι και χάθηκε πάν' από της Παναγιάς τα ράχτα ο dedés ένα πρωϊνό. [...]

Σαν ήρθε η ώρα

Σαν ήρθε η ώρα της παρτέντζας, πήρε στη ράχη το μπογαλάκι με τα σύνεργά του, έκοψε με αλύγιστη καρδιά την πρυμάτσα της αραξιάς του και χάθηκε. Όμως απόμεινε πίσω τ' όνομά του, απόμεινε ακόμα, αυτή πάνω απ' όλα, μια παράξενη ζουγραφιά, που την άφησε στορισμένη πάνω στον τοίχο της μικρής εκκλησιάς. Στέκεται κει ως τα σήμερα, μισοσβησμένη από

τον αγέρα και τ' αλάτι της θάλασσας, και είναι μια Παναγιά, η πιο αλλόκοτη μέσα στην Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο της χριστιανοσύνης. Το κεφάλι της είναι έτσι όπως το ξέρουμε από τις τοιχογραφίες της Πλατυτέρας. Πρόσωπο μελαχρινό, ψιλοσήμαδο, συσταζούμενο στην έκφρασή του. Έχει στρογγυλό πηγούνι, μυγδαλωτά μάτια και μικρό στόμα. Έχει βυσσινί μαφόρι ως το κούτελο, έχει και το κίτρινο τ' αγιοστέφανο γύρω στο κεφάλι, όπως όλα τα κονίσματα. Μόνο που τα μάτια της είναι πράσινα και υπερφυσικά πλατιά. Όμως από τη μέση και πέρα είναι ψάρι με γαλάζια λέπια και στα χέρια της βαστά ένα καράβι από τη μια, κι από την άλλη ένα τρικράνι, σαν κι αυτό που κρατά στο χέρι ο αρχαίος θεός της θάλασσας, ο Ποσειδώνας, έτσι όπως τον ζουγραφίζουν στα κάδρα και στα βιβλία του σκολειού. [...]

Τόπανε «η Παναγιά η Γοργόνα», και σήμερα έτσι το λένε, κι από τότες πήρε τ' όνομα κ' η εκκλησιά και το πόρτο. Και κανένας δεν το στοχάστηκε πώς κείνη τη μέρα μέσα από το κεφάλι του γέρου κοσμοκαλόγερου, όπως μέσα από το κεφάλι του Δία, πήδηξε και στηλώθηκε πάνω στο μοναδικό θαλασσόβραχο του αιγαιοπελαγίτικου νησιού μια καινούργια ελληνική θεότητα, που έδεσε με τον πιο θαυμαστό τρόπο όλες τις εποχές και όλο το νόημα της φυλής. Μιας φυλής που ζει κι αγωνίζεται με τα στοιχειά και με τις φουρτούνες του κόσμου, η μισή στη στεριά κ' η μισή στη θάλασσα, με το ινί και με την καρίνα, πάντοτε κάτω από μια θεότητα πολεμική, θηλυκιά και παρθένα.

Πέρασε μια φορά από το πόρτο ένας ζωγράφος της Αθήνας, είδε τη ζωγραφιά στον τοίχο της εκκλησιάς κι απόμεινε μ' ανοιχτό στόμα. Φώναξε τους χωριανούς και τους είπε: «Το νου σας μη χαθεί τούτο το σκέδιο με τίποτα ασβεστώματα γιατί έχει σπουδαίο νόημα.» Κατόπι έστησε το τριπόδι και το ξεσήκωσε στο χαρτόνι με τις μπογιές του, έτσι όπως ήταν, πολύ προσεχτικά. Είναι αυτή η ζωγραφιά που έβαλα για στολίδι και για θύμηση στην αρχή του βιβλίου και γω που γράφω τούτη την ιστορία. Οι ντόπιοι ωστόσο, οι ψαράδες και οι καραβοκύρηδες, κι όλοι οι περαστικοί καπεταναίοι βλέπουν την Παναγιά τη Γοργόνα χωρίς απορία. Γιατί μέσα στην ψυχή τους ήταν, από κει βούτηξε και την έβγαλε ο καπτα - Λιάς

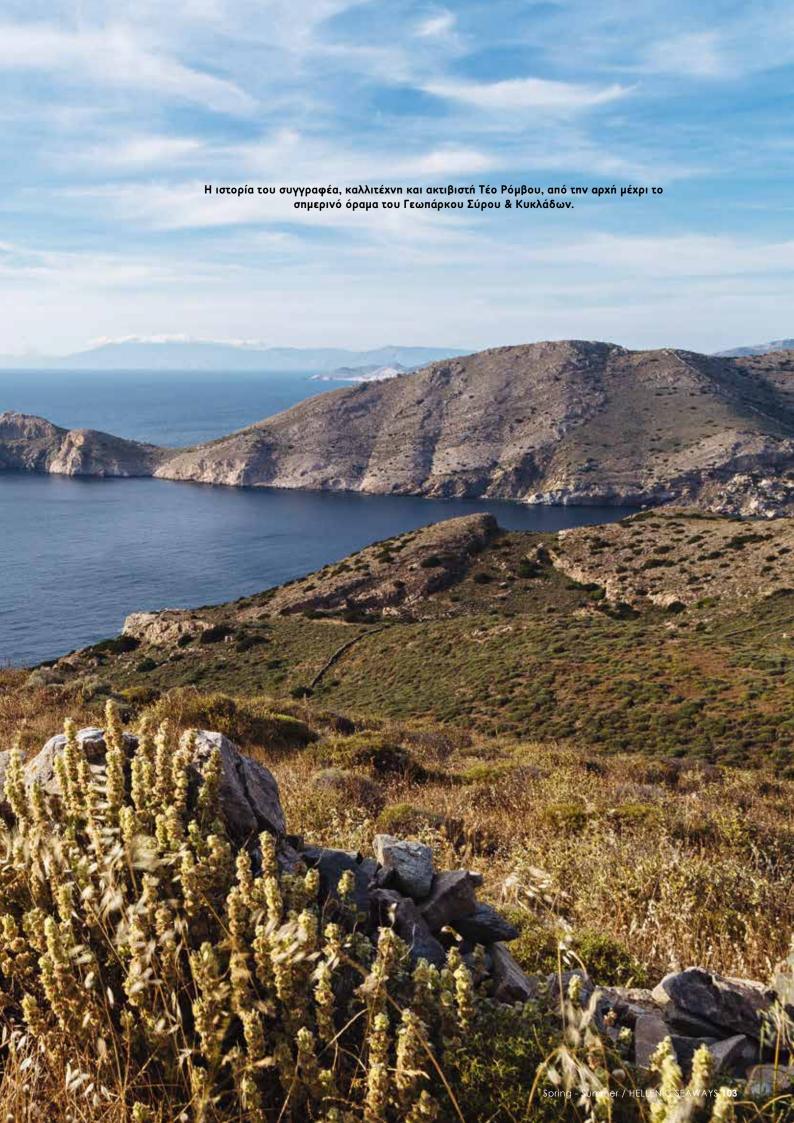
και την ξέραν ακόμα πριν να τους τη δώσει στορισμένη στον τοίχο. [...] **σ**

Teos Romvos & the Syros Geopark

The story of the writer, artist and activist Teos Romvos, from the start until today's vision of the Geopark of Syros & Cyclades.

By Crystalia Patouli

I once was an untamed and rebellious kid. I lived in vagrancy with everything that this entails. I was sleeping in any place I could find, I ate very little or nothing at all and enjoyed this personal feeling of freedom that I felt I had conquered.

My father, a sculptor, and my brother as well, filled our house with thousands of designs; both of them being special individuals, always had creation on their mind even when everything was going from bad to worse. 1950s, clinics, mental hospitals, electroshocks. When my mother and I visited them I remember them looking haggard and me standing tiny as a mouse next to a woman that had to rise to the occasion.

Mimis, my brother, in the room we shared, used to listen to the radio at nights, the 3rd programme, jazz or classical music and that is how we fell asleen.

I also vaguely remember, being in an old car of a train surrounded by cigarette smoke somewhere close to Ilisos, crawling on the wooden floor while my mum was listening to the fortune teller telling her what she could see at the bottom of her cup of coffee and if my father was cheating on her. That was the same woman that burnt down the police station of Plaka, joined by other furious women, a night of the big slaughters in December 1944. While researching in the Historical Archive of Cyclades, I discovered some of my ancestors: Marina Romvos from the island of Tinos, who back in 1937, awakened female workers in Mykonos to demand better work conditions and a girl, little Angeliki Romvos, who used to work in the brothels of Ermoupoli in 1878 and was hospitalized for a month receiving gonorrhea therapy. In a 1936 newspaper I also dug out my father's award for his sculptures "Poverty" and "Pain" in the First Pancycladic Exhibition. As an adolescent, I travelled everywhere for 2 years, I saw, I lived and I admired life in the world. Love in the West and the East, the simplicity and complexity of life from country to country. When I got 18 I came back and found myself serving in the army. This was the utter dehumanization so I disserted, got imprisoned and after 3 years I was dismissed and went

abroad right away, never wanting to return back here.

My years in France (Paris), were nice but tough; I was enjoying my youth and carelessness. I was taught by the texts of some free thinkers, Marcuse, Kastoriadis, who developed his ideas on Autonomy, a source of inspiration for young people like us who realized that revolution could start from universities not from factories.

In 1968, young people marched through the streets, comprehending the need of deep changes in education and social rupture.

A number of Greek students and cinematographers occupied the Fondation Hellenique building, as a protest against the dictatorship in Greece. It was during those years that I had the chance to live in free zones that functioned within a spirit of collectivity and it was then that I comprehended what co-existence means and started perceiving other persons as individual personalities not as specific genders or nationalities.

Later, I hitchhiked around Europe or travelled with the Magic Bus. I lived in Germany, accompanied by writers of the Beat generation and started making films that were never completed.

Finally, in 1974, when democracy was restored, disappointed by love and friendships, I returned to Greece. I opened Octopus Press in Exarcheia, a bookstore that functioned as a space for multiple expressions, communication and happenings. It was burnt down in March 1975 by the fascists of the New Order.

In the spring of 1976, some friends of mine and me created the commune of Benaki street, the place where I met my Hara. During those days I published my first book "Tele-Tuberculosis". That summer was created the support committee to Rolf Pole who was arrested in Athens, with the participation of a lot of people. My bookstore no longer exists so I work in the cinema industry, which has always been my job. Next year, my friend Nikos Alevras starts filming "A Hail of Bullets", a film in which Hara, me and many other friends participate.

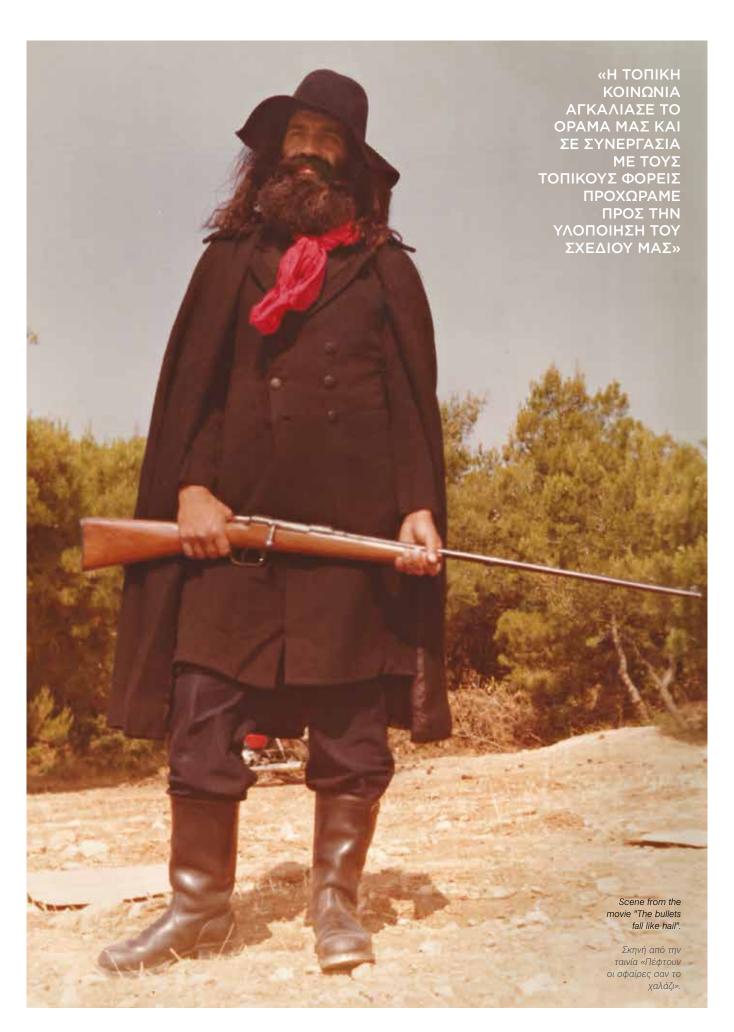
During the next years we find ourselves moving frequently because the

THE LOCAL COMMUNITY EMBRACED OUR VISION SO IN COLLABORATION WITH THE LOCAL AUTHORITIES WE MOVE ON TO THE IMPLEMENTATION OF OUR PLAN

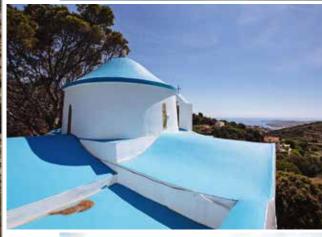

106 HELLENIC SEAWAYS / Summer - Autumn

"IN ORDER FOR THE ISLAND NOT TO BE DESTROYED BY A KIND OF "DEVELOPMENT" WITH NO BEGINNING AND END, WE SHOULD FOLLOW A WAY OF SUBTLE DEVELOPMENT THAT CAN BE COMBINED WITH AN ALTERNATIVE KIND OF TOURISM, RESPECTING THE INSULARITY, THE LANDSCAPE, AND HISTORY"

police visits our and our friend's houses, claiming to be investigating for armor and explosives.

Hara, me and our group of friends start the adventure of publishing "Trypa" (The Hole"), a magazine against contracts and decorum with a thunderous subtitle: OUR HOLE IS OPEN TO EVERYONE. Unbelievable yet real, we ended up having dozens collaborations with talented friends who all worked for free; our magazine was finally out and exploded as a big success.

In 1981 we move to Kranidi, the place where I dedicate myself to writing and start my inner search. Writing becomes a journey of self-awareness and at the same time a game of questions and answers. I investigate everything that I have experienced and look towards the future more clearly than ever. The life of a man who steps towards self-awareness with critical thought. My relationship with Hara gets better and better.

She is pleased to see me dedicated to writing; she becomes my reader. I dig up memories, I become my own autobiographer, I describe my experiences, my personal search, my agonies, the unresolved issues, the blurry answers; I introspect thinking about philosophy, sociology, history; something similar to the personal testimony of a person on death row waiting for that moment and I fill more and more papers with words.

We never had children by choice. We felt that having children would be a big commitment, we would have to deny our manifest sociability and sink in the family micro-universe. Besides, we would stop being in love with each other.

We participated in the cultural events of the village. Film club, theatrical group, creation of lending libraries, puppet theatre for the kids, cycling races. Two years after, we left for Congo. We lived in Kinshasa, wondered in the city, took a big trip to the wild side of the country. I documented all of my experiences in my book "Planos Dromos". Leaving Africa, we enriched the Greek community with the school newspaper and the puppet theatre. Our next stop was Berlin, a place where we spent some great years and then ended up in Syros out of pure love for the island.

Our dream was to taste the uniqueness of island life, the quietness of the Medieval settlement of Ano Syros close the elements of nature, the north wind raging, the wild storms, the simple yet majestic way of living that follows the seasons of the year with the few but meaningful human relations... But while witnessing the everyday catastrophe of the landscape we realized that islands are victims of a kind of development that has no beginning or end.

We came into contact with sensitized citizens of the near islands and a group of people, the Union of Citizens of Tinos, the Union of Citizens of Syros and the Movement of Citizens of Mykonos and proceeded to the creation of the Aegean Network. At the same time, we started making contact and collaborating with similar groups and movements across the Aegean and soon the Network was expanded with the participation of teams and people from 22 Aegean islands. Our common goal was restricting the "fierce and uncontrollable development" and managing the severe environmental problems that were created because of the lack of central planning in the Polynesia of the Aegean. A little later, we presented the online magazine "Eyploia", a magazine that became a valuable "data base" for the residents of the islands and a guide about how individuals or teams

could face the increased problems of the islands.

We stopped countless completely unneeded projects (ports, airports, resorts with thousands of buildings, wind farms with hundreds of wind turbines and anything else that the sick human mind can think of), projects that were only meant to be completed so that some entrepreneurs can increase their saving accounts.

These things happened 20 years ago. Now we're working for the vision of the Geopark of Syros and the Cyclades.

For the first time, we gathered three and a half years ago in an Open Assembly, just a few dozens of citizens, residents of Syros, to discuss the problems our island was facing. It was then that came up the idea that in order for our island not to be destroyed by a kind of "development" that has no beginning or end, we should follow a way of subtle development that can be combined with an alternative kind of tourism, respecting the insularity, the landscape and history.

We reached the idea of a Geopark the moment we realized the geological significance of Syros and the rest of the Cycladic islands, which compose a geological museum on active duty. A Geopark according to UNESCO, is an area that gathers interesting geological, archaeological, natural and cultural characteristics. A consequence of this declaration is the increase of the alternative, geological, archaeological, hiking tourism and by extension the quality upgrading of tourism combined with the protection of the landscape and nature and the revitalization of the local economy.

The local community embraced our vision so in collaboration with the local authorities we move on to the implementation of our plan.

An archetype project aiming at the protection and maintenance of Ano Meria in Syros and in expansion the whole island and the protected area of the Marine Park of Giaros and the subtle utilization and promotion of the natural environment and the monuments and cultural elements that are connected to it as well.

Υπήρξα ΚΙ εγώ ένα ατίθασο και ανυπότακτο παιδί. Έζησα στην αλητεία με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Κοιμόμουν όπου έβρισκα, τρεφόμουν με τα ελάχιστα ή και καθόλου, και χαιρόμουν αυτή την προσωπική αίσθηση ελευθερίας που ένιωθα ότι είχα κατακτήσει.

Ο πατέρας μου, γλύπτης, γέμιζε το σπίτι μας με χιλιάδες σχέδια, ο αδελφός μου το ίδιο, ιδιαίτεροι άνθρωποι κι οι δύο, είχαν διαρκώς στο μυαλό τους τη δημιουργία, ακόμα κι όταν όλα πήγαιναν κατά διαόλου: δεκαετία του '50, κλινικές, ψυχιατρεία, ηλεκτροσόκ. Στις επισκέψεις μας με τη μητέρα μου τους θυμάμαι τσακισμένους, μικρούλης εγώ ποντικός, δίπλα σε μια γυναίκα που έπρεπε να στέκεται όρθια.

Ο Μίμης, ο αδελφός μου, στο δωμάτιο που μοιραζόμασταν, άκουγε τις νύχτες ραδιόφωνο, 3ο πρόγραμμα, τζαζ ή κλασική μουσική κι έτσι αποκοιμιόμασταν.

Θυμάμαι, πάλι, αχνά, μέσα σε καπνούς τσιγάρων σε ένα παλιό βαγόνι τρένου κάπου δίπλα στον Ιλισό, εγώ να μπουσουλάω στο ξύλινο πάτωμα κι π μπτέρα μου να ακούει την καφετζού να της λέει τι βλέπει στο φλιτζάνι κι αν ο πατέρας μου την απατά. Εκείνη η ίδια γυναίκα που μαζί με άλλες εξαγριωμένες νέες γυναίκες, μια από τις νύχτες των μεγάλων σφαγών του Δ εκέμβρη

«ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ ΤΟ ΝΗΣΙ ΑΠΟ ΜΙΑΝ "ΑΝΑΠΤΥΞΗ" ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ, ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΡΕΘΕΙ ΕΝΑΣ ΤΡΟΠΟΣ ΗΠΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΣΥΝΔΥΑΖΟΜΕΝΟΣ ΜΕ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ, ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΤΟ ΤΟΠΙΟ, ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ»

1944, έκαψαν το αστυνομικό τμήμα Πλάκας.

Κατά τις έρευνές μου στο Ιστορικό Αρχείο Κυκλάδων ανακάλυψα κάποιες από τις προγόνους μου: τη Μαρίνα Ρόμβου από την Τήνο που το 1837 ξεσήκωσε τις εργάτριες γης στη Μύκονο για καλύτερες συνθήκες δουλειάς κι ένα κορίτσι, την Αγγελικούλα Ρόμβου, που το 1878 δούλευε στα μπουρδέλα της Ερμούπολης κι έμεινε κάνα μήνα στο νοσοκομείο για θεραπεία βλεννόρροιας. Και σε εφημερίδα του 1936 ξετρύπωσα τη βράβευση του πατέρα μου για τα γλυπτά που είχε εκθέσει στην Α΄ Πανκυκλαδική Έκθεση, τη «Φτώχεια» και τον «Πόνο».

Στην εφηβεία μου και για δύο χρόνια ταξίδεψα παντού, είδα, έζησα και θαύμασα τη ζωή στην υφήλιο. Τον έρωτα στη Δύση και την Ανατολή, την απλότητα και την περιπλοκότητα της ζωής από χώρα σε χώρα. Στα 18 μου επέστρεψα και βρέθηκα να υπηρετώ στο στρατό. Η απόλυτη αποκτήνωση κι εγώ λιποτάκτησα, φυλακίστηκα και με τα πολλά, τρία χρόνια αργότερα απολύθηκα κι έφυγα αμέσως στο εξωτερικό, με την πρόθεση να μην ξαναγυρίσω.

Στη Γαλλία (Παρίσι) έζησα χρόνια ωραία αλλά δύσκολα, χαιρόμουν τη νιότη και την ξενοιασιά. Διδάχτηκα από τα κείμενα κάποιων ελεύθερων στοχαστών, τους οποίους επέλεξα ως δασκάλους, τον Μαρκούζε, τον Καστοριάδη που ανέπτυσσε τις ιδέες του περί Αυτονομίας, πηγή έμπνευσης για εμάς τους νέους που καταλάβαμε ότι η επανάσταση θα ξεκινούσε από τα πανεπιστήμια και όχι από τα εργοστάσια.

Κατανοώντας λοιπόν την ανάγκη για βαθιές αλλαγές στην παιδεία και ρήξεις στην κοινωνία βγήκαν οι νέοι στους δρόμους το '68.

Κάποιοι Έλληνες σπουδαστές και κινηματογραφιστές καταλάβαμε το Ελληνικό Φοιτητικό Σπίτι, σαν διαμαρτυρία για τη δικτατορία των συνταγματαρχών. Εκείνα τα χρόνια είχα την ευκαιρία να ζήσω σε ελεύθερες ζώνες που λειτουργούσαν μέσα σ' ένα πνεύμα συλλογικότητας κι εκεί κατανόησα τι σημαίνει συνύπαρξη κι έμαθα να βλέπω τον άλλο ως προσωπικότητα και όχι σαν φύλο ή εθνικότητα.

Αργότερα έκανα ταξίδια στην Ευρώπη με ωτοστόπ ή με το Magic Bus. Έζησα στη Γερμανία, παρέες με Beat λογοτέχνες, ξεκίνησα ταινίες που δεν τελείωσαν ποτέ.

Τέλος, το 1974, όταν πλέον αποσυντέθηκε η χούντα –απογοητευμένος από έρωτες και φιλίες – γύρισα στην Ελλάδα. Άνοιξα το Octopus Press στα Εξάρχεια, ένα βιβλιοπωλείο που λειτούργησε σαν χώρος πολλαπλών εκφράσεων, επικοινωνίας και χάπενινγκ. Το έκαψαν το Μάρτη του 1975 οι φασίστες της Νέας Τάξης.

Την άνοιξη του 1976 μαζί με φίλους δημιουργούμε το κοινόβιο της οδού Μπενάκη, όπου και συναντώ τη Χαρά μου. Εκείνες τις ημέρες κυκλοφόρησε το πρώτο μου βιβλίο η «Τηλεφυματίωση». Και το καλοκαίρι δημιουρ-

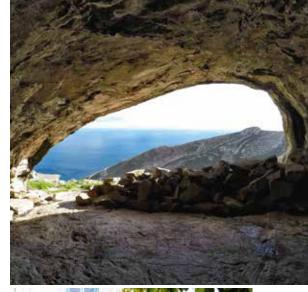

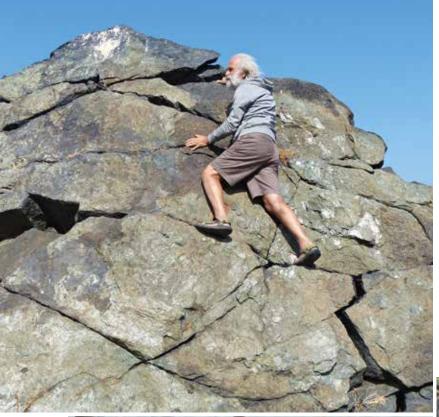
Photo: Teos Romvos's archive, Municipality of Syros, Shutterstock.

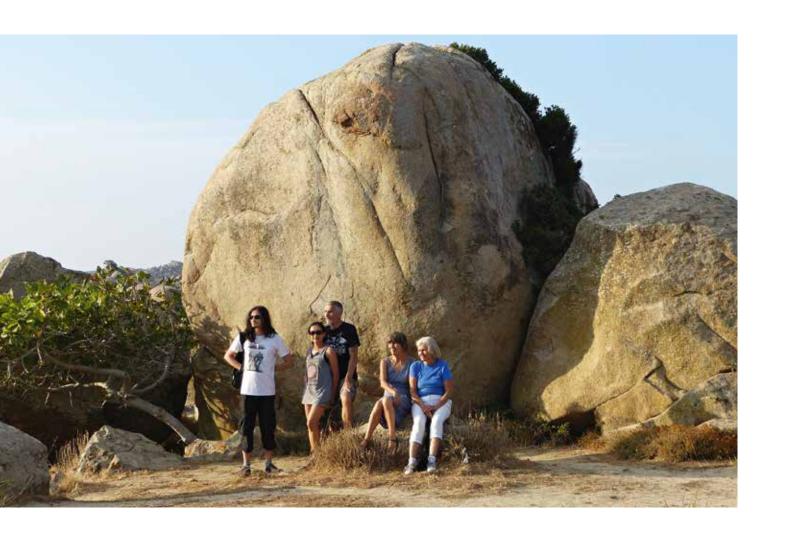

"WE REACHED THE IDEA OF THE GEOPARK THE MOMENT WE REALIZED THE GEOLOGICAL SIGNIFICANCE OF SYROS AND THE REST OF THE CYCLADIC ISLANDS WHICH COMPOSE A GEOLOGICAL MUSEUM ON ACTIVE DUTY"

γείται, με συμμετοχή πολύ κόσμου, η επιτροπή συμπαράστασης στον Rolf Pole που συνελήφθη στην Αθήνα. Το βιβλιοπωλείο δεν υπάρχει πλέον κι εγώ δουλεύω στον κινηματογράφο, που ήταν και η δουλειά μου. Την επόμενη χρονιά ο φίλος Νίκος Αλευράς ξεκινάει τα γυρίσματα της ταινίας «Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι», όπου συμμετέχουμε η Χαρά κι εγώ καθώς και πλήθος φίλων.

Τα επόμενα χρόνια μετακομίζουμε συχνά, γιατί η Ασφάλεια έρχεται στο σπίτι μαs, όπωs και στα σπίτια των φίλων μαs, με πρόφαση την έρευνα για οπλισμό και εκρηκτικά.

Μαζί με τη Χαρά και την παρέα μας ξεκινάμε την περιπέτεια έκδοσης της «Τρύπας». Ένα περιοδικό ενάντια στις συμβάσεις και στον καθωσπρεπισμό, με τον εκκωφαντικό υπότιτλο: «Η τρύπα μας είναι ανοικτή σε όλους». Απίστευτο κι όμως αληθινό, τελικά είχαμε δεκάδες συνεργασίες ταλαντούχων φίλων που όλοι δούλεψαν χωρίς αμοιβή και το περιοδικό μας βγήκε επιτέλους κι έκανε μπαμ!

Το 1981 μετακομίσαμε στο Κρανίδι, όπου αφιερώνομαι στο γράψιμο και ξεκινάω την προσωπική μου αναζήτηση. Το γράψιμο γίνεται ένα ταξίδι αυτογνωσίαs, μαζί και παιχνίδι ερωταποκρίσεων. Διερευνώ όσα έχω έως τότε ζήσει και ατενίζω πιο καθαρά από ποτέ το μέλλον. Τη ζωή ενός ανθρώπου που προχωράει με σκέψη προς την αυτογνωσία. Η σχέση μου με τη Χαρά γίνεται ολοένα και καλύτερη.

Χαίρεται που με βλέπει να έχω αφιερωθεί στο γράψιμο, γίνεται η αναγνώστριά μου.

Κι εγώ ανασύρω μνήμες, αυτοβιογραφούμαι, περιγράφω βιώματα, την προσωπική αναζήτηση και τις αγωνίες, τα ερωτηματικά, τις θολές απαντήσεις, ενδοσκοπούμαι φιλοσοφώντας, κοινωνιολογώντας, ιστορούμενος, κάτι σαν την προσωπική μαρτυρία του καταδικασμένου σε θάνατο που περιμένει τη στιγμή και γεμίζω χαρτιά και χαρτιά με γραπτά...

Παιδιά δεν έχουμε κάνει από επιλογή. Γιατί νιώσαμε ότι τα παιδιά θα ήταν μεγάλη δέσμευση, θα αρνούμασταν την έκδηλη κοινωνικότητά μας και θα βουλιάζαμε στο οικογενειακό μικροσύμπαν. Άσε που θα παύαμε να είμαστε ερωτευμένοι.

Συμμετείχαμε στα πολιτιστικά δρώμενα του χωριού. Λέσχη κινηματογράφου, θεατρική ομάδα, δημιουργία δανειστικών βιβλιοθηκών, κουκλοθέατρο με παιδιά, ποδηλατοδρομίεs.

Την παράλλη χρονιά φύγαμε για το Κονγκό. Ζωή στην Κινσάσα, περιπλανήσεις στην πόλη, ένα μεγάλο ταξίδι στην άγρια πλευρά της χώρας. Τις εμπειρίες μου τις κατέγραψα στον «Πλάνο Δρόμο». Φεύγοντας από την Αφρική αφήσαμε παρακαταθήκη στην ελληνική κοινότητα τη σχολική εφημερίδα και το κουκλοθέατρο. Μετά φεύγουμε για Βερολίνο, όπου περάσαμε κάποια σπουδαία χρόνια, και καταλήγουμε στη Σύρο από έρωτα.

Όνειρό μας να γευτούμε τη μοναδικότητα της νησιωτικής ζωής, την ησυχία του μεσαιωνικού οικισμού της Άνω Σύρου κοντά στα στοιχειά της φύσης, στο βοριά που λυσσομανάει, στις άγριες φουρτούνες, τον απλό αλλά και μεγαλειώδη τρόπο ζωής που ακολουθεί τις εποχές του χρόνου με τις λίγες αλλά ουσιαστικές ανθρώπινες σχέσεις...

Όμως, παρακολουθώντας την καθημερινή καταστροφή του τοπίου, συνειδητοποιήσαμε ότι τα νησιά είναι θύματα μιας ανάπτυξης που δεν έχει αρχή και τέλος.

Ήρθαμε σε επαφή με ευαισθητοποιημένους πολίτες των γύρω νησιών και μια παρέα ανθρώπων, η Ένωση Πολιτών Τήνου, η Ένωση Πολιτών Σύρου και η Κίνηση Πολιτών Μυκόνου, προχωρήσαμε στη δημιουργία του Δικτύου Αιγαίου. Παράλληλα αρχίσαμε τις επαφές και τη συνεργασία με ανάλογες παρέες και κινήσεις σε ολόκληρο το Αιγαίο και σύντομα το δίκτυο διευρύνθηκε με τη συμμετοχή ομάδων και ατόμων από 22 νησιά του Αιγαίου. Κοινός στόχος μας, ο περιορισμός της «άγριας και χωρίς όρια ανάπτυξης»

«ΣΤΗΝ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΓΕΩΠΑΡΚΟΥ ΦΤΑΣΑΜΕ ΟΤΑΝ ΑΝΤΙΛΗΦΘΗΚΑΜΕ ΤΗ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΕΝΑ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ»

και η αντιμετώπιση των μεγάλων περιβαλλοντικών προβλημάτων που δημιουργούνταν, λόγω έλλειψης κεντρικού σχεδιασμού, στην Πολυνησία του Αιγαίου. Λίγο καιρό αργότερα παρουσιάσαμε και το ηλεκτρονικό περιοδικό «Εύπλοια», που έμελλε να γίνει μια πολύτιμη «Βάση Δεδομένων» για τους κατοίκους των νησιών και οδηγός για το πώς μεμονωμένα άτομα ή ομάδες θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τα οξυμένα προβλήματα των νησιών. Σταματήσαμε άπειρα, εντελώς αχρείαστα, έργα (λιμάνια, αεροδρόμια, παραθεριστικούς οικισμούς με χιλιάδες σπίτια, αιολικά πάρκα με εκατοντάδες ανεμογεννήτριες και ό,τι άλλο μπορεί να βάλει ο διεστραμμένος ανθρώπινος νους), που θα γίνονταν μόνο και μόνο για να αυγατίζουν κάποιοι εργολάβοι τις καταθέσεις τους.

Αυτά συνέβησαν τα τελευταία 20 χρόνια. Τώρα δουλεύουμε για το όραμα του Γεωπάρκου Σύρου και Κυκλάδων.

Συγκεντρωθήκαμε, τριάμισι χρόνια πριν, για πρώτη φορά, σε μια Ανοιχτή Συνέλευση, μερικές δεκάδες πολίτες, κάτοικοι της Σύρου, για να κουβεντιάσουμε τα προβλήματα του νησιού μας. Μέσα απ' αυτήν την πρώτη συνέλευση ξεπήδησε η ιδέα ότι, για να μην καταστραφεί το νησί από μιαν «ανάπτυξη» που δεν έχει αρχή και τέλος, θα πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος ήπιας ανάπτυξης, συνδυαζόμενος με εναλλακτικό τουρισμό, με σεβασμό στη νησιωτικότητα, το τοπίο, την ιστορία.

Στην ιδέα του Γεωπάρκου φτάσαμε όταν αντιληφθήκαμε τη γεωλογική σπουδαιότητα της Σύρου και των υπόλοιπων νησιών των Κυκλάδων που συνθέτουν ένα εν ενεργεία γεωλογικό μουσείο. Γεωπάρκο κηρύσσεται από την UNESCO μια περιοχή που συγκεντρώνει ενδιαφέροντα γεωλογικά, αρχαιολογικά, φυσικά, πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Συνέπεια της κήρυξης είναι η αύξηση του εναλλακτικού, γεωλογικού, αρχαιολογικού, πεζοπορικού τουρισμού και κατ' επέκταση η ποιοτική αναβάθμιση του τουρισμού, συνδυαζόμενη με την προστασία του τοπίου και της φύσης, παράλληλα με την τόνωση της τοπικής οικονομίας.

Η τοπική κοινωνία αγκάλιασε το όραμά μας και σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς προχωράμε προς την υλοποίηση του σχεδίου μας. Ένα πρότυπο εγχείρημα, λοιπόν, με στόχευση στην προστασία και διατήρηση της Απάνω Μεριάς Σύρου και κατ' επέκταση ολόκληρου του νησιού αλλά και της προστατευόμενης περιοχής του Θαλάσσιου Πάρκου Γυάρου, και την ήπια αξιοποίηση και ανάδειξη τόσο του φυσικού περιβάλλοντος όσο και των μνημείων και των πολιτισμικών στοιχείων που συνδέονται με αυτό. $\mathbf{Φ}'$

Teos Romvos (1945-) is a writer,

by liberal and inspired ideas. He

translator and activist, characterized

WHO IS WHO

was born in Koukaki neighbourhood in Athens. Night school classes, fights with power brokers, various jobs, vagrancy. He shipped out in 1961, lived periodically in Latin America, Japan, the United States and elsewhere. His most permanent stavs were in France (1966-1969). Germany (1969-1974 and 1987-1991). Athens (1974-1981). Kranidi Peloponnese (1981-1984), Africa (1984-1985) and within all these periods in Athens. Since 1993 he has been living in Apano Chora Syros. In France he takes some cinematography courses and produces his first experimental films. Later, in Germany, he joins German writers and produces films he never completes; he works in German TV; he writes scenarios and literature tapes. In Athens, after the democratic transition, he opens his bookstore "Octopus" and works as a publisher. He is the publisher of "Trypa" magazine. Many of his works are published in magazines and newspapers. He published the books "3 Moons at the Square", "Passion Text", "Georgios Negros: The Tiger of the Aegean", "Plotinos Rodokanakis: a Greek Anarchist", "Beguiling Road", "Tele-Tuberculosis", "Secret Journeys", "Assassins of the North, Drosoulites of the South", "Traces" and "Georgios Kipiotis: a Friend of Children". He has also translated a number of books like "Anthology of the Bad Americans", "African Tales", which he collected during his stay in Congo, "New Era Underground", "Ask the Dust" by John Fante, "Notes of a Dirty Old Man" by Bukowski etc. During the last 25 years, while living in Syros, in collaboration with many

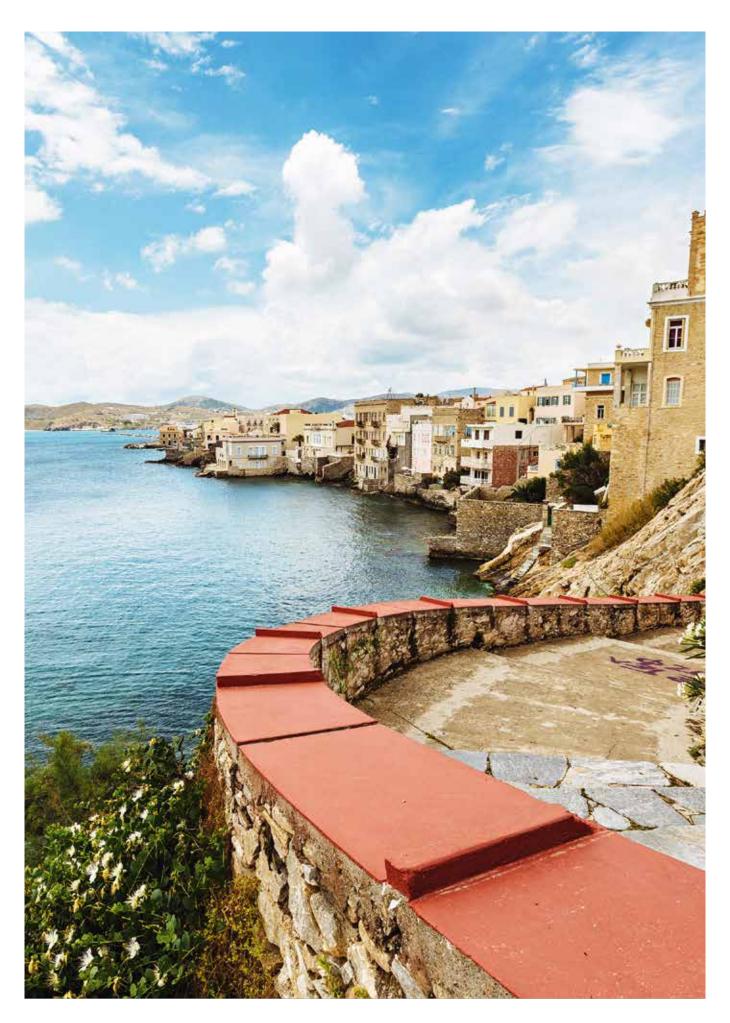
people from the islands, they create

mental Organizations that includes

the Aegean Network of Environ-

trips, meetings, discussions about the problems that occur, ecological activism, documentaries about the unique island universe and updating by the online magazine "Eyploia" (eyploia.gr) about the uncontrollable destruction of the islands and the Aegean Sea by a shortsighted "development" that does not take into consideration the future.

Ο Τέος Ρόμβος (1945-) είναι συνγραφέας. μεταφραστής, ακτιβιστής, διαπνεόμενος από ελεύθερες και εμπνευσμένες ιδέες. Γεννήθηκε στο Κουκάκι. Νυχτερινά σχολεία, ξύλο με παρακρατικούς, διάφορες δουλειές, αλητεία. Μπαρκάρισε στα καράβια το 1961, έζησε κατά διαστήματα στη Λατινική Αμερική, στην Ιαπωνία, στις ΗΠΑ κι αλλού. Μονιμότερη διαμονή στη Γαλλία (1966-1969), στη Γερμανία (1969-1974 και 1987-1991), στην Αθήνα (1974-1981), στο Κοανίδι Πελοποννήσου (1981-1984). στην Αφρική (1984-1985) και σε όλα τα μεσοδιαστήματα στην Αθήνα. Από το 1993 ζει στην Απάνω Χώρα της Σύρου. Στη Γαλλία παρακολουθεί μαθήματα κινηματογράφου και κάνει τις πρώτες του πειραματικές ταινίες. Αργότερα στη Γερμανία: παρέες με Γερμανούς λογοτέχνες, ταινίες που δεν τελειώνουν ποτέ· εργάζεται στη γερμανική τηλεόραση· γράφει σενάρια και κασέτες με λογοτεχνία. Στην Αθήνα της μεταπολίτευσης ανοίγει το βιβλιοπωλείο «Οκτάπους» και κάνει εκδόσεις. Εκδότης του περιοδικού «Τρύπα». Εργασίες του δημοσιεύονται σε περιοδικά και εφημερίδες. Εξέδωσε τα βιβλία «Τρία Φεγγάρια στην Πλατεία», «Κείμενο Πάθος», «Γεώργιος Νέγρος, ο Τίγρης του Αιγαίου», «Πλωτίνος Ροδοκανάκης, ένας Έλληνας αναρχικός», «Πλάνος Δρόμος», «Τηλεφυματίωση», «Κρυφά Ταξίδια», «Ασσασίνοι του Βορρά Δροσουλίτες του Nóτου», «Ixvn» και «Γεώργιος Κηπιώτης, Ένας Φίλος των Παιδιών». Επίσης έχει κάνει μεταφράσεις, όπως το «Ανθολόγιο των Κακών Αμερικάνων», τα «Παραμύθια της Αφρικής», που συνέλεξε κατά τη διαμονή του στο Κονγκό, «Αντεργκράουντ της Νέας Εποχής», «Ρώτα τον Άνεμο» του Τζον Φάντε, «Σημειώσεις Ενός Πορνόγερου» του Μπουκόφσκι» κ.ά. Τα τελευταία 25 χρόνια, ζώντας στη Σύρο, σε συνεργασία με πολύ κόσμο από τα νησιά, δημιουργούν το Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων Αιγαίου, με ταξίδια, συναντήσεις, συζητήσεις για τα προβλήματα, οικολογικό ακτιβισμό, ντοκιμαντέρ για το μοναδικό νησιωτικό σύμπαν και ενημέρωση από το πλεκτρονικό περιοδικό «Εύπλοια» (eyploia.gr) για την ανεξέλεγκτη καταστροφή των νησιών και της θάλασσας του Αιναίου από μια κοντόφθαλμη και χωρίς σκέψη για το αύριο «ανάπτυξη».

The vision for the **ENVIRONMENTAL GEOPARK** of SYROS and the CYCLADES*

(*) Of the islands that accede to the project...

This vision has already started to be materialized with the collaboration of the Municipality of Syros - Ermoupolis and the Social Cooperative Entreprise Ano Meria. This way, on our own initiative and in collaboration with the Kapodistrian University of Athens, the Municipality of Syros submitted a motion for the approval of the programme – that has already being approved (€367,000) – aiming at the restoration of 3 paths that lead to positions of great geological interest and the creation, in an existing municipal room, of a Geological Museum that provides the necessary equipment so that the academic researchers can proceed their work. We already collaborate with the Body of Administration of Protected Areas Natura 2000, the University of the Aegean (creation of a data base for virtual tours with the use of GPS, etc.), the Department of Forests of the Cyclades about the issue of the paths, the Developmental Society of the Cyclades, the Chamber of Commerce, the bodies of primary and secondary Education, the Archaeological Service, WWF, MOm and other organizations that are involved in the creation of the Marine Park of Giaros (directly connected

with the island of Syros), the Hellenic Society of Environment and Culture, Nature Friends and Geological Departments of Universities in Greece and abroad (professors and students) who visit the island frequently in order to geologically study the land.

3 years have passed since the beginning of the project and 2 from the establishment of the Social Cooperative Enterprise and so far we have achieved:

- 1. the mobilization of a big part of the local population with open assemblies taking place in the amphitheatre of the University.

  2. the formation of working groups focusing on matters concerning the declaration of the Geopark, the maintenance of the paths, contributing to the public awareness and the realization that alternative tourism and the production of organic agricultural products is the new sustainable model of development.

  3. the organization of a scientific seminar (5/17) and an art exhibition about the importance of the protection and maintenance of Ano Meria.
- **4.** the organization of informative and artistic events (5/17).
- **5.** publishing the magazine "Syriana Grammata" (320 p.) focusing on the geological and archaeological treasures of the island, biodiversity, paths etc. (4/17) and a special issue (500 p.) dedicated to the history of Giaros and the Marine Park of Giaros ('18). **6.** the organization of seminars for farmers (5/18).

Our goals are:

- Declaration of Syros as a Geopark by UNESCO.
- Strengthening and stimulation of traditional modes of farming (unhydrous), beekeeping, viticulture, agritourism.
- Development of the hiking routes network.
- Creation of a space where the Social Cooperative Enterprise can organize guided tours, sell local products, provide maps, organize educational programmes etc.

Who we are: The Open Assembly of Syros, the Working Groups as well as the approximately 400 people that are electronically informed by the secretariat about the process of the project and all the new matters that come up (discussions, suggestions, decisions).

Together we can do something global and unique!

eyploia.gr, apanomeria.org

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΓΕΩΠΑΡΚΟ ΤΗΣ ΣΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ*

(*) Όσων νησιών προσχωρήσουν στο εγχείρημα...

Το όραμα αυτό άρχισε ήδη να υλοποιείται με τη συνεργασία του Δήμου Σύρου-Ερμούπολης με την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση «Απάνω Μεριά». Έτσι, με δική μας πρωτοβουλία και σε συνεργασία με το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθήναs, ο Δήμος Σύρου υπέβαλε πρόταση για την έγκριση προγράμματος, που έχει ήδη εγκριθεί (367.000 ευρώ), που έχει σκοπό την αποκατάσταση 3 μονοπατιών που οδηγούν σε θέσεις μεγάλου γεωλογικού ενδιαφέροντος και τη δημιουργία, σε υπάρχουσα δημοτική αίθουσα, Γεωλογικού Μουσείου, που θα διαθέτει και τον απαραίτητο εξοπλισμό, ώστε οι πανεπιστημιακοί ερευνητές να μπορούν να κάνουν την έρευνα και τις εργασίες τους. Συνεργαζόμαστε ήδη, και σε διάφορα επίπεδα, με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, το Φορέα Διαχείρισης Περιοχών Natura 2000, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (δημιουργία βάσης δεδομένων για ψηφιακές περιηγήσεις με GPS, κατασκευή συλλέκτη ατμοσφαιρικής υνρασίας για την άρδευση και παραγωγή αγροτικών προϊόντων), επίσης με τη Δ/νση Δασών Κυκλάδων στο θέμα των μονοπατιών, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων, το Εμπορικό Επιμελητήριο, τους φορείς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, την Αρχαιολογική Υπηρεσία, το WWF, τη Μ0π και όσες οργανώσεις εμπλέκονται στη δημιουργία του θαλάσσιου Πάρκου Γυάρου (που συνδέεται άμεσα με το νησί της Σύρου), επίσης την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, τους Φίλους της Φύσης και με γεωλογικά πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού (καθηγητές και φοιτητές), που επισκέπτονται σε τακτά διαστήματα το νησί για τη γεωλογική μελέτη επί του πεδίου.

Έχουν περάσει τρία χρόνια από το ξεκίνημα του εγχειρήματος και δύο χρόνια από την ίδρυση της ΚοινΣΕη και μέχρι στιγμής έχουμε πετύχει:

- 1. Κινπτοποίπσπ ενός μεγάλου μέρους του τοπικού πληθυσμού με ανοικτές συνελεύσεις στο αμφιθέατρο του πανεπιστημίου.
- 2. Συγκρότηση ομάδων εργασίας για θέματα που αφορούν την κήρυξη

του Γεωπάρκου, τη συντήρηση των μονοπατιών, την ευαισθητοποίηση των κατοίκων, τη συνειδητοποίηση ότι ο εναλλακτικός τουρισμός και η παραγωγή βιολογικών αγροτικών προϊόντων είναι το νέο αειφορικό μοντέλο ανάπτυξης.

- 3. Οργάνωση επιστημονικής ημερίδας (17/5) και εικαστική έκθεση, με θέμα τη σημασία της προστασίας και διατήρησης της Απάνω Μεριάς.
- 4. Οργάνωση ενημερωτικών και εικαστικών εκδηλώσεων (17/5).
- 5. Έκδοση του περιοδικού «Συριανά Γράμματα», με θέμα τους γεωλογικούς, αρχαιολογικούς θησαυρούς του νησιού, τη βιοποικιλότητα, κ.ά. (17/4), και τεύχος-αφιέρωμα (500 σελ.) στην ιστορία της Γυάρου και στο θαλάσσιο Πάρκο Γυάρου (*18).
- 6. Οργάνωση σεμιναρίων γιο.
  με θέματα: άνυδρη και βιολογική καλλιέργεια, αμπελουργία-οινοποιία, μελισσοκομία, καλλιέργεια Βοτάνων (18/5).

Οι στόχοι μας είναι:

- Κήρυξη της Σύρου ως Γεωπάρκο από την UNESCO.
- Ενίσχυση και τόνωση των παραδοσιακών καλλιεργειών (άνυδρη), μελισσοκομίαs, αμπελουργίαs, αγροτουρισμού.
- Ανάπτυξη του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών.
- Δημιουργία ενός χώρου όπου π ΚοινΣΕπ θα οργανώνει ξεναγήσεις, πεζοπορίες, θα πουλά τοπικά προϊόντα, θα διαθέτει χάρτες, έντυπα σχετικά με τα γεωλογικά μνπμεία του νποιού, τους αρχαιολογικούς χώρους, τη χλωρίδα, την πανίδα, θα οργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα κ.ά.

Ποιοι είμαστε: Η Ανοικτή Συνέλευση Σύρου, οι Ομάδες Εργασίας, καθώς και τα 400 περίπου άτομα που ενπμερώνονται πλεκτρονικά από τη Γραμματεία για την πορεία του εγχειρήματος και όσα νεότερα προκύπτουν.

Μαζί μπορούμε να κάνουμε κάτι παγκόσμιο και μοναδικό!

eyploia.gr, apanomeria.org

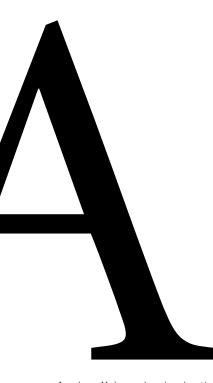

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ ΤΗΣ ΛΑΜΨΗΣ ΠΟΥ ΑΦΗΝΟΥΝ ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΩΝΥΜΟΙ ΣΤΗ ΜΥΚΟΝΟ, ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

BEHIND THE GLITTER
OF MYKONOS,
SPRINKLED WITH
CELEBRITIES AND
VIPS, A DIFFERENT
WORLD LIES AROUND
SHAPING UP ITS
HUMAN GEOGRAPHY.

By Ira Sinigalia Photos Vassilis Vrettos

A unique Mykonos is salvaging through the pages of Vassilis Vretos's photographic issue "Human Deeds". These images testify that people have always found the way to survive. "In Vassilis Vrettos' photos, people's trouble is permeated by sunlight and the breath of air. The images that his lens brings to life are images uncontaminated, unburied as if they were thrown out from his grandmother's chest" points out Mrs Adrianni Koufou, President of KDEPPAM. In fact, this issue is an anthropological study on how the past insistently survives through the rituals, the memories and the everyday life of a society facing a sweeping change in all of its aspects. "The heroes of the pages that follow, inhale the winds of the island, pursue its wildness, rebuke its gods, cultivate its soil, sail its seas. They know each other with their little names, nicknames and bodily scars" says Mrs Iris Kritikou, art historian and indepedent curator confirming that the work of Vassilis Vrettos is strongly connected to history as a "longue duree social process" according to the historian school of Annales and its methods as set by Fernand Braudel, Lucien Febre, Marc Bloch and many others. "Having worked for many years professionally with the photographic recording of people at their jobs and having at the same time an obsessive interest in the backstage capturing of things, in the slow and painful process behind the final and sometimes short-lived result, Vassilis Vrettos discovers dozens of unknown aspects of time and place. By silently building a parallel universe and by revealing the possibilities of an island that, despite the very affinity of the world, keeps its steep and mysterious sides and preserves charmingly unknown active points," continues Mrs Kritikou. The lives of ordinary people replace the lifestyle of celebrities with a photographic inquiry into climate, demography, agriculture, as well as mentalities as a microstudy of an island with an international influence on tourism industry. "The inhabitants of Mykonos and Delos introduce themselves during work. Without make-up and pre-setting, with their simple dayto-day outfits. Taking care of their daily duties, following the seasons peacefully and honoring each tradition of this small part of land they defend. Inviting us in the metallic depths of the ancient mines. Walking us amongst the olive trees, the wheat fields and the maturing vineyards.

Gently holding a new-born lamb or silently watching the sunset behind the last ox of their herd. Milking the cows in cool stables and curdling the cheese under the shade of the afternoon. Sprinkling the local

Right: Petroula Xidaki while harvesting. **Left:** Ekaterini Georgiou holding grapes.

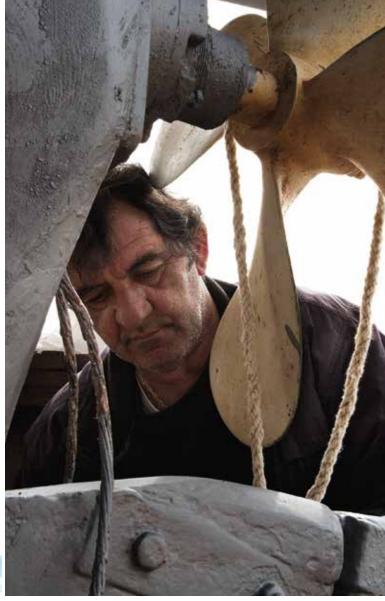
Δεξιά: Η Πετρούλα Ξυδάκη ενώ θερίζει. Αριστερά: Η Αικατερίνη Γεωργίου με τα σταφύλια.

The caulking Ilias Eginitis (Parariras). Stavros Mandilaras - the lamb. The mover Elias Metzeniotis (Tsitsiolinas).

> Ο Ηλίας Αιγινίτης, καλαφατίζοντας. Σταύρος Μανδηλαράς - ο αμνός. Ο μεταφορέας Ηλίας Μετζενιώτης (Τσιτσιολίνας).

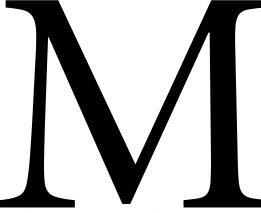

Giannis Asimomitis (Rigas) playing the tsabouna at the Armenistis lighthouse.

Ο Γιάννης Ασημομίτης (Ρήγας) παίζει τσαμπούνα στον φάρο του Αρμενιστή.

Μια μοναδική Μύκονος αποκαλύπτεται στα «Έργα των Ανθρώπων», το φωτογραφικό λεύκωμα του Βασίλη Βρεττού. Οι εικόνες μαρτυρούν πως πάντοτε οι άνθρωποι έβρισκαν τρόπους να επιβιώνουν. «Στις φωτογραφίες του Βασίλη Βρεττού, ο κόπος των ανθρώπων διαπερνάται από το φως του ήλιου και την ανάσα του αέρα. Οι εικόνες που γεννά ο φακός του είναι εικόνες αμόλυντες, άφθαρτες σαν να άνοιξε το σεντούκι της γιαγιάς και να πετάχτηκαν έξω», τονίζει η Ανδριανή Κουφού, πρόεδρος της ΚΔΕΠΠΑΜ. Το λεύκωμα ουσιαστικά είναι μια ανθρωπολογική μελέτη για το πώς το παρελθόν συνεχίζει να ζει μέσα από τις τελετουργίες, τις μνήμες και την καθημερινότητα μιας κοινωνίας που βρίσκεται αντιμέτωπη με σαρωτικές αλλαγές σε όλες τις εκφάνσεις της.

«Οι ήρωες των σελίδων που ακολουθούν εισπνέουν τους ανέμους του νησιού, τιθασεύουν την αγριάδα του, εξευμενίζουν τους θεούς του, καρπίζουν το χώμα του, πλέουν τις θάλασσές του. Γνωρίζονται όλοι με τα μικρά τους ονόματα, τα παρατσούκλια και τα ιδιαίτερα σημάδια τους», λέει η Ίρις Κρητικού, ιστορικός τέχνης και ανεξάρτητη επιμελήτρια εκθέσεων, επιβεβαιώνοντας ότι το έργο του Βασίλη Βρεττού είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ιστορία ως μακρόπνοη κοινωνική διαδικασία, κατά τους ιστορικούς της σχολής των Απηαles και τις μεθόδους τους, με κύριους εκφραστές τους Φερνάν Μπρωντέλ, Λυσιέν Φεβρ, Μαρκ Μπλοκ και πολλούς άλλους. «Έχοντας εδώ και πολλά χρόνια ασχοληθεί επαγγελματικά με τη φωτογραφική καταγραφή ανθρώπων σε ώρα εργασίας

almond sweets with flower-water and the Byzantine icons with myrrh. Weaving primordial symbols on the loom and skilful palm crosses on lime sidewalks. Caulking the traces of winter and carving handmade music instruments.

Traveling with legs open, all-weather balancers, at the wheel of their boats. Taking care of the sleepless statues of Delos, writing deck calendars of the ancient soil, tenderly protecting its uninhabited days and nights," adds Mrs Kritikou.

Furthermore, in Vassilis Vrettos' work prolonged beliefs investigated in terms of the time they were actually believed. It is almost a study of the "collective illusions", the collective memories, the structures of feeling and thought, the reading of nowness backwards. In Vrettos' work one can easily note that time moves at different speeds, dividing time into geographical, social and individual, respectively corresponding to the frameworks of structure, conjuncture and event. Although the present seems dominating over the past, long stretches of time in the form "the structures of everyday life" sustain showcasing life as a whole, as well as habit. And this is the "slow and powerful march of history" according to the great historian Fernand Braudel as pointed out in his book Mediterranean World. At this point Human Deeds, imprinted with the gracious wisdom of Vassilis Vrettos, articulate the bright primacy of this place and unveil its hand-made days. By rescuing the labors and deeds and by enriching the core of memory. By introducing us without quotations to the island's timeless guts. Bringing us back to Mykonos behind Mykonos and to the small sacred Delos," concludes Mrs Kritikou.

Therefore, Vassilis Vrettos' work offers a whole new way of looking at the Mykonian life, re-creating a hidden reality through a feat of imagination based on the research and the talent as well. And this is a precious tool to all of those wishing to immerse in the original universe of the island.

""The inhabitants of Mykonos and Delos introduce themselves during work, without make-up and pre-setting".

«Οι κάτοικοι της Μυκόνου και της Δήλου κατά τη διάρκεια της εργασίας, χωρίς μακιγιάζ και προετοιμασία»:

και έχοντας ταυτοχρόνως ένα εμμονικό ενδιαφέρον για την backstage αποτύπωση των πραγμάτων, για την αργή επίπονη διαδικασία πίσω από το τελικό και ενίοτε βραχύβιο αποτέλεσμα, ο Βασίλης Βρεττός ανακαλύπτει δεκάδες άγνωστες πτυχές του χρόνου και του τόπου. Χτίζοντας αθόρυβα ένα παράλληλο σύμπαν και φανερώνοντας τις δυνατότητες ενός νησιού που, παρά την πολλή συνάφεια του κόσμου, διατηρεί απόκρημνες και απόκρυφες πλευρές, διαφυλάσσει γοητευτικά άγνωστα ενεργά σημεία», συνεχίζει η κα Κρητικού.

Η ζωή των απλών ανθρώπων έρχεται να αντικαταστήσει την κοσμοπολίτικη ζωή των επωνύμων σε μια φωτογραφική καταγραφή του κλίματος, του πληθυσμού, της αγροτικής ζωής και της vootponías, μια μελέτη που εστιάζει σε ένα νησί με διεθνή επιρροή στην τουριστική βιομηχανία. Οι κάτοικοι της Μυκόνου και της Δήλου αυτοσυστήνονται εν ώρα εργασίας. Χωρίς φτιασίδια και προμελέτη, με τη λιτή καθημερινή τους περιβολή. Φροντίζοντας τις καθημερινές τους υποχρεώσεις, ακολουθώντας γαλήνια τις εποχές και τιμώντας τις παραδόσεις στο μικρό κομμάτι του τόπου που διαφεντεύουν. Στα μεταλλικά έγκατα των αρχαίων στοών. Ανάμεσα στις ελιές, τα σταροχώραφα και τα αμπέλια. Βαστώντας απαλά ένα νεογέννητο αρνί ή παρακολουθώντας σιωπηλά το ηλιοβασίλεμα πίσω από το τελευταίο βόδι του κοπαδιού τους. Αρμέγοντας σε δροσερούs στάβλουs και πήζοντας το τυρί στο κιαροσκούρο του απομεσήμερου. Ραίνοντας τα ντόπια αμυγδαλωτά με ανθόνερο και τις βυζαντινές εικόνες με μύρο. Πλέκοντας αρχέγονα σύμβολα στον αργαλειό και επιδέξιουs σταυρούs από βάγια επάνω σε πεζούλες από ασβέστη. Καλαφατίζοντας τα ίχνη του χειμώνα και λαξεύοντας μουσικά κοίλα. Ταξιδεύοντας με πόδια ανοιχτά, παντός καιρού ισορροπιστές, στο τιμόνι του καϊκιού τους. Ξεχορταριάζοντας τα ακοίμητα αγάλματα της Δήλου, συντάσσοντας ημερολόγια καταστρώματος στο αρχαίο χώμα, φυλώντας τρυφερά τις ακατοίκητες ημέρες και τις νύχτες της», προσθέτει η κα Κρητικού. Επίσης, στο έργο του ο Βασίλης Βρεττός καταπιάνεται με τις πεποιθήσεις που αντέχουν στον χρόνο. Μελετά, με μια έννοια, τις συλλογικές «ψευδαισθήσεις», τη συλλογική μνήμη, τη δομή των αισθήσεων και των σκέψεων, την αποτύπωση του σήμερα με το βλέμμα στραμμένο στο παρελθόν. Στο έργο του Βασίλη Βρεττού ο χρόνος κυλά σε διαφορετικές ταχύτητες. Σταματά στον τόπο, στην κοινωνία, στον άνθρωπο, πλαισιώνεται από τις δομές, τη συνύπαρξη και τις εμπειρίες. Το χθες δίνει τη θέση του στο σήμερα, όμως μεγάλα κομμάτια του παρελθόντος ζουν μέσα από τις δομές της καθημερινής ζωής και δίνουν σχήμα στην καθημερινότητα και τις συνήθειες. Όπως το τοποθετεί ο μεγάλος ιστορικός Φερνάν Μπρω-

ντέλ στο βιβλίο του «Ο Μεσογειακός Κόσμος», πρόκειται για την «αργή και ισχυρή πορεία της ιστορίας». «Τα Έργα των Ανθρώπων, αποτυπωμένα με τρυφερή σοφία από τον Βασίλη Βρεττό, αρθρώνουν τη φωτεινή πρωτογένεια του τόπου και συντάσσουν τις χειροποίητες ημέρες του. Διασώζοντας τις ήμερες πράξεις και θησαυρίζοντας τον πυρήνα της μνήμης, εισάγοντάς μας χωρίς εισαγωγικά στα άχρονα σπλάχνα του νησιού. Στη Μύκονο πίσω από τη Μύκονο και στη μικρή ιερή Δήλο», καταλήγει η κα Κρητικού. Ο Βασίλης Βρεττός δίνει, λοιπόν, με το έργο του μια εντελώς νέα οπτική της μυκονιάτικης ζωής και αναδομεί μια αθέατη πραγματικότητα, αφήνοντας την έρευνα και το ταλέντο του να δώσουν μορφή στην αστείρευτη φαντασία του. Ο πολυτιμότερος οδηγός για το απόλυτο ταξίδι στον αυθεντικό χαρακτήρα του νησιού. $\mathbf{Φ}'$

Who is who Vassilis Vrettos

Photographer Vassilis Vrettos has founded ACCENT since 1994 which has undertaken numerous photographic projects. He has collaborated with the Benaki Museum (Athens) and he has also worked with the Cultural Organization of the City of Athens, with the Unification of the Archaeological Sites of Athens, with the Cultural Foundation of Pireus Bank, with the Greek Ministry of Culture and the New Acropolis Museum. His book "Marble Crafters of the Acropolis" is published by Agra Publications while his book "Mise en Abyme" (June 2015) was published under the auspices of Athens Festival.

Ο Βασίλης Βρεττός είναι φωτογράφος. Από το 1994 έχει ιδρύσει την εταιρεία ACCENT που έχει αναλάβει πολυάριθμα φωτογραφικά project. Έχει συνεργαστεί με το

Μουσείο Μπενάκη, τον Οργανισμό Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων, την Ενοποίπση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας, το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς, το Υπουργείο Πολιτισμού και το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης. Το βιβλίο του με τίτλο «Οι Μαρμαροτεχνίτες της Ακρόπολης» κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Άγρα, ενώ το βιβλίο του «Mise en Abyme" (Ιούνιος 2015) δημοσιεύτηκε υπό την αιγίδα του Φεστιβάλ Αθηνών.

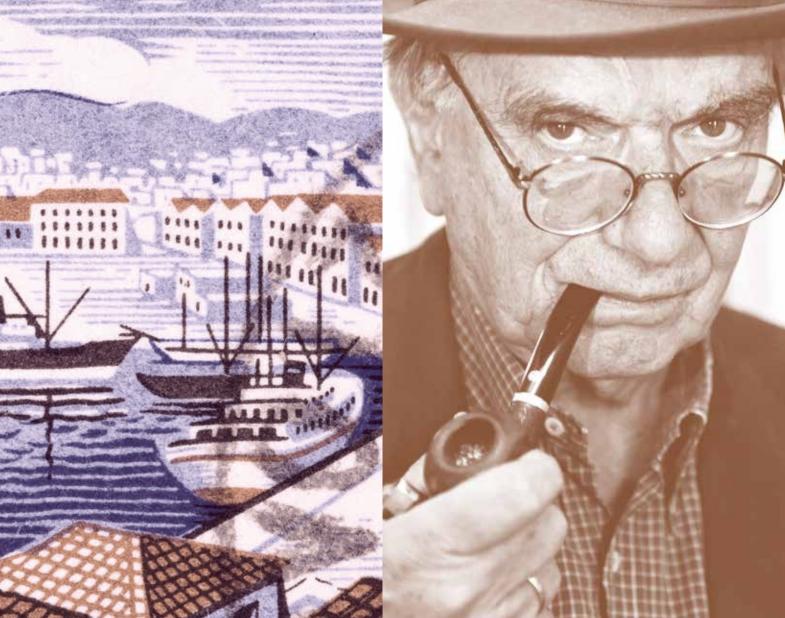
Human Deeds Mykonos – Delos Vassilis Vrettos Curator: Iris Kritikou

Τα έργα των ανθρώπων Μύκονος - Δήλος Βασίλης Βρεττός Επιμέλεια: Ίρις Κρητικού Έκδοση Δήμου Μυκόνου / ΚΛΕΠΠΑΜ

КАВАЛА

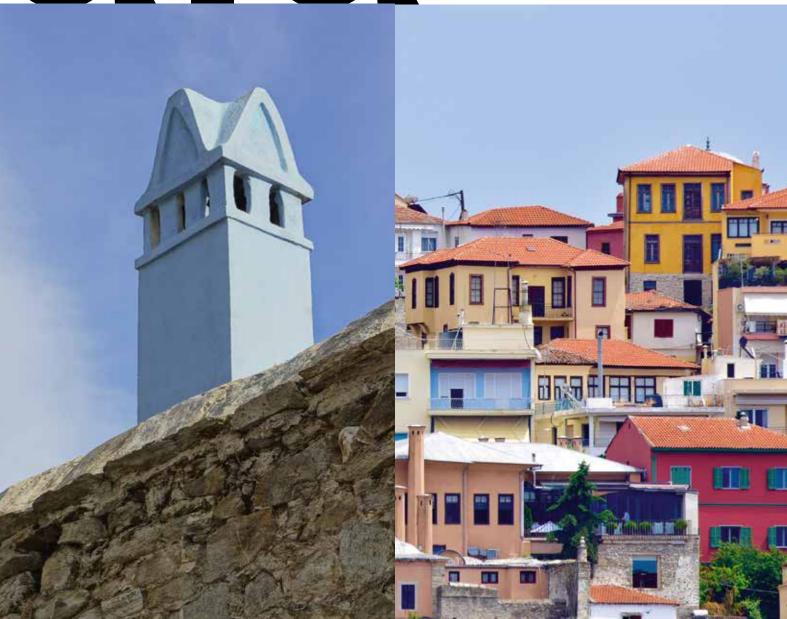
Η γαλάζια πολιτεία μέσα από τα μάτια του μεγάλου Έλληνα συγγραφέα Βασίλη Βασιλικού.

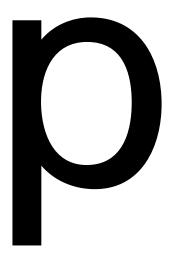

My Kavala

The blue city through the gaze of the great Greek author Vassilis Vassilikos.

Pre-war Kavala where I was born was for me as a child a heavenly place. Even when they jailed my father for participating at the Movement of 1935, when they get me to prison, the day before his execution, I was no more than one year old, smiling widely at the camera as he holds me in his arms behind the bars. (Eventually the execution was called off for the political members of the movement and was in effect only for the military ones. And in early 1938 he became the first Member of Parliament for the Prefecture of Kavala with the party of Alexandros Papanastasiou, who followed Venizelos' policy.) Everything changed suddenly with the invasion of the Bulgarians. (For the Bulgarian occupation of the city I wrote in 1949 the book "The silos" which was first presented in the Municipal Library of Kavala after an invitation of the Mayor, Dimitra Tsanaka.) In 1941 we left Kavala for Thessaloniki and we came back in 1945, when I went to the primary school of the Kariotakis Lyceum. (Later on, Kostas Kariotakis became my favourite poet.) In 1947 I was given a scholarship for the American College "Anatolia", from where I graduated. But every summer we returned to the city with my sister Elsa, to see the grandfather and the grandmother. Grandmother welcomed us with her homemade ice cream and grandfather took me by the hand to the pastry shop beside the church of Aghios Pavlos to buy me loukoumades.

I had a special relationship with my grandfather, papa Lias. He was the lifelong cashier at the Mills of Georgis Nikoletopoulos (which survived the Bulgarians, but were blown up before 20 years or so by the Greeks to build upon it the new Municipality Mansion.) Until then, their silos were the trademark of the city, as it is the White Tower for Thessaloniki and Acropolis for Athens. This barbarism from a bank, who also brought the adjective "National", is something I never came to forgive. Anyway. Let's talk about the pleasant things. My grandfather, whom I adored, was an avid hunter. He used to take me with him for hunting at the Shari Sampan meadow. Later on he gave me a Flobert gun. And as from the Kariotakis Lyceum I went to the poet, thus from my grandpa's Flobert I ended to Flaubert and I became an author. Nevertheless, this was also my grandfather's fault, who was a great story-teller. He was telling me stories of wild monsters from the Amazonian jungle, where he never stepped a foot in his life. And I was in awe. So, together with Flaubert, papa Lias helped my entrance, in small age, to the tale and the comfort of literature.

But I knew nothing about the story of the city I was born into and loved so passionately. Until the Allagi [Change, when Andreas Papandreou was elected Prime Minister], when Lefteris Athanasiadis became Mayor

of the city in 1982, and among his many merits and the good deeds he did (as the biological cleaning with headquarters... in Copenhagen) he developed historiography. And thus, due to the leader of the archive research, Nikolaos Rudometov, who was recently deceased, I too learned in which city I was born into and all the story of my at first (1926) Marxist father, a story I totally ignored - I knew only his later love for Eleftherios Venizelos and after the war for "the Old man of Democracy", Georgios Papandreou, with whose party he didn't have the happiness to be elected (for 10 or 20 crosses every time). On the back of these useless then ballot papers, with the five candidates of the Liberals, I started writing my first short stories. That's how I hated politics since I was a child and I was never a candidate, beside the pressuring inviatitions. And now I know the past of the city, the "little Moscow" as they used to call it when Pasalidis was Mayor (1936-1940), the fighting spirit of the tobacco workers, the heroism of many people of labor and I'm proud I took the Nobel prize in my city, when Mayor Kostas Simitzis gave my name to the Municipal Library.

Kavala is the European capital of chess. Stavroula Tsolakidou from Kavala is the world champion.

Kavala is the most beautiful city in Greece. Amphitheatrically built, she mirrors herself with the sea to the opposite "island of the Sirens" (according to Homer), the bordering Thasos. The Kavaliots I have met, of Greek and foreign Diaspora, love and honour their city, wherever they are. Even the men who did only their military service here are talking for these years with great nostalgia.

What the city misses is its expansion through sea. The development of religious tourism, based on the first foot that stepped in Europe by the Apostle of the Nations in Philippi. A good football team as it was "The Philippi" in the old times. (Football today is the biggest no-subject advertisement show.) And... the Ministers. Kavala can't have every time four MP's from the one or the other party and none of them becoming a Minister

Nevertheless, culturally it is at the forefront. With its annual Festival, the Literary School of Kavala that started with Fotos Prasinis, was enhanced with Yiorgos Himonas, and today has many renowned in Greece novelists, poets, composers, musicians (such as the world-famous soprano Alexia Voulgaridou), play writers and actors.

And it also has in its provision the first in Greece passionate historian of Macedonia, with a flood of books for the last 60 years, my father's assistant at his law firm and later Minister of Northern Greece, Nikos Martis, whose name was never mentioned even once in the turbulence the Treaty of Prespa caused.

"Kavala is the most beautiful city in Greece.

Amphitheatrically built, she mirrors herself with the sea to the opposite 'island of the Sirens', the bordering Thasos".

«Η Καβάλα είναι η πιο όμορφη πόλη της Ελλάδας. Χτισμένη αμφιθεατρικά, καθρεφτίζεται με τη θάλασσα στο απέναντι "νησί των Σειρήνων", την όμορο Θάσο».

Summer - Autumn / HELLENIC SEAWAYS 129

Who is who Vassilis Vassilikos

Since 1953 he has published more than 120 independent volumes of books (prose, essay, plays, poetry), and he is one of the most translated Greek authors, after Kazantzakis, Cavafy and Ritsos. In 2016 he was awarded with the Great Award of Letters for the body of his work. Since 1962 he is writing in Greek and foreign Press for Art subjects, as well as for political and social issues. In 1969 his book "Z" became a film by Costa-Gavras.

Από το 1953 μέχρι σήμερα έχει εκδώσει περισσότερους από 120 αυτοτελείς τόμους βιβλίων (πεζογραφία, δοκίμιο, θέατρο, ποίπσπ), και είναι ένας από τους πιο πολυμεταφρασμένους Έλληνες συγγραφείς, μετά τους

Καζαντζάκη. Καβάφη και Ρίτσο. Έχει βραβευθεί με το Μεγάλο Βραβείο των Γραμμάτων, για το σύνολο του έργου του, το 2016. Από το 1962 αρθρογραφεί στον Ελληνικό και ξένο Τύπο σχετικά με θέματα Τέχνης, καθώς και πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα. Το 1969 το βιβλίο του "Ζ" έγινε κινηματογραφική ταινία από τον Κώστα Γαβρά. Η προπολεμική Καβάλα όπου γεννήθηκα υπήρξε για μένα ως ανήλικο παιδί ένας παραδείσιος τόπος. Ακόμα κι όταν φυλάκισαν τον πατέρα μου για τη συμμετοχή του στο Κίνημα του 1935, όταν με πήγαν στη φυλακή, παραμονή της εκτέλεσής του, δεν ήμουν καν ενός χρονώ, όλο χαμόγελο στη φωτογραφία καθώς με κρατά stην αγκαλιά του πίσω από τα σίδερα. (Τελικά η εκτέλεση ματαιώθηκε για τους πολιτικούς και ίσχυε μόνο για τους στρατιωτικούς κινηματίες. Και αρχές του 1938 βγήκε πρώτος σε σταυρούς βουλευτής του Νομού Καβάλας με το βενιζελικό κόμμα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου.)

Ολα αλλάξαν ξαφνικά με την εισβολή των Βουλγάρων. (Για τη βουλγαρική κατοχή της πόλης έγραψα το 1949 «Τα σιλό» που πρωτοπαρουσιάστηκε στη Δημοτική Βιβλιοθήκη μετά από πρόσκληση της δημάρχου, κας Δήμητρας Τσανάκα). Το 1941 φύγαμε από την Καβάλα για τη Θεσσαλονίκη κι επιστρέψαμε το 1945, όπου πήγα στο δημοτικό του Λυκείου Καρυωτάκη. (Αργότερα ο Κώστας Καρυωτάκης έγινε ο αγαπημένος μου ποιητής.) Το 1947 βρέθηκα με υποτροφία στο αμερικανικό κολέγιο «Ανατόλια» από όπου κι αποφοίτησα. Όμως κάθε καλοκαίρι επιστρέφαμε στην πόλη με την αδελφή μου Έλσα κοντά στον παππού και τη γιαγιά. Η γιαγιά μάς υποδεχόταν με το σπιτικό παγωτό που έφτιαχνε η ίδια κι ο παππούς με έπαιρνε από το χέρι για να με κεράσει τους θρυλικούς λουκουμάδες στο ζαχαροπλαστείο δίπλα από την εκκλησία του Αγίου Παύλου.

Είχα ιδιαίτερη σχέση με τον παππού, τον μπάρμπα-Λιά. Ισόβιος ταμίας στους Κυλινδρόμυλους Γεωργή-Νικολετόπουλου (που γλίτωσαν μεν από τους Βουλγάρους, αλλά ανατινάχτηκαν πριν από καμιά 20ετία από τους Έλληνες, για να χτιστεί στη θέση τους το νέο Δικαστικό Μέγαρο). Τα σιλό ήταν μέχρι τότε το σήμα κατατεθέν της πόλης, όπως είναι ο Λευκός Πύργος για τη Θεσσαλονίκη και η Ακρόπολη για την Αθήνα. Αυτήν τη βαρβαρότητα από μια Τράπεζα, που μάλιστα έφερε και το επίθετο «Εθνική», δεν μπόρεσα ποτέ να τη συγχωρήσω.

Τέλος πάντων. Ας πάμε στα ευχάριστα. Ο παππούς μου που υπεραγαπούσα ήταν μανιώδης κυνηγός. Με έπαιρνε μαζί του στο κυνήγι στον κάμπο του Σαρί Σαμπάν. Αργότερα μου χάρισε κι ένα φλόμπερ. Κι εγώ, όπως από το Λύκειο Καρυωτάκη πέρασα στον ποιητή, έτσι και από το φλόμπερ του παππού κατέληξα στον Φλωμπέρ κι έγινα συγγραφέας. Ωστόσο σ' αυτό έφταιξε κι ο παππούς που ήταν σπουδαίος παραμυθάς. Μου διηγούταν ιστορίες θηρίων από τη ζούγκλα του Αμαζονίου όπου ποτέ δεν είχε πάει. Κι εγώ άνοιγα το στόμα μου σαν χάνος. Έτσι, εκτός από τον Φλωμπέρ, και ο μπάρμπα-Λιάς συνέτεινε στο να μπω απ' τα μικράτα μου στην «παραμυθία» της λογοτεχνίας.

Αλλά για την ιστορία της πόλης που γεννήθηκα και τόσο παθιασμένα αγαπούσα δεν σκάμπαζα γρι. Ώσπου με την Αλλαγή, όπου εξελέγη δήμαρχος της πόλης το 1982 ο Λευτέρης Αθανασιάδης, ανάμεσα στα άλλα προτερήματά του και στα πολλά καλά που έκανε (όπως ο βιολογικός καθαρισμός με έδρα... την Κοπεγχάγη), ανέπτυξε και την ιστοριογραφία της. Κι έτσι χάρις στον επικεφαλής της έρευνας στα αρχεία, τον σπουδαίο ιστορικό που τον χάσαμε πρόσφατα, Νικόλαο Ρουδομέτωφ, έμαθα κι εγώ σε ποια πόλη · γεννήθηκα κι όλη την ιστορία του μαρξιστή κατ' αρχάς (1926) πατέρα μου που αγνοούσα πλήρως (γνώριζα μόνο την κατοπινή λατρεία του για τον Ελευθέριο Βενιζέλο και μεταπολεμικά για «τον γέρο της Δημοκρατίας» Γεώργιο Παπανδρέου, με του οποίου το κόμμα δεν ευτύχησε να εκλεγεί για 10 ή 20 σταυρούs κάθε φορά). Έτσι κι εγώ, σε εκείνα τα άχρηστα πλέον ψηφοδέλτια, με τους πέντε υποψήφιουs του κόμματοs των Φιλελευθέρων, άρχισα να γράφω από πίσω τα πρώτα μου διηγήματα. Έτσι μίσησα από μικρόs την πολιτική και δεν πολιτεύθηκα ποτέ μου, παρόλες τις πιέσεις που δέχτηκα. Και τώρα ξέρω πια το παρελθόν της πόλης, της «μικρής Μόσχας» όπως την έλεγαν επί δημάρχου Πασαλίδη (1936-1940), την αγωνιστικότητα της καπνεργατιάς, την ηρωική στάση πολλών

ανθρώπων του μόχθου και είμαι περήφανος που πήρα το Νόμπελ στην πόλη, όταν ο δήμαρχος Κώστας Σιμιτζής βάφτισε τη Δημοτική Βιβλιοθήκη με το όνομά μου.

Η Καβάλα είναι η ευρωπαϊκή πρωτεύουσα του σκάκι. Ανέδειξε και την παγκόσμια πρωταθλήτρια σ' αυτό, την Καβαλιώτισσα Σταυρούλα Τσολακίδου. Η Καβάλα είναι η πιο όμορφη πόλη της Ελλάδας. Χτισμένη αμφιθεατρικά, καθρεφτίζεται με τη θάλασσα στο απέναντι «νησί των Σειρήνων» (κατά τον Όμηρο,) την όμορο Θάσο. Οι Καβαλιώτες που γνώρισα, της ελληνικής και ξένης διασποράς, αγαπούν και τιμούν την πόλη τους όπου κι αν βρίσκονται. Είναι περήφανοι γι' αυτήν και δεν την ξεχνούν. Ακόμα και όσοι έκαναν μόνο το στρατιωτικό τους εδώ μιλούν για τα χρόνια που υπηρέτησαν τη θητεία τους με άκρα νοσταλγία.

Τι της λείπει; Η επέκτασή της διά θαλάσσης. Η ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού, με βάση το πρώτο πόδι που πάτησε στην Ευρώπη ο Απόστολος των Εθνών στους Φιλίππους. Μια γερή ποδοσφαιρική ομάδα όπως ήταν παλιά «Οι Φίλιπποι». (Το ποδόσφαιρο είναι σήμερα το ισχυρότερο διαφημιστικό θέαμα χωρίς θέμα.)

Και... οι υπουργοί. Δεν μπορεί να έχει κάθε φορά τέσσεριs βουλευτές από το ένα ή το άλλο κόμμα και κανέναν υπουργό από αυτούς.

Πολιτιστικά ωστόσο είναι στις εμπροσθοφυλακές. Με το ετήσιο φεστιβάλ της, τη Λογοτεχνική Σχολή Καβάλας, που άρχισε με τον Φώτο Πρασίνη, επαυξήθηκε με τον Γιώργο Χειμωνά και σήμερα έχει πλήθος αναγνωρισμένων πανελλαδικά πεζογράφων, ποιητών, συνθετών, μουσικών (π.χ. τη διάσημη ανά τον κόσμο σοπράνο Αλέξια Βουλγαρίδου), θεατρικών συγγραφέων και ηθοποιών.

Έχει επίσης στο αποθεματικό της τον πρώτο εν Ελλάδι παθιασμένο ιστορικό της Μακεδονίας, με καταιγισμό βιβλίων εδώ και 60 χρόνια, τον βοηθό του πατέρα μου στο δικηγορικό του γραφείο της Καβάλας και κατοπινό υπουργό Βορείου Ελλάδος, τον Νίκο Μάρτη, που το όνομά του δεν αναφέρθηκε ούτε μια φορά στην τρικυμία που προκάλεσε η Συνθήκη των Πρεσπών. $\mathbf{G}$

POSTCARDS

HISTORY, TRADITION, CULTURE AND ARCHITECTURE, ARE ONLY SOME OF THE REASONS TO VISIT.

Edited by Crystalia Patouli

FROM SIFNOS

The authentic island

ifnos, an authentic example of a Cycladic landscape, with wondrous history, tradition and culture, was one of the ancient world's richest places, thanks to its gold and silver mines and the development of ceramic art. The Sifnians were the first to mint a gold coin and imprint both its sides, acquiring so much wealth, that they founded the famous "Sifnos Treasure" in the 6th century BC at Delphi. The whole island is an archeological monument, since its been inhabited continuously since the Neolithic period.

Definitely:

The island's architecture, is only one of the reasons to visit: White houses, level roofs, "flari" (clay chimneys on the terraces), stone-paved courtyards and footpaths with joints, windmills, pigeon houses, numerous monasteries, 237 chapels and of course "xerolithies" (dry stone walls).

Three of the Sifnos settlements - Apollonia, Artemonas and Kastro - have been characterised as traditional and consequently protected - since 1962. Also, the environmental and cultural wealth of the island is highlighted for its rare natural beauty, like the 20.000 acres that are included in the European Network of Natural Protected Areas NATURA 2000.

Starting the tour at Apollonia, Sifnos' capital, bursting with life, in its famous Steno street, full of - from one end to the other - cafes, restaurants, tavernas, meze (appetiser) shops, bars and shops for everything. You can also visit the Folklore Museum, with exhibits from the daily life and pursuits of the people of Sifnos from previous times. In the medieval Kastro settlement, one of the most picturesque and the most important of the island from an archeological perspective, you'll discover the ruins of the ancient acropolis that dominated the top of the hill (6th century BC) among other things, making the place an open museum. East of the Kastro, you'll see the picturesque chapel of "Eftamartyres" (seven martyrs) on the rock, while also admiring the expansive sea view. To the north, the ancient footpath will lead you to Panagia Poulati, characterised as a landscape of "infinite beauty".

The island's most popular spot is Chrisopigi. On its promontory you'll find the monastery of the Virgin Mary (1523) by the same name. Included in the attractions is Aspros Pirgos (White Tower), the most famous of the 77 ancient towers of the island (6th - 3rd centuries BC).

In the Artemonas mansion, you'll find the best traditional bakeries and confectioneries, as well as traditional pottery workshops and the Small Museum of Modern Ceramics.

Exampela, that starts from the Arades (a row of windmills), is of interest for its churches and the tower of Vrisi, near the Monastery of the Virgin Mary the Vrisiani.

Kato Petali is also of interest for admirers of traditional architecture, while in Ano Petali, there is the historic chapel of Saint Antypa (since 1636).

In Katavati, you can visit the famous monastery of Fyrogia (16th century), which gave Greece its first Cultural Heritage "Europa Nostra" award. (Text search sifnos.gr)

Home away from bome:

Villa Arietta Sifnos: Maybe the best villa in Sifnos island, built in 1870, it has been restored by its art collector owner. Gerofinikas boutique hotel: It's pool and balconies "hang" over the sea and Kastro. Chrisostomos, gerofinikasboutiquehotel.com Smaragdi: A hotel of unique beauty in Artemonas with 12 rooms built based on traditional architecture, with all modern comforts. smaragdi.gr Windmill Bella Vista: A princely stay, with a view of the immense blue and the ancient settlement of Kastro. Artemonas, windmillbellavista.gr Kamaroti Suites: Cycladic architecture in an olive grove that becomes a natural amphitheatre. Aghii Theodori - Poulati, kamaroti.gr Petali Village hotel: 11 rooms in a beautiful courtyard with dry stone and flowers and an expansive view. Ano Petali, sifnoshotelpetali.com Alexandros hotel Sifnos: Perhaps Sifnos' most famous hotel, with Cycladic architecture, near the Plati Ghialo beach. alexandros-hotel-sifnos.com

Gastronomic raid:

The birthplace of the famous Nikolaos Tselementes and other master chefs, Sifnos maintains a rich tradition in gastronomy. Try the mastelo (lamb or kid, cooked in the clay pot of the same name, with red wine and dill, in a wood oven), chickpeas cooked in a clay pot (skepastria) for many hours, in an oven with branches, chickpea balls and caper salad (stewed dried capers).

Η ιστορία, η παράδοση, ο πολιτισμός και η αρχιτεκτονική της είναι μόνο κάποιοι από τους λόγους για να επισκεφτείς τη Σίφνο.

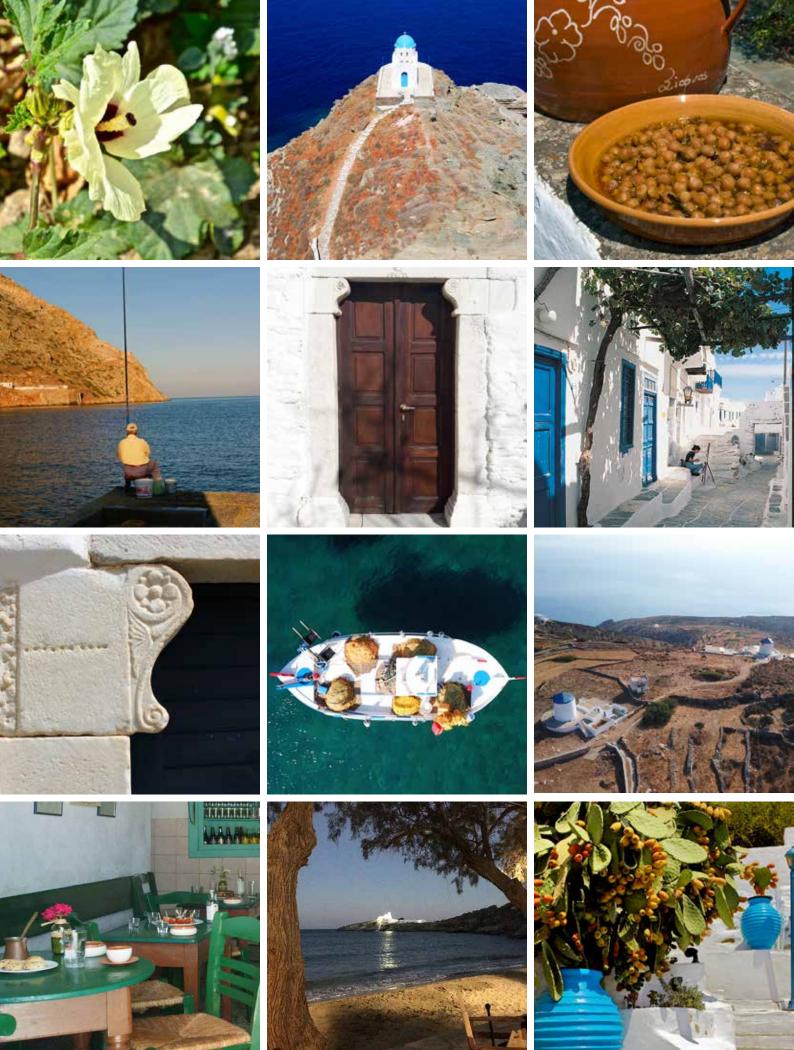

20.000 acres that are included in the European Network of Natural Protected Areas NATURA 2000

Sifnos stood out of the British Evening Standard and the suggestions of travel reporter Kate Lough, recommending it as a top 2018 summer destination

Some of the island's best restaurants and tavernas: The Tsikali: Try the kid in wine with dill and the spinach pie. Vathi, +30 22840-71150 Omega3: Fish bar on the sea, which put the gourmet experience in the daily life of the traveller. Plati Ghialos, +30 22840-72014 Chrisopigi (Lembesis): 20 years of authentic Sifnos cuisine, from a whole family of cooks. +30 2284 071295 Mosaico: Ideally accompany your wine with meze dishes you won't find anywhere else on the island. Artemonas, +30 22840-33562 Flaros: Traditional Cycladic recipes. Faros, +30 22840-28956 Argiris: Traditional Sifnos cooking next to the sea. Kamares, +30 22840-32352 Leonidas: Sifnos and Mediterranean flavours. Kastro, +30 22840-31153 To meraki tou Manoli: With a strong element of tradition, on the Bathi beach, you'll enjoy Sifnos cuisine. (+30) 2284071110 Nero & alati: This tavern, in Platis Gialos, on a shady terrace, is the natural development of the well-known estate of Narley. +30 697 977 8283, lodge-narlis.gr

Heronisos: Fresh fish and seafood from their boats! Heronisos, +30 2284033119

The best swims

There's quite a few spots on the island that have isolated sand beaches, rocky shores, pebble beaches and organised beaches, two of which have been awarded with the Blue Flag.

Platis Ghialos: The most popular sand beach, awarded with a Blue Flag every year. Kamares: One of the most beautiful sand beaches, also awarded with a Blue Flag every year. Vathi: One of the most beautiful and large sand beaches on the island. Faros: In this small port sheltered from the winds and fish village, there are three sand beaches (Glyfto, Apokofto, Fasolou), which are suitable for all day swimming. Saoures: Small cove with pebbles, for a relaxing swim. Cherronisos: The island's northernmost coast, with a scenic fish village and a small, dreamy sand beach. Fykiada: A small sand beach between Plati Ghialos and the Bathi bay. Seralia: The beautiful pebble beach of Kastro. Poulati: Deep waters and cinematic rocks. Vroulidia: A small pebble beach, relatively organised. Chrisopigi: Proclaiming Cycladic beauty and making swimming memorable.

Treks

It's the first Cycladic island which through google trekker has an electronic recorded 3D network of 19 marked footpaths totalling 100 kilometres. sifnostrails.gr

Booze situations:

The star of night life on the island is the famous "Steno" in Apollonia, for fun until the early morning hours. Low key bars can be found in Kamares, Plati Ghialo, Faros and Kastro. Botzi: A historic bar, with funk, reggae, soul, bossanova and dancing till dawn, where now you can also order... breakfast, before you go back to your room. Apollonia, +30 22840 32358 Kavos Sunrise: A bar with a unique Cuban atmosphere. Kastro, +30 2284 033883 To Doloma: You will find it in the Steno of Apollonia, with refreshing drinks, cocktails and dancing! +30 2284033186 Argo bar: For its famous cocktails, delicious fruit salads and great music. argobar.gr

Rabagas Cafe-Bar: All-day hangout in Apollonia, with three stone courtyards in the tree shade, for breakfast, fresh fruit juices, as well as traditional appetisers, sweets, ice-cream and cocktails. (+30) 2284 032215 Drakakis: Traditional cafe and tsipouro shop in the heart of the famous Steno of Apollonia. +30 22840-31233 Bola beach bar: In Vathi, without too loud music, with good coffee, food and cocktails, for all-day (why not also night) swimming. Kitrino Podilato: Coffee and traditional sweets, as well as unique flavours of molecular confectionary. Try the crème brûlée with bitter chocolate and espresso. Artemonas, +30 22840 31244

Shopping and the rest:

There's 19 ceramic workshops in Sifnos, the most famous belonging to the potter Atsoniou in Vathi. Additionally, for those who want to take a bit of Sifnos' aroma and flavour when they leave, they can pick up excellent quality thyme honey, cheese (xinomizithra, chloromanoura, manoura gilomeni), capers (fresh or dried or caper leaves), sweets (honey pie, Sifnos cookies, almond sweets cooked, baked or with powdered sugar, pasteli, anise bagels, boureki, chalva pies, loukoumia, vanillas), local wine from small producers, herbs (oregano, sage, water mint, marjoram and others), Sifnos ceramics (functional and decorative objects), fabrics woven on a loom, handmade jewellery, even books by Sifnian writers, such as the political, poet and theatrical writer, Aristomenis Proveleggiou.

Η Σίφνος ξεχώρισε στη βρετανική Evening Standard και από την ταξιδιωτική ρεπόρτερ Kate Lough, που τη συνέστησε ως κορυφαίο καλοκαιρινό προορισμό του 2018

Σίφ κλαδ

Σίφνος, αυθεντικό δείγμα κυκλαδίτικου τοπίου, με θαυμαστή

ιστορία, παράδοση, και πολιτισμό, υπήρξε ένα από τα πλουσιότερα μέρη του αρχαίου κόσμου, χάρη στα χρυσωρυχεία, τα αργυρωρυχεία και την ανάπτυξη της κεραμικής τέχνης. Οι Σιφνιοί ήταν οι πρώτοι που έκοψαν χρυσό νόμισμα και χάραξαν και τις δυο του όψεις, αποκτώντας τόσο πλούτο που ίδρυσαν τον περίφημο «Θησαυρό των Σιφνίων» τον 6ο αιώνα π.Χ. στους Δελφούς. Ολόκληρο το νησί είναι ένα αρχαιολογικό μνημείο, αφού κατοικείται αδιάλειπτα από τη Νεολιθική περίοδο.

Οπωσδήποτε:

Η αρχιτεκτονική του νησιού είναι έναs μόνο από τουs λόγους για να την επισκεφτείs: Άσπρα σπίτια, επίπεδες οροφές, «φλάροι» (πήλινες καμινάδες στις ταράτσες), λιθόστρωτες αυλές και μονοπάτια με αρμούς, ανεμόμυλοι, περιστεριώνες, πολυάριθμα μοναστήρια, 237 ξωκλήσια και βέβαια οι «ξερολιθιές» της. Τρεις από τους οικισμούς της Σίφνου -Απολλωνία, Αρτεμώνας και Κάστρο- είναι χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί -γι' αυτό και προστατευόμενοι- από το 1962. Συγχρόνως, ο περιβαλλοντικός και πολιτισμικός πλούτος του νησιού αναδεικνύεται για τις σπάνιες φυσικές ομορφίες, όπως τα 20.000 στρέμματα (από το βουνό του Προφήτη Ηλία μέχρι τις δυτικές ακτές του νησιού) που είναι ενταγμένα στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φυσικών Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000.

Ξεκινώντας την περιήγηση από την Απολλωνία, την πρωτεύουσα της Σίφνου που σφύζει από ζωή, στο περίφημο Στενό της, γεμάτο -από την αρχή έως το τέλος- καφέ, εστιατόρια, ταβέρνες, μεζεδοπωλεία, μπαρ και μαγαζιά για κάθε είδους αγορές, μπορείς να επισκεφτείς και το Λαογραφικό Μουσείο, με εκθέματα από την καθημερινή ζωή και τις ασχολίες των Σιφνιών στα παλαιότερα χρόνια.

Στον μεσαιωνικό οικισμό του Κάστρου, έναν από τους γραφικότερους και τον πιο σημαντικό του νησιού από αρχαιολογική άποψη, θα ανακαλύψεις τα ερείπια της αρχαίας ακρόπολης που δέσποζε στην κορυφή του λόφου (6ος αι. π.Χ.), και άλλα που καθιστούν το μέρος ανοιχτό μουσείο. Ανατολικά του Κάστρου θα δεις το γραφικό ξωκλήσι των «Εφταμάρτυρων» πάνω στον βράχο και βορειότερα το αρχαίο μονοπάτι θα σε οδηγήσει στην Παναγιά την Πουλάτη, χαρακτηρισμένο τοπίο «απείρου κάλλους». Το πιο δημοφιλές, όμως, σημείο του νησιού είναι η Χρυσοπηγή, που στο ακρωτήριό της συναντάς το ομώνυμο μοναστήρι της Παναγίας (1523). Στα αξιοθέατα συμπεριλαμβάνεται και ο Άσπρος Πύργος, ο πιο διάσημος από τους 77 αρχαίους πύργους (φρυκτωρίες) του νησιού (6ος-3ος αι. π.Χ.).

Στον αρχοντικό Αρτεμώνα, θα συναντήσεις τους ωραιότερους παραδοσιακούς φούρνους και ζαχαροπλαστεία, αλλά και τα εργαστήρια παραδοσιακής αγγειοπλαστικής, καθώς και το Μικρό Μουσείο Σύγχρονης Κεραμικής.

Τα Εξάμπελα, που ξεκινούν από τις Αράδες (σειρά από ανεμόμυλους), παρουσιάζουν ενδιαφέρον και για τις εκκλησίες τους και τον πύργο της Βρύσης κοντά στο Μοναστήρι της Παναγιάς της Βρυσιανής.

Το Κάτω Πετάλι παρουσιάζει επίσης ενδιαφέρον για τους θαυμα-

Το πιο δημοφιλές σημείο του νησιού είναι η Χρυσοπηγή, που στο ακρωτήριό της συναντάς το ομώνυμο μοναστήρι της Παναγίας (1523)

The island's most popular spot is Chrisopigi. On its promontory you'll find the monastery of the Virgin Mary (1523) by the same name

The whole island is an archeological monument, since its been inhabited continuously since the Neolithic period

Ολόκληρο το νησί είναι ένα αρχαιολογικό μνημείο, αφού κατοικείται αδιάλειπτα από τη Νεολιθική περίοδο

στές της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, ενώ στο Πάνω Πετάλι είναι χτισμένο το ιστορικό εκκλησάκι του Άι Αντύπα (από το 1636). Τέλος, στην Καταβατή θα επισκεφτείς το περίφημο μοναστήρι των Φυρογείων (16ου αι.) που χάρισε στην Ελλάδα το πρώτο βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς «Europa Nostra». (Text search sifnos.gr))

Σαν στο σπίτι σου:

Villa Arietta Sifnos: Ίσως το ωραιότερο σπίτι του νπσιού, χτισμένο το 1870, ανακαινισμένο από τον ιδιοκτήτη του, συλλέκτη τέχνης. serendipitygreekvillas.com Gerofinikas boutique hotel: Η πισίνα και τα μπαλκόνια του «κρέμονται» πάνω από το πέλαγος και το Κάστρο. Χρυσόστομος, gerofinikasboutiquehotel.com Smaragdi: Ξενοδοχείο μοναδικής αισθητικής στον Αρτεμώνα με 12 δωμάτια χτισμένα σύμφωνα με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, με όλες τις σύγχρονες ανέσεις. smaragdi:gr Windmill Bella Vista: Αρχοντική διαμονή, με θέα στο απέραντο γαλάζιο και στον αρχαίο οικισμό του Κάστρου. Αρτεμώνας, windmillbellavista.gr Kamaroti: Κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική μέσα σ' έναν ελαιώνα που γίνεται φυσικό αμφιθέατρο. Άγιοι Θόδωροι - Πουλάτη, kamaroti.gr Petali Village hotel: 11 δωμάτια σε όμορφη αυλή με ξερολιθιές και λουλούδια και άπλετη θέα. Άνω Πετάλι, sifnoshotelpetali.com Alexandros hotel Sifnos: Μάλλον το πιο διάσημο ξενοδοχείο της Σίφνου, με κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική, κοντά στην παραλία του Πλατύ Γιαλιού. alexandros-hotel-sifnos.com

Γαστρονομική επιδρομή:

Γενέτειρα του διάσημου Νικολάου Τσελεμεντέ και άλλων αρχιμαγείρων, η Σίφνος διατηρεί πλούσια παράδοση και στη γαστρονομία. Δοκιμάστε το μαστέλο (αρνάκι ή κατσικάκι μαγειρεμένο στο ομώνυμο πήλινο σκεύος, με κόκκινο κρασί και άνηθο που ψήνεται σε ξυλόφουρνο), τη ρεβυθάδα ψημένη σε πήλινο τσουκάλι (σκεπασταριά) για πολλές ώρες, σε φούρνο με κλαδιά, τους ρεβυθοκεφτέδες, και την καππαροσαλάτα (ξερή κάππαρη μαγειρεμένη σαν στιφάδο).

Κάποια από τα καλύτερα εστιατόρια και ταβέρνες του νησιού:

Το τσικάλι: Δοκιμάστε κατσικάκι κρασάτο με άνηθο, και σπανακόπιτα. Βαθύ, +30 22840 71150 **Omega3:** Fish Bar πάνω στο κύμα, που έβαλε το γκουρμέ στην καθημερινότητα του ταξιδιώτη. Πλατύ Γιαλός, +30 22840 72014 **Χρυσοπηγή (Λεμπέσης):** 20 χρόνια γνήσια σιφνέικη κουζίνα, από μια ολόκληρη οικογένεια μαγείρων, +30 22840 71295 **Μωσαϊκό:** Συνοδεύστε ιδανικά το κρασί σας με μεζέδες που ίσως δεν θα βρείτε πουθενά αλλού στο νησί. Αρτεμώνας, +30 22840 33562 **Φλάρος:** Παραδοσιακές κυκλαδίτικες συνταγές με ντόπια υλικά. Φάρος, +30 22840 28956 **Αργύρης:** Παραδοσιακή σιφναίικη μαγειρική δίπλα στο κύμα. Δοκιμάστε μαστέλο και ρεβιθοσαλάτα. Καμάρες, +30 22840 32352 **Λεωνίδας:** Σιφναίικες και μεσογειακές γεύσεις. Κάστρο, +30 22840 31153 **Το μεράκι του Μανώλη:** Σιφναίικη κουζίνα με φρέσκα προϊόντα που παράγει ο τόπος. Βαθύ, +30 22840 71110 **Νερό & Αλάτι:** Αυτή η ταβέρνα στον Πλατύ Γιαλό, σε μια σκιερή βεράντα, είναι η φυσική εξέλιξη του κτήματος Ναρλή. +30 6979 778283 **Χερρόνησος:** Ολόφρεσκα ψάρια και θαλασσινά, από το καΐκι τους! Χερρόνησος, +30 22840 33119

Οι καλύτερες βουτιές

Σε αρκετά σημεία του νησιού υπάρχουν απομονωμένες αμμουδιές, βραχώδεις ακτές, παραλίες με βότσαλα και οργανωμένες παραλίες, δύο από τις οποίες βραβεύονται με τη Γαλάζια Σημαία.

Πλατύς Γιαλός: Η πιο δημοφιλής αμμώδης παραλία, βραβεύεται κάθε χρόνο με γαλάζια σημαία. Καμάρες: Μια από τις ομορφότερες αμμώδεις παραλίες με παρθένα βλάστηση, που επίσης βραβεύεται κάθε χρόνο με γαλάζια σημαία. Βαθύ: Από τις μεγαλύτερες αμμώδεις παραλίες του νησιού, με ξανθή άμμο. Φάρος: Σ' αυτό το απάνεμο λιμανάκι και ψαροχώρι υπάρχουν τρεις μικρές αμμώδεις παραλίες (Γλυφό, Αποκοφτό, Φασολού), που ενδείκνυνται για ολοήμερα μπάνια. Σαούρες: Μικρός κολπίσκος με βότσαλα, για χαλαρωτικό μπάνιο. Χερρόνησος: Είναι η βορειότερη παραλία του νησιού σ΄ ένα γραφικό ψαροχώρι με μικρή ονειρεμένη αμμουδιά. Φυκιάδα: Μικρή παραλία με αμμουδιά μεταξύ του Πλατύ Γιαλού και του όρμου στο Βαθύ. Σεράλια: Όμορφη βοτσαλωτή παραλία του Κάστρου. Πουλάτη: Με βαθιά νερά και κινηματογραφικά βράχια. Βρουλίδια: Μικρή παραλία με βότσαλα και πλέον σχετικά οργανωμένη. Χρυσοπηγή: Διαλαλεί την κυκλαδίτικη ομορφιά, αλλά κάνει και το κολύμπι αξέχαστο.

Πεζοπορίες

Είναι το πρώτο νπσί των Κυκλάδων όπου μέσω της google trekker έχει καταγραφεί πλεκτρονικά τρισδιάστατο δίκτυο 19 σηματοδοτημένων μονοπατιών συνολικού μήκουs 100 χιλιομέτρων. sifnostrails.gr

Booze situations:

Πρωταγωνιστής της νυχτερινής ζωής στο νησί είναι το περίφημο «Στενό» της Απολλωνίας, για διασκέδαση ως τις πρώτες πρωινές ώρες. Μπαράκια σε χαμηλούς τόνους θα βρεις και στις Καμάρες, τον Πλατύ Γιαλό, τον Φάρο και το Κάστρο.

Μπότζι: Ιστορικό μπαρ, με φανκ, reggae, σόουλ, μπόσα νόβα και χορό μέχρι το πρωί, που πλέον μπορείς να παραγγείλεις και το... πρωινό σου, πριν γυρίσεις στο δωμάτιό σου. Απολλωνία, +30 22840 32358 **Kavos Sunrise:** Μπαρ με μοναδική κουβανέζικη ατμόσφαιρα. Κάστρο, +30 22840 33883 **To Doloma:** Θα το βρείτε στο Στενό της Απολλωνίας, με δροσιστικά ποτά, κοκτέιλ και χορό! +30 22840 33186 **Argo bar:** Για τα διάσημα κοκτέιλ του, τις νόστιμες φρουτοσαλάτες και την υπέροχη μουσική. argobar.gr

Coffee time:

Ραμπαγάs Cafe-Bar: All-day πολυχώροs στην Απολλωνία, με τρεις πέτρινες αυλές στη σκιά των δέντρων, για πρωινό, φρέσκους χυμούς φρούτων, αλλά και παραδοσιακούς μεζέδες, παγωτά και cocktail. (+30) 22840 32215

Ο Δρακάκηs: Παραδοσιακό καφενείο και τσιπουράδικο, στην καρδιά του Στενού της Απολλωνίαs. +30 22840 31233

Bola beach bar: Στο Βαθύ, χωρίs πολύ δυνατή μουσική, με καλό καφέ, φαγητό και cocktails, για ολοήμερο μπάνιο.

Κίτρινο ποδήλατο: Καφές και παραδοσιακά γλυκά, αλλά και ιδιαίτερες γεύσεις μοριακής ζαχαροπλαστικής. Αρτεμώνας, +30 22840 31244

Αγορές και άλλα:

Στη Σίφνο λειτουργούν 19 εργαστήρια κεραμικήs, με πιο φημισμένο του αγγειοπλάστη Ατσόνιου στο Βαθύ.

Επιπλέον, όσοι θέλουν φεύγοντας από το νησί να πάρουν μαζί τους λίγο από το άρωμα και τη γεύση της Σίφνου, μπορούν να διαλέξουν ανάμεσα σε άριστης ποιότητας θυμαρίσιο μέλι, τυριά, κάππαρη, παραδοσιακά γλυκά, ντόπιο κρασί, βότανα, σιφναίικα υφαντά φτιαγμένα στον αργαλειό, χειροποίητα κοσμήματα, αλλά και βιβλία Σιφνιών συγγραφέων, όπως του πολιτικού, ποιητή και θεατρικού συγγραφέα Αριστομένη Προβελέγγιου.

This year our vacation deserves the highest protection index.

Hellenic Seaways takes you responsibly to the Cyclades, Sporades, Saronic Gulf and North Aegean Islands at lower prices for another unforgettable summer.

Hellenic Seaways.

Travel to the Aegean Sea, One Way or Another!

Compliance Certificate from Bureau Veritas for the implementation of specific procedures for the protection of public health.

In Brief

NISSOS RODOS

Ένας περιεκτικός οδηγός για όλες τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της HELLENIC SEAWAYS, μέλος της ATTICA GROUP.

A brief, comprehensive guide, for all the Hellenic Seaways' operational activities. HELLENIC SEAWAYS is a member of ATTICA GROUP.

HELLENIC SEAWAYS Brief

About us

Hellenic Seaways, a member of Attica Group, operates in passenger shipping and cargo in Greece. The Company's goal is to offer its passengers pioneering and high quality services for a comfortable and unforgettable journey.

The fleet

The company serves more than 36 destinations to the Greek islands and mainland, with a fleet of 15 conventional and high-speed vessels offering passengers a range of options in terms of journey type and duration. Hellenic Seaways' vessels have comfortable lounges*, cabins*, aircraft-type seats, open and closed deck* bars, restaurants*, shops* and all the amenities for passengers to enjoy high-quality services at sea.

*Offered only on conventional vessels

The company has at its disposal:

- 6 conventional vessels (Nissos Samos, Nissos Rodos, Ariadne, Express Skiathos, Express Pegasus, Artemis)
- 2 highspeed vessels (Highspeed 4, Hellenic Highspeed)
- 4 Flying Cats (Flying Cat 3, Flying Cat 4, Flying Cat 5, Flying Cat 6)
- 3 Flying Dolphins

Routes

Hellenic Seaways operates in the Northern Aegean, the Saronic Gulf, the Sporades and the Cyclades. Routes are renewed and planned with the aim of providing multiple options to passengers, supporting local communities, and connecting the Greek islands, with clear benefits for the country's economy and tourism.

Hellenic Seaways is a member of Attica Group, which operates in passenger shipping through the companies Superfast Ferries, Blue Star Ferries, Hellenic Seaways and Africa Morocco Link, with a total of 32 vessels offering modern, high-quality transport services in Greece and abroad. The vessels of the fleet travel to 4 countries, in 60 unique destinations, docking in 71 ports.

H Hellenic Seaways, μέλοs tns Attica Group, δραστηριοποιείται στις θαλάσσιες μεταφορές επιβατών, οχημάτων και φορτηγών στην Ελλάδα. Στόχος tns εταιρείαs είναι να προσφέρει στουs επιβάτεs τns πρωτοποριακές υπηρεσίες και υψηλής ποιότητας εξυπηρέτηση για ένα άνετο και αξέχαστο ταξίδι.

Ο στόλος

Η εταιρεία προσεγγίζει πάνω από 36 προορισμούς στη νησιωτική και ηπειρωτική Ελλάδα, με στόλο 15 συμβατικών αλλά και ταχύπλοων πλοίων, προσφέροντας πληθώρα επιλογών στον ταξιδιώτη, όσον αφορά τον τρόπο και τη διάρκεια του ταξιδιού του.

Τα πλοία της HSW διαθέτουν άνετα σαλόνια*, καμπίνες*, καθίσματα αεροπορικού τύπου, μπαρ ανοιχτού* και κλειστού τύπου, εστιατόρια*, καταστήματα* και όλες τις ανέσεις, όπου ο επιβάτης μπορεί να απολαύσει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες εν πλω. *Διατίθενται μόνο στα συμβατικά πλοία.

Η εταιρεία διαθέτει:

- 6 συμβατικά πλοία (Νήσος Σάμος, Νήσος Ρόδος, Αριάδνη, Εξηρές Σκιάθος, Εξηρές Πήγασος, Άρτεμις)
- **2 πλοία τύπου Highspeed** (Hellenic Highspeed, Highspeed 4)
- 4 nλοία τύπου Flying Cat (Flying Cat 3, Flying Cat 4, Flying Cat 5, Flying Cat 6)
- 3 Flying Dolphins

Δρομολόγια

Η Hellenic Seaways δραστηριοποιείται στο Β. Αιγαίο, τον Σαρωνικό, τις Σποράδες και τις Κυκλάδες. Τα δρομολόγια ανανεώνονται και σχεδιάζονται με γνώμονα πάντοτε τη δυνατότητα παροχής πολλαπλών επιλογών στον ταξιδιώτη, την ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών και τη διασύνδεση των ελληνικών νησιών, με σαφή οφέλη για την εθνική οικονομία και τον τουρισμό.

Η Hellenic Seaways είναι μέλος της Attica Group, η οποία δραστηριοποιείται στην επιβατηγό ναυτιλία μέσω των εταιρειών Superfast Ferries, Blue Star Ferries, Hellenic Seaways και Africa Moroco Link με συνολικά 32 πλοία, που προσφέρουν σύγχρονες, υψηλού επιπέδου μεταφορικές υπηρεσίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τα πλοία του στόλου της ταξιδεύουν σε 4 χώρες, σε 60 μοναδικούς προορισμούς, προσεγγίζοντας 71 λιμάνια.

Fleet & Routes

Our Highspeeds, Flying Cats, Flying Dolphins and Ferries, guarantee comfortable journeys.

ROUTES:

Piraeus - Aegina - Agistri
 Piraeus - Poros - Hydra - Spetses - Ermioni - Porto Heli
 Volos - Skiathos - Skopelos - Alonissos
 Lavrio - Kea - Kythnos - Syros - Paros - Serifos - Sifnos - Kimolos - Milos - Tinos - Andros - Paros - Naxos - Ios - Sikinos - Folegandros
 Piraeus - Psara - Oinousses - Chios - Mytilini/Lesvos
 Piraeus - Syros - Tinos - Mykonos - Ikaria - Fournoi - Samos (Vathy) - Chios - Oinousses - Mytilini/Lesvos - Limnos - Kavala
 Sitia - Kasos - Karpathos - Rhodes up to 27/09/20

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ:

1. Πειραιάs - Αίγινα - Αγκίστρι 2. Πειραιάs - Πόροs - Ύδρα - Σπέτσεs - Ερμιόνη -Πόρτο Χέλι 3. Βόλοs - Σκιάθοs - Σκόπελοs - Αλόννησοs 4. Λαύριο - Κέα - Κύθνοs - Σύροs - Πάροs - Σέριφοs - Σίφνοs - Κίμωλοs - Μήλοs - Τήνοs - Άνδροs - Πάροs - Νάξοs - Ίοs - Σίκινοs - Φολέγανδροs 5. Πειραιάs - Ψαρά - Οινούσσες - Χίοs - Μυτιλήνη/Λέσβοs 6. Πειραιάs - Σύρος - Τήνος - Μύκονος - Ικαρία - Φούρνοι - Σάμος (Βαθύ) - Χίος - Οινούσσες - Μυτιλήνη/Λέσβος - Λήμνος - Καβάλα 7. Σητεία - Κάσος - Κάρπαθος - Ρόδος έως 27/09/20

FLYING	FLYING	FLYING
DOLPHIN XVII	DOLPHIN XIX	DOLPHIN XXIX
VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ	VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ	VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ
Passenger Hydrofoil	Passenger Hydrofoil	Passenger Hydrofoil
Υδροπτέρυγο Επιβατηγό	Υδροπτέρυγο Επιβατηγό	Υδροπτέρυγο Επιβατηγό
130 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ	130 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ	130 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ

FLYING CAT	FLYING CAT	FLYING CAT	FLYING CAT
3	4	5	6
HELLENIC SEAWNYS	MELLENIC SEAMAIS	HELENIC S ANALY	HELLINIC SEAMING
VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ			
Passenger Catamaran	Passenger Catamaran	Passenger Catamaran	Passenger Catamaran
Επιβατηγό Catamaran	Επιβατηγό Catamaran	Επιβατηγό Catamaran	Επιβατηγό Catamaran
342 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ	438 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ	339 Passengers - ΕΠΙΒΑΤΕΣ	339 Passengers - ΕΠΙΒΑΤΕΣ

Τα Highspeeds, Flying Cats, Flying Dolphins και τα Ferries μας αποτελούν εγγύηση για άνετα ταξίδια.

L AFRICA MOROCCO LINK

NISSOS SAMOS	NISSOS RODOS	ARIADNE	
PULSOSIT	HILLIAMS I WALL		
VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ Passenger Ferry Επιβατηγό Οχηματαγωγό	VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ Passenger Ferry Επιβατηγό Οχηματαγωγό	VESSEL TYPE ΤΥΠΟΣ ΠΛΟΙΟΥ Passenger Ferry Επιβατηγό Οχηματαγωγό	
2.202 PASSENGERS - ΕΠΙΒΑΤΕΣ 656 VEHICLES ΟΧΗΜΑΤΑ			

WEB Check in / e-ticket for domestic trips

With the new Web Check in / e- ticket App, you will now have the possibility to make your reservations much easier and receive and store your tickets and/or boarding passes.

The procedure is very quick and convenient, as you are only asked to use the two unique codes that you will receive together with the booking confirmation of your reservation. WEB Check-in and e-tickets are available 48 hours before the vessel's departure, and the whole process is carried out exclusively on the BLUE STAR FERRIES and HELLENIC SEAWAYS websites (www.bluestarferries.com & www.hsw.gr).

The e-tickets can be stored on any smart personal device (smartphone, tablet, etc.), in the Wallet & Passbook applications for IOS and Android, respectively, while alternatively can be printed on A4 paper. When boarding the vessel, simply show your printed or e-ticket/boarding pass, accompanied by the necessary identification document (ID, passport or driver's license, etc.).

WEB Check in / e-ticket για ταξίδια εσωτερικού

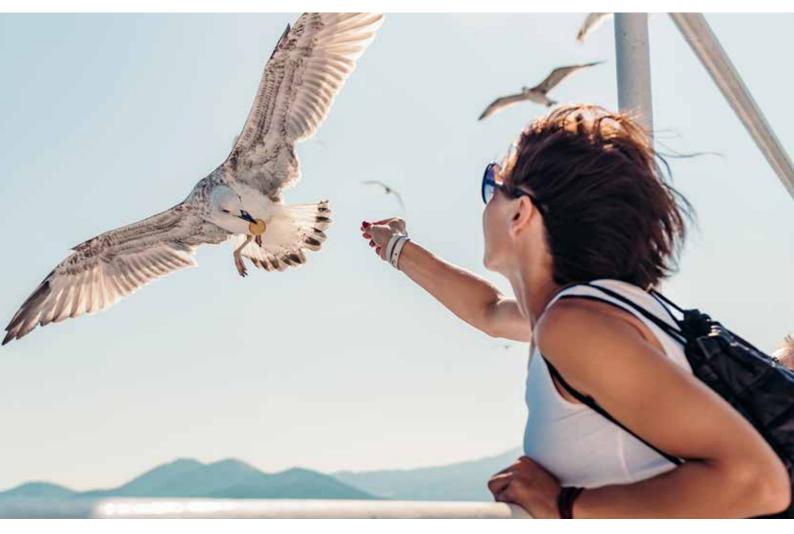
The procedure is very quick and convenient.

Η διαδικασία είναι πολύ φιλική και καθόλου χρονοβόρα. Τώρα, με τη νέα υπηρεσία Web Check in / e-ticket, έχετε τη δυνατότητα να πραγματοποιείτε την κράτησή σας, να εκδίδετε και να αποθηκεύετε τα εισιτήρια ή/και τις κάρτες επιβίβασής σας, με μεγαλύτερη άνεση μέσω των mobile εφαρμογών.

Η διαδικασία είναι πολύ φιλική και καθόλου χρονοβόρα, καθώς καλείστε να χρησιμοποιήσετε δύο μοναδικούς κωδικούς που έχετε παραλάβει μαζί με το αποδεικτικό tns κράτησήs σαs. Το WEB Check-in και η αποστολή των e-tickets είναι διαθέσιμα 48 ώρες πριν την αναχώρηση του πλοίου και διενεργείται αποκλειστικά στην ιστοσελίδα της BLUE STAR FERRIES www. bluestarferries.com & HELLENIC SEAWAYS www.hsw.gr.

Τα πλεκτρονικά εισιτήρια μπορούν να αποθηκευτούν σε οποιαδήποτε έξυπνη προσωπική συσκευή (smartphone, tablet κλπ.), στις εφαρμογές Wallet &

Passbook για λειτουργικά συστήματα IOS & Android avtíotoixa. ενώ είναι δυνατή και η εκτύπωση σε χαρτί Α4. Η επιβίβαση στο πλοίο γίνεται με την απλή επίδειξη του εκτυπωμένου ή ηλεκτρονικού εισιτηρίου/boarding pass συνοδεύοντάς τα με τα απαραίτητα παραστατικά για την ονομαστική σας ταυτοποίηση (ταυτότητα, διαβατήριο, άδεια οδήγησης).

Tips for a pleasant trip

Συμβουλές για ένα ευχάριστο ταξίδι

SHOPPING ON BOARD

In our gift stores you will find a wide selection of products, from perfumes, cosmetics and jewellery to clothing, accessories, travel items, selected delicacies and our very own range of Hellenic Seaways souvenirs.

On Hellenic Seaways vessels, you can do all your shopping with your favored card. (Accepted are credit cards, debit cards, prepaid cards except American Express.)

INTERNET

Stay connected throughout your trip! Wireless Internet access is available on board! Simply purchase the Wi-Fi connection card at the Reception Desk.

• Free wi-fi network is available on Nissos Samos

SELF SERVICE RESTAURANTS

For your meals you can visit the the Self Service restaurant* or Everest.

NO SMOKING

As per the National Law 3730 of the Greek Ministry of Health, smoking is forbidden in all enclosed areas as well as the vessel's cabins.

Passengers may smoke only in the designated areas on the open outer decks. Offenders, by law, will be liable to penalties and fines.

PRIVATE REVIEW

In the context of upgrading our service, we placed the Private Review device, which offers passengers the ability to evaluate our services.

Look for it and evaluate us!

SHOPPING ON BOARD

Επισκεφτείτε το κατάστημα του πλοίου! Θα βρείτε αρώματα, καλλυντικά, κοσμήματα, είδη ταξιδίου, επώνυμα ρούχα, καθώς και λογοτυπημένα είδη Hellenic Seaways. Στα πλοία της Hellenic Seaways μπορείτε να κάνετε τις αγορές σας, σε όλα τα σημεία πώλησης, με την κάρτα σας. (Είναι δεκτές πιστωτικές, χρεωστικές, προπληρωμένες κάρτες εκτός από American Express.)

INTERNET

Τόσο μακριά κι όμως τόσο κοντά! Για ενημέρωση ή επικοινωνία, τώρα δεν χρειάζεται να στερηθείτε το Internet. Προμηθευτείτε την κάρτα σύνδεσης wi-fi από τη ρεσεψιόν του πλοίου και παραμείνετε συνδεδεμένοι καθ' όλη τη

διάρκεια του ταξιδιού σας.

 Στο Νήσος Σάμος διατίθεται δωρεάν wi-fi δίκτυο

SELF SERVICE RESTAURANTS

Για το γεύμα σας μπορείτε να επισκεφτείτε το Self Service* ή το bar Everest.

NO SMOKING

Με βάση τον υπ' αριθμόν 3730 νόμο του υπουργείου Υγείας, απαγορεύεται το κάπνισμα σε όλους τους κλειστούς χώρους και στις καμπίνες του πλοίου. Οι επιβάτες μπορούν να καπνίζουν μόνο στους προκαθορισμένους χώρους των εξωτερικών ανοικτών καταστρωμάτων. Για τους παραβάτες, εκ του νόμου, προβλέπονται κυρώσεις και πρόστιμα.

PRIVATE REVIEW

Στα πλαίσια αναβάθμισης των υπηρεσιών μας, τοποθετήσαμε τη συσκευή Private Review, η οποία προσφέρει στους επιβάτες τη δυνατότητα αξιολόγησης των υπηρεσιών μας. Αναζητήστε την και αξιολογήστε μας!

*Not available on all vessels / Δεν διατίθεται σε όλα τα πλοία.

HELLENIC SEAWAYS Brief

Seasmiles Loyalty Scheme

Welcome to Seasmiles, the frequent traveller Loyalty & Reward programme of Hellenic Seaways, Blue Star Ferries & Superfast Ferries. Seasmiles is especially designed to offer you, exclusive privileges, unique gifts, special offers, promotions and high-quality services which will make every trip with us a truly unforgettable experience!

By simply presenting your membership card, you collect & redeem points and you may enjoy discounts & privileges not only on Hellenic Seaways, Blue Star Ferries & Superfast Ferries, but also, on a selected network of partners.

For more information, visit our www.seasmiles.com, download the Seasmiles app contact us at tel.: + 30 210 8919800, e-mail: seasmiles@attica-group.com or contact the Reception Desk on board all vessels.

Offers

A la carte restaurant

By presenting your card before issuing the bill, you are entitled to a 15% discount!

Points for friends & family

Redeem points and offer trips to your friends and family!

On board shops

Shopping therapy in our onboard shops with 10% discount on selected items!

Discount on tickets

Visit the Hellenic Seaways official website www.hsw.gr and check out the offers valid for the period you wish to travel.

Seasmiles Kiosks

Visit the Seasmiles Kiosks available on conventional Hellenic Seaways vessels, where you can sign up quick & easily, print your Blue card immediately while on

Join us! Γίνε μέλος τώρα!

www.seasmiles.com

board and check your points balance!

Download the Seasmiles app now:

Sign in and easily manage your account information or join us through the app. Get instant access to the points you've accumulated on your card, view your transactions from your trips and stay tuned with seasmiles. In addition, as a member of the Seasmiles Reward Programme you are offered unique benefits and special discounts through a dynamically growing network of selected partners on various categories such as:

- Accommodation
- Shopping
- Food & Drink
- Culture & Entertainment
- · Health & Beauty

Σας καλωσορίζουμε στο Πρόγραμμα Επιβράβευσης πελατών Seasmiles.

To Seasmiles απευθύνεται σε όλουs εσάs τουs επιβάτεs της Hellenic Seaways, tns Blue Star Ferries και της Superfast Ferries κι έχει σχεδιαστεί για να σας παρέχει αποκλειστικά προνόμια, μοναδικά δώρα, ειδικές προσφορές και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, που θα κάνουν κάθε ταξίδι σας μαζί μας μια πραγματικά αξέχαστη εμπειρία!

Ωs μέλος του προγράμματος, σας ανταμείβουμε με σειρά από μοναδικά προνόμια και οφέλη, σχεδιασμένα να κάνουν το ταξίδι σας εξαιρετικά άνετο.

To Seasmiles προσφέρει ψηφιακή προσωποποιημένη κάρτα μέλουs, σύστημα συγκέντρωσης πόντων, σύστημα εξαργύρωσης πόντων, πρόσβαση λογαριασμού μέσω διαδικτύου, δωρεάν ταξίδια, εκπτώσεις και πολλά άλλα! Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την www.seasmiles. com, κατεβάστε το Seasmiles app, καλέστε στο +30 210 8919800, αποστείλετε e-mail στο seasmiles@attica-group.com ή απευθυνθείτε στη Ρεσεψιόν των πλοίων μας.

Παροχές Προγράμματος

Εστιατόρια Ά la carte

Με την επίδειξη της κάρτας σας και πριν από την έκδοση του λογαριασμού σας, κερδίστε έκπτωση

Χαρίστε Ταξίδια

Εξαργυρώστε πόντουs και χαρίστε ταξίδια στην οικογένεια ή στους φίλους σας!

Καταστήματα Εν Πλω

Shopping therapy στα καταστήματα του πλοίου με 10% έκπτωση σε επιλεγμένα είδη!

Εκπτώσεις σε Εισιτήρια

Επισκεφθείτε την επίσημη ιστοσελίδα της Hellenic Seaways στο www.hsw.gr και ενημερωθείτε για τις προσφορές που ισχύουν την περίοδο που επιθυμείτε να ταξιδέψετε.

Seasmiles Kiosks

Αναζητήστε τα Seasmiles Kiosks στα συμβατικά πλοία της Hellenic Seaways! Εδώ μπορείτε να κάνετε ηλεκτρονική εγγραφή στο πρόγραμμα Seasmiles, va

εκτυπώσετε την Blue κάρτα σαs άμεσα και να ενημερωθείτε για τους πόντους σας!

Κατεβάστε τώρα το Seasmiles app

Συνδεθείτε γρήγορα και διαχειριστείτε εύκολα τις πληροφορίες του λογαριασμού σας ή γίνετε μέλος μέσω της εφαρμογής. Αποκτήστε άμεση πρόσβαση στους πόντους που έχετε συγκεντρώσει στην ψηφιακή κάρτα σαs, στην αναλυτική κίνηση του ιστορικού των συναλλαγών από τα ταξίδια σας και ενημερωθείτε για θέματα που αφορούν το πρόγραμμα Seasmiles.

Σε εσάς τα μέλη του προγράμματοs Seasmiles προσφέρονται περισσότερα προνόμια, μοναδικά οφέλη και ειδικές εκπτώσεις μέσα από ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο δίκτυο επιλεγμένων συνεργατών μας σε διάφορες κατηγορίες, όπωs:

- Διαμονή
- Ανορές
- Φαγητό & Ποτό
- Πολιτισμός & Διασκέδαση
- Τεχνολογία
- Υγεία & Ομορφιά

Safeguarding Health

In ATTICA GROUP, driven by a high degree of responsibility, we continue to implement an array of measures on all our vessels, before and during the trip, in order to safeguard the health of both our passengers and our staff. Our highest priority is to protect you, from the moment you book your ticket until you reach your final destination, so we take all necessary measures to welcome you when you are ready to travel with us.

TRAVELING WITH OUR FERRIES / TATIAI ME TO MADIO

• We have intensified the processes of cleaning and disinfection of cabins and public areas. Εντατικοποιήσαμε τις διαδικασίες καθαρισμού και απολύμανσης των καμπινών και των κοινοχρήστων χώρων των πλοίων μαs.

Our vessels have modern continuously (24-hours) operating air conditioning units, with special air filtration systems that provide 100% natural air inside the vessels, without recirculating the air from cabin to cabin. Τα πλοία μας διαθέτουν σύγχρονες μονάδες κλιματισμού 24ωρης λειτουργίας, με ειδικά συστήματα φιλτραρίσματος αέρα που παρέχουν 100% φυσικό αέρα στους εσωτερικούs χώρουs των πλοίων, χωρίs να ανακυκλοφορεί ο αέραs από καμπίνα σε καμπίνα.

Linen is cleaned and disinfected following all the prescribed health protocols. Ο ιματισμός των πλοίων μας καθαρίζεται και απολυμαίνεται ακολουθώντας όλα τα προβλεπόμενα υγειονομικά πρωτόκολλα.

Our vessels have the appropriate protective equipment (masks, gloves, special kit), while special cabins (or areas) have been designated on each vessel in order to isolate any suspicious individual case, ensuring the health of passengers and crew. To πλοία του στόλου μας διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό (μάσκες, γάντια, ειδικό kit), ενώ έχουν διατεθεί ειδικές καμπίνες (ή χώροι) σε κάθε πλοίο για την αντιμετώπιση και περιορισμό τυχόν

μεμονωμένου ύποπτου περιστατικού.

Our vessels have been inspected, certified and awarded the label "SAFEGUARD" by Bureau Veritas (BV) (World leader in laboratory testing, inspection and certification services). BV recognized that our vessels fully implement the required hygiene procedures and measures in order to address biological risks, as posed by COV-ID-19, aiming to protect public health. Τα πλοία του στόλου μας έχουν ελεγχθεί και πιστοποιηθεί μέσω ειδικής σήμανσης "SAFEGUARD" από την Bureau Veritas (Παγκόσμιο ηγέτη στις εργαστηριακές δοκιμές και στις υπηρεσίες επιθεώρησης και πιστοποίησης) για τη λήψη ειδικών μέτρων και την εφαρμογή απαραίτητων διαδικασιών για την αντιμετώπιση βιολογικών κινδύνων που προέρχονται από τον COVID-19, με στόχο την προστασία της ανθρώπινης υγείας.

- The crew of our vessels is fully trained on hygiene and precautionary matters for COVID-19, and they are properly informed in order to handle any suspect case on board in cooperation with the competent Authorities. Τα πληρώματα των πλοίων μας είναι πλήρως εκπαιδευμένα σε θέματα υγιεινής και προφύλαξης από τον COVID-19, ενώ παράλληλα είναι ενημερωμένα για την αντιμετώπιση τυχόν ύποπτου κρούσματος εν πλω σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές.
- Please follow the instructions of the crew. Παρακαλούμε όπως ακολουθείτε πιστά τις οδηγίες του πληρώματος.

Διασφαλίζουμε την Υγεία

Στην ATTICA GROUP, με υψηλό αίσθημα ευθύνης, συνεχίζουμε να εφαρμόζουμε σειρά έκτακτων μέτρων σε όλα τα πλοία μας, πριν και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, με στόχο να διαφυλάξουμε την υγεία τόσο των επιβατών, όσο και του προσωπικού μας. Με πρωταρχική μας προτεραιότητα την προστασία σας από τη στιγμή που κάνετε κράτηση μέχρι να φτάσετε στον τελικό σας προορισμό, εφαρμόζουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να είμαστε έτοιμοι για εσάς, όταν εσείς θα είστε έτοιμοι να ταξιδέψετε ξανά μαζί μας.

BEFORE THE TRIP / NPIN TO TATIAL

• Book your ticket online. Οι επιβάτες μπορούν να κλείσουν πλεκτρονικά το εισιτήριό τους.

 Sale of air type seats is configured in order to follow the protocol "one seat occupied, one seat empty" in all directions. Διαμορφώσαμε ειδική κατανομή καθισμάτων αεροπορικού τύπου.

Each cabin is provided for use by up to 2 passengers, unless it is a family of up to 4 persons, or disabled passengers with their attendant. Κάθε καμπίνα παρέχεται για χρήση έως δύο ατόμων, εκτός αν πρόκειται για οικογένεια έως 4 άτομα, ή ΑΜΕΑ με τον συνοδό τους.

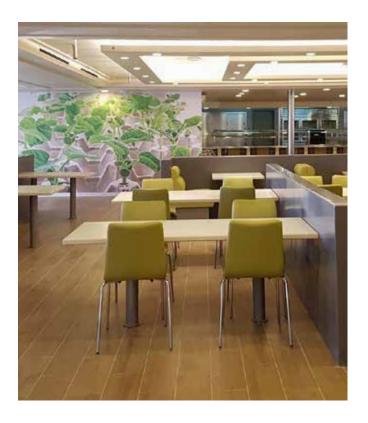
Before boarding the vessel, it is necessary to fill in the "Pre-boarding" screening form and present it with the ticket to the vessel's officers during embarkation. Πριν από την επιβίβαση στο πλοίο είναι απαραίτητη η συμπλήρωση του «Προ-Επιβίβασης» εντύπου και η παράδοσή του κατά την επιβίβαση.

We highly recommend you, to arrive at the port of departure on time to facilitate the check-in process. Συνιστούμε οι επιβάτες να προσέρχονται έγκαιρα στο λιμάνι της αναχώρησης, για τη διευκόλυνση της διαδικασίας ελέγχου πριν την επιβίβαση.

Passengers should not travel if they have symptoms of COVID-19 infection (cough, fever, sore throat, shortness of breath and other respiratory symptoms) or have been in contact with a COVID-19 patient the last 14 days before the trip. Οι επιβάτες δεν θα πρέπει να ταξιδέψουν εάν έχουν συμπτώματα λοίμωξης COVID-19 (βήχας, καταρροή, πυρετός, πονόλαιμος, δύσπνοια και άλλα αναπνευστικά συμπτώματα) ή εάν έχουν έρθει σε επαφή με ασθενή COVID-19 τις τελευταίες 14 ημέρες πριν το ταξίδι.

DURING THE TRIP / KATA TH ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

We keep wearing our mask throughout the trip. Φοράμε υποχρεωτικά προστατευτική μάσκα.

We wash our hands regularly with soap and water or use an antiseptic solution. Πλένουμε τα χέρια μας τακτικά και σχολαστικά με σαπούνι και νερό ή χρησιμοποιούμε αντισηπτικό διάλυμα.

• We maintain the minimum distance of 1.5 meter of other passengers when embarking and disembarking as well as in all indoor and outdoor areas. Τηρούμε την ελάχιστη ενδεδειγμένη απόσταση του 1,5 μέτρου μεταξύ των επιβατών κατά την επιβίβαση, αποβίβαση και σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους.

We follow the floor markings that indicate the safety distances between passengers in all queuing areas (reception, restaurants/bars, shops, toilets). Τηρούμε την ειδική επιδαπέδια σήμανση για την οριοθέτηση αναμονής και εξυπηρέτησης των επιβατών.

• In the lounges we use only the seats prescribed as available for use in order to keep the necessary distances. Τηρούμε στα σαλόνια των πλοίων την ειδική σήμανση για το πού επιτρέπεται να καθίσει ο επιβάτης και στα εξωτερικά καταστρώματα τα καθίσματα έχουν διαμορφωθεί ανάλογα.

• We have placed protective plexiglass divider at the reception of our vessels. Τοποθετήσαμε προστατευτικά plexiglass στις reception των πλοίων μας.

• We avoid unnecessary wandering inside the vessel and we take special care of children. Αποφεύγουμε τις άσκοπες μετακινήσεις εντός του πλοίου, και φροντίζουμε για την επιμέλεια των μικρών παιδιών.

The use of elevators is only allowed for the disabled and the elderly passengers and a maximum number of 2 passengers is permitted to simultaneously use the elevators. Η χρήση ανελκυστήρων επιτρέπεται μόνο σε άτομα με ειδικές ανάγκες και ηλικιωμένους, και δεν πρέπει να εισέρχονται περισσότερα από 2 άτομα.

 We apply strict operational measures to all vessel's catering facilities. Εφαρμόζουμε αυστηρά μέτρα λειτουργίαs στους χώρους εστίασης του πλοίου.

Catering operations on our vessels have been contracted to a concessionaire who is certified with ISO22000, Food Safety Management System, and applies HACCP principles. Η λειτουργία των χώρων υγειονομικού ενδιαφέροντος στα πλοία μας έχει ανατεθεί σε ανάδοχη εταιρεία, πιστοποιημένη με ISO22000, Σύστημα Διαχείρισης της Ασφάλειας των Τροφίμων το οποίο εφαρμόζει αρχές HACCP.

• If passengers develop respiratory symptoms during the trip (high fever, cough or difficulties in breathing), they must report this immediately to the vessel's crew. Σε περίπτωση που επιβάτες αναπτύξουν συμπτώματα του αναπνευστικού κατά τη διάρκεια του ταξιδίου (υψηλός πυρετός, βήχας ή δυσκολία στην αναπνοή), οφείλουν να το δηλώσουν άμεσα στο πλήρωμα του πλοίου.

Our culture

Our Vision

"To strengthen the Group's leading position and value, through profitable expansion into new markets and activities, as well as provide high quality services which exceed market expectations"

Our Values

Innovation Transparency Integrity Corporate Responsibility Reliability Quality

Our size

24 years of presence in our seas 14,896 journeys annually

7 million passengers, 1 million private vehicles and 391 thousand freight units €405.4 million turnover €470.8 million economic value distributed €2.8 million social contribution 1,779 employees 14% women employees 100% full time employees

32 modern vessels

45 vessel inspections from local authorities (for food hygiene and safety)
353,417 members in the Loyalty

& Reward program seasmiles
€3.6 million environmental investment

82.5 tons of free-of-charge transported materials for recycling

Το Όραμά μας

«Η ενίσχυση της ηγετικής θέσης και αξίας του Ομίλου με κερδοφόρα επέκταση σε νέες αγορές και δραστηριότητες, παρέχοντας υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που ξεπερνούν τις προσδοκίες της αγοράς»

OI Aξίες μας

Καινότομία Διαφάνεια Ακεραιότητα Εταιρική Υπευθυνότητα Αξιοπιστία Ποιότητα

Το μέγεθός μας

24 χρόνια παρουσίαs στις θάλασσές μας

14.896 ταξίδια το χρόνο 32 υπερσύγχρονα πλοία

7 εκατ. επιβάτες, **1 εκατ.** Ι.Χ. οχήματα και **391 χιλ.** φορτηγά οχήματα

€405,4 εκατ. κύκλος εργασιών **€470,8 εκατ.** οικονομική αξία που

κατανέμεται

€2,8 εκατ. Κοινωνική συνεισφορά

1.779 εργαζόμενοι 14% γυναίκες εργαζόμενοι 100% εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης

45 επιθεωρήσεις πλοίων από Τοπικές Αρχές (για υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων)

353.417 μέλη στο πρόγραμμα Πιστότητας και Επιβράβευσης seasmiles

€3,6 εκατ. Περιβαλλοντικές επενδύσεις

82,5 τόνοι δωρεάν μεταφορά υλικών για ανακύκλωση

Data 2019 / Στοιχεία 2019

GNOMI

ONE GROUP, 4 COUNTRIES, 60 UNIQUE DESTINATIONS

SUPERFAST FERRIES • BLUE STAR FERRIES • HELLENIC SEAWAYS • AFRICA MOROCCO LINK

ATTICA GROUP, a Greek shipping Group, with a fleet of 32 modern and technologically advanced vessels and an international presence, offering high quality transportation services for passengers, vehicles and trucks. A Group pioneer in passenger shipping, with activities that operate for the benefit of partners and local communities, reduce the environmental footprint and create added value for shareholders and employees.

Attica Group is the largest Group in its sector in Greece, the third largest in the Mediterranean and among the ten largest in Europe, investing continuously in the future.

Because leading is a course that never ends.

HELLENIC SEAWAYS Brief

Υπεύθυνη Λειτουργία Τι πετύχαμε το 2019

Responsible Operation

What we achieved in 2019

Society / Korvwvía:

- We distributed over €470 million in economic value:
  - €94.2 million to employees (salaries, benefits, insurance payments), €81.9 million for taxes (VAT, port taxes etc.),
  - €29.9 million to providers of capital (interest and return payments), €21.9 million to agents (commissions),
  - €205.6 million to suppliers (purchases of goods and services), €2.8 million to society (discount tickets, implemented programs,
  - sponsorships and donations), €34.5 million for investments.

Διανείμαμε πάνω από €470 εκατ. σε οικονομική αξία:

- €94,2 εκατ. σε εργαζομένουs (μισθοί, παροχέs, ασφ. εισφορέs),
- €81,9 εκατ. σε φόρους (ΦΠΑ, λιμενικά τέλη κτλ.),
- €29,9 εκατ. σε παρόχους κεφαλαίου (πληρωμές τόκων και αποδόσεων), €21,9 εκατ. σε πράκτορες (προμήθειες),
- €205,6 εκατ. σε προμηθευτές,
- €2,8 εκατ. σε κοινωνία (εκπτωτικά εισιτήρια, προγράμματα, χορηγίες), €34,5 εκατ. σε επενδύσεις.
- We implemented or supported societal support activities in 100% of the islands we serve. Υλοποιήσαμε ή υποστηρίξαμε κοινωνικές δράσεις στο 100% των νησιών που δραστηριοποιούμαστε.
- We increased the total number of discount tickets offered by 85.5%.
   Αυξήσαμε τον αριθμό εκπτωτικών εισιτηρίων κατά 85,5%.

- We increased the total value of societal support activities by 24.8%. Αυξήσαμε τη συνολική αξία κοινωνικών δράσεων κατά 24,8%.
- We increased the number of employees participating in volunteer activities and employee volunteering hours by 13.5% and 49.3% respectively. Αυξήσαμε τον αριθμό εργαζομένων που συμμετείχαν σε εθελοντικές δράσεις και τις ώρες εθελοντισμού κατά 13,5% και 49,3% αντίστοιχα.
- We collected 282 blood units through our voluntary blood donation programs in the last three years. Συλλέξαμε 282 μονάδεs αίματος μέσω εθελοντικής αιμοδοσίας την τελευταία τριετία.
- We supported the development of 86 students in Merchant Navy's Officer academies. Υποστηρίξαμε την ανάπτυξη 86 σπουδαστών των σχολών Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού.
- We spent 77.2% of total procurement expenditure to local suppliers and 15.4% to small and medium-sized enterprises (up to 50 employees). Διαθέσαμε το 77,2% των συνολικών δαπανών αγορών σε εγχώριους προμηθευτές και το 15,4% σε μικρομεσαίους προμηθευτές (μέχρι 50 εργαζομένους).
- We have defined 10% of suppliers' selection criteria to be related to their responsible operation. Ορίσαμε το 10% των κριτηρίων επιλογήs προμηθευτών να σχετίζεται με θέματα υπεύθυνηs λειτουργίαs.
- We welcomed 1,047 young people from schools and universities visiting our offices and vessels. Δεχτήκαμε 1.047 επισκέπτεs μαθητές-φοιτητές.

• We allocated 55% of sponsorships and donations to local communities. Το 55% των χορηγιών και δωρεών αφορούσε τοπικές κοινωνίες.

Employees / Εργαζόμενοι:

- We employ 100% of our employees with full time employment contracts. Απασχολούμε το 100% των εργαζομένων μας με συμβάσεις πλήρους απασχόλησης.
- 100% of employees in Director positions are Greek. Το 100% των εργαζομένων σε ανώτερες διοικητικές θέσεις είναι ελληνικής υπηκοότητας.
- No grievances regarding our marine employees' living conditions were filed. Δεν παρουσιάστηκε καμία καταγγελία για τις συνθήκες διαβίωσης των εργαζομένων στα πλοία μας.
- 100% of our employees received their annual leave, as planned. Το 100% των εργαζομένων μας έλαβαν την κανονική τους άδεια εντός προγραμματισμού.
- We conducted internal drills on Health and Safety issues (such as response to emergency situations) to 100% of marine employees.
   Υλοποιήσαμε εσωτερικά γυμνάσια σε θέματα Υγείαs και Ασφάλειαs (όπωs αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης) στο 100%των εργαζομένων στα πλοία μας.
- We trained at least once over 61% of our office employees. Εκπαιδεύσαμε τουλάχιστον μία φορά πάνω από το 61% των εργαζομένων στα γραφεία.

Customers / Πελάτες:

- We conducted internal drills and trainings on passenger safety procedures to 100% of marine employees. Υλοποιήσαμε εσωτερικά γυμνάσια και εκπαιδεύσεις στις διαδικασίες ασφάλειας επιβατών στο 100% των εργαζομένων στα πλοία μας.
- The overall performance of our vessels in Domestic and Adriatic Sea lines from 'Mystery Passenger' survey for Blue Star Ferries, Superfast Ferries and Hellenic Seaways reached 86%, 83% and 84% respectively. Η αξιολόγηση από την ερευνητική διαδικασία 'Mystery Passenger' για τιs Blue Star Ferries, Superfast Ferries και Hellenic Seaways ανήλθε σε 86%, 83% και 84% αντίστοιχα.
- We were subjected to 45 inspections from local authorities for food hygiene and safety, with no recorded non-compliance incidents. Δεχτήκαμε 45 επιθεωρήσειs από τοπικέs αρχές, για υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων στα πλοία μαs, χωρίς περιστατικό μη συμμόρφωσηs.
- We maintain 5 corporate websites, with over 4.5 million unique visitors annually and handle 2 mobile applications with over 22,600 downloads. Συντηρούμε 5 εταιρικές ιστοσελίδες με πάνω από 4,5 εκατ. μοναδικούς επισκέπτες το χρόνο και 2 εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα με πάνω από 22.600 λήψεις.
- We trained 80% of Marketing Department employees on responsible communication and marketing issues. Εκπαιδεύσαμε το 80% των εργαζομένων της Διεύθυνσης Marketing σε θέματα υπεύθυνης επικοινωνίας και marketing.
- We informed 456,214 passengers through information SMS for early arrival or changes or cancellations of scheduled journeys. Ενημερώσαμε 456.214 επιβάτεs μέσω ενημερωτικών SMS για έγκαιρη προσέλευση ή τροποποιήσειs ή ακυρώσειs δρομολογίων.
- · We sent 2,813 notifications to serve passengers to our vessels, out

- of which 596 concerning passengers with reduced mobility and 12 concerning passengers with sensitivity to allergens. Αποστείλαμε 2.813 ενημερώσεις για την εξυπηρέτηση επιβατών στα πλοία μας, εκ των οποίων 596 για επιβάτες με μειωμένη κινητικότητα και 12 για επιβάτες με ευαισθησία σε αλλεργιογόνες ουσίες.
- The average score of evaluations registered through dedicated devices onboard Blue Star Ferries and Superfast Ferries vessels reached 4 and 4.11 for Hellenic Seaways on a 5 point scale. Η αξιολόγηση μέσω των ειδικών συσκευών στα πλοία των Blue Star Ferries και Superfast Ferries ανήλθε σε 4 και της Hellenic Seaways σε 4,11 με άριστα το 5.
- We increased our seasmiles loyalty and reward program members by 34.7%. Αυξήσαμε τα μέλη του προγράμματος πιστότητας πελατών seasmiles κατά 34,7%.

Environment / Περιβάλλον:

- We reduced our total energy consumption by 5.7% (over 786,000 GJ).
   Μειώσαμε τη συνολική κατανάλωση ενέργειας κατά 5,7% (πάνω από 786.000 GJ ενέργειας).
- We reduced our total carbon dioxide emissions by 5.6% (over 59,000 tonnes of CO2). Μειώσαμε τις συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα κατά 5,6% (πάνω από 59.000 τόνους CO2).
- 80% of monitors and 60% of personal and laptop computers we use have energy-saving specifications. Το 80% των οθονών και 60% των προσωπικών και φορητών υπολογιστών που χρησιμοποιούμε διαθέτουν προδιαγραφές εξοικονόμησης ενέργειας.
- We use refrigerants that do not affect the ozone layer (such as R134a, R404a, R407a) in 100% of refrigerators and freezers onboard our vessels. Χρησιμοποιούμε ψυκτικά υγρά που δεν επηρεάζουν τη στιβάδα

- του όζοντος (όπως R134a, R404a, R407a) στο 100% των ψυγείων και καταψυκτών στα πλοία μας.
- We informed potentially over 2 million customers on Corporate Responsibility issues, such as environmental protection. Ενημερώσαμε δυνητικά πάνω από 2 εκατ. πελάτες σε θέματα Εταιρικής Υπευθυνότητας, όπως προστασίας του περιβάλλοντος.
- We used 22.3% recycled paper for all purposes and 62.4% recycled toners/ink cartridges. Χρησιμοποιήσαμε 22,3% ανακυκλωμένο χαρτί για όλουs τουs σκοπούs και 62,4% ανακυκλωμένα toners/μελανοδοχεία.
- We transported from Islands free-of-charge over 82 tonnes of materials for recycling. Μεταφέραμε δωρεάν από Νησιά πάνω από 82 τόνους υλικών προς ανακύκλωση.

Management / Διοίκηση:

- We have communicated Regulation of Professional Behavior to 100% of our employees. Έχουμε επικοινωνήσει Κανονισμό Επαγγελματικήs Συμπεριφοράs στο 100% των εργαζομένων μαs.
- No violation cases concerning our main principles and rules of professional behavior occurred. Δεν παρουσιάστηκε κανένα περιστατικό παράβασης των βασικών αρχών και κανόνων επαγγελματικής συμπεριφοράς.
- We informed 100% of office employees about our anti-corruption policies and procedures. Ενημερώσαμε το 100% των εργαζομένων στα γραφεία για τις πολιτικές και διαδικασίες μας κατά της διαφθοράς.
- No corruption or bribery incidents related to our employees occurred.
   Δεν παρουσιάστηκε κανένα περιστατικό διαφθοράs, δωροδοκίαs ή χρηματισμού των εργαζομένων μαs.
- We were subjected to 116 external audits regarding our Management Systems, with no recorded non-compliance incident. Δεχτήκαμε 116 εξωτερικές επιθεωρήσεις των Συστημάτων Διοίκησης που χρησιμοποιούμε, χωρίς να καταγραφεί περιστατικό μη συμμόρφωσης.
- We increased by 4.4% the number of quantitative indicators we make reference to within the Report. Αυξήσαμε κατά 4,4% τον αριθμό των ποσοτικών δεικτών που δημοσιοποιούμε στον Απολογισμό.

Tradition

Back to the Roots

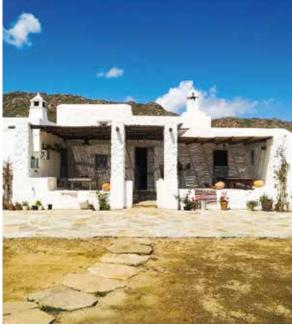
Nikos Zouganelis is reviving a Mykonian Chorio, Rizes, with the goal of creating a legacy, showing the other facet of Mykonos which must not be forgotten. The construction of the building complex started to be built room by room in October 2018. It's a faithful copy of a chorio (village), an autonomous habitat comprising a group of independent buildings, where the family in times gone by would make products for their survival. Rizes has been reconstructed from surviving images and through research. It claims its space discreetly. Made from authentic materials, it revives a different age. The principle of autonomy, characteristic of a different economic and social order, describes a self-sufficient habitat which is influenced

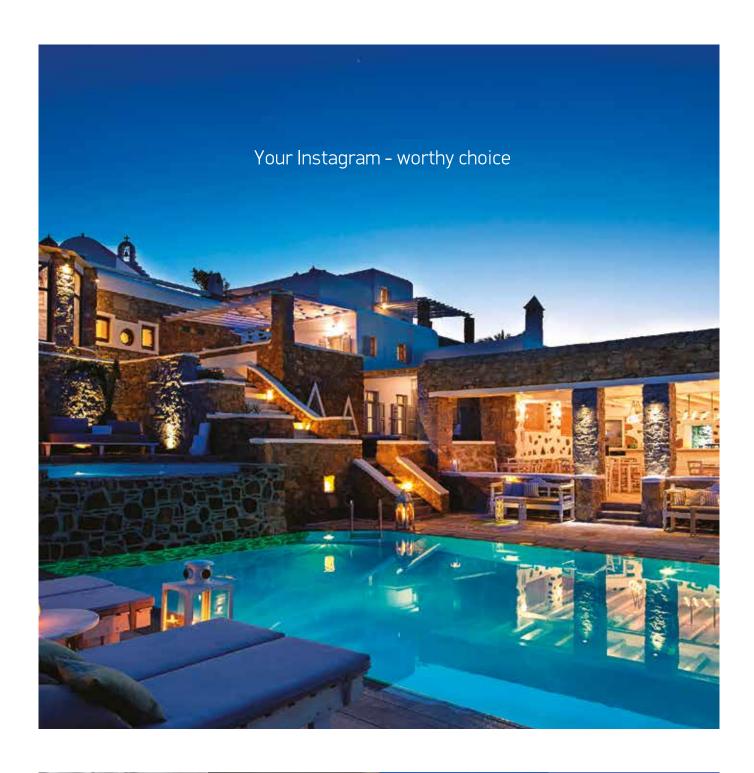

historically by the regularities of agricultural production in the Greek territory during the Ottoman rule. Everyone who comes to Rizes is given a personal two hour tour which culminates in the restaurant where traditional appetisers are served.

Ο Νίκος Ζουγανέλης αναβιώνει το Μυκονιάτικο Χωριό, τις Ρίζες, με στόχο τη δημιουργία κληρονομιάs που δείχνει την άλλη όψη της Μυκόνου, η οποία δεν πρέπει να ξεχαστεί. Το κτιριακό συγκρότημα άρχισε να ανακατασκευάζεται τον Οκτώβριο του 2018. Ένα πιστό αντίγραφο ενός χωριού, ενός αυτόνομου ενδιαιτήματος, που περιλαμβάνει μια ομάδα ανεξάρτητων κτιρίων, όπου η οικογένεια παρήγαγε κάποτε τα απαραίτητα για την επιβίωση προϊόντα. Οι Ρίζες έχουν ανακατασκευαστεί από εικόνες που έχουν επιβιώσει και από έρευνα και υπερασπίζονται διακριτικά τον χώρο. Φτιαγμένες από αυθεντικά υλικά, αναβιώνουν μια διαφορετική εποχή. Η αρχή tns αυτονομίαs, χαρακτηριστική μιας διαφορετικής οικονομικής και κοινωνικής τάξης, περιγράφει έναν αυτοδύναμο βιότοπο, ο οποίοs επηρεάζεται ιστορικά από τις κανονικότητες της γεωργικής παραγωγής στην ελληνική επικράτεια κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίαs. Ο επισκέπτης έχει μια προσωπική περιήγηση δύο ωρών, που κορυφώνεται στο εστιατόριο, όπου σερβίρονται παραδοσιακές συνταγές.

Ό,τι και να σημαίνει για εμάς ελληνικό καλοκαίρι, είναι και φέτος εδώ.

Ας το ζήδουμε με αδφάλεια.

